

Programma- begroting 2017

Inhoudsopgave

Pagina

I. Aanbieding Programmabegroting

1.1. Inleiding	1
1.2. Beleidsontwikkelingen	1
1.3. Financiële beschouwingen	3
1.3.1. Inleiding	8
1.3.2. Meerjarenbegroting baten en lasten	8
1.3.3. Meerjarenbegroting balansposities	8
1.3.4. Financiële positie	15
1.3.5. Investeringspositie	16
1.3.6. Reservepositie	16
1.3.7. Voorzieningenpositie	17
1.4. Rijksinfra	18
1.5. Sociaal Domein	26

2. Programmaplannen

Programma 1: Burger en bestuur	28
Programma 2: Veiligheid	32
Programma 3: Jeugd en onderwijs	36
Programma 4: Leefbaarheid	41
Programma 5: Zorg, arbeid en inkomen	48
Programma 6: Economische zaken	58
Programma 7: Afval	63
Programma 8: Openbare ruimte	66
Programma 9: Bouwen en wonen	74
Overhead	83
Algemene dekkingsmiddelen	85
Bedrag Onvoorzien	91

3. Paragrafen

3.1. Algemeen	94
3.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	95

3.2.1. Beleidsuitgangspunten weerstandscapaciteit en risico's	96
3.2.2. Risico-inventarisatie	96
3.2.3. Weerstandsvermogen	101
3.2.4. Kengetallen	103
3.3. Financiering	107
3.3.1. EMU-saldo	107
3.3.2. Financiering en wet Fido	107
3.4. Lokale heffingen	111
3.5. Onderhoud kapitaalgoederen	118
3.6. Bedrijfsvoering	127
3.7. Grondexploitatie	132
3.8. Verbonden partijen	136

4. Financiële begroting

4.1. Meerjarenraming baten en lasten	146
4.1.1. Baten en lasten grondexploitatie	148
4.1.2. Baten en lasten activiteiten algemene dienst	148
4.1.3. Overzicht incidentele baten en lasten	149
4.2. Meerjarenraming vermogenspositie	151
4.2.1. Investerings en kapitaallasten	151
4.2.2. Stand en verloop van de Reserves	152
4.2.3. Verrekeningen met reserves	155
4.2.4. Stand en verloop van de voorzieningen	157

Bijlagen:

I Investeringsprogramma	160
II Aanpassingen meerjarenbegroting	162
III Staat van reserves	165
IV Staat van voorzieningen	166
V Bijlage geraamde baten en lasten per taakveld	168
VI Afkortingenlijst	170

Aanbieding programmabegroting

I.1. Inleiding

2017 is het laatste volledige bestuursjaar van de huidige coalitie. Het is dan ook vooral een jaar waarin we de nog niet behaalde resultaten gaan boeken. De afspraken die we met de gemeenteraad hebben gemaakt in het coalitieakkoord ronden we volgend jaar grotendeels af. Daarmee sluiten we een bestuursperiode af, die in het teken staat van continuïteit.

Vijftien jaar geleden waren alle scholen in Vught in slechte staat. Het waren oude gebouwen, niet uitgerust voor de eisen van het huidige onderwijs. In 2017 ronden we het Integraal Huisvestings Plan (IHP) af met het realiseren van het Integraal Kind Centrum (IKC) Vught-Zuid. Daarmee zijn alle scholen in Vught en Cromvoirt nieuw, aantrekkelijk en volledig toegerust voor het onderwijs van nu. Bovendien hebben we na het wegvallen van de sporthallen van Ouwkerk volgend jaar de capaciteit van de gymzalen weer op orde. Met de uitbreiding van de Martinihal, de sportzaal bij Elzenburg en de gymfaciliteit bij De Springplank zijn er op loopafstand van alle scholen moderne gymzalen. De onderwijshuisvesting, inclusief de moderne gymvoorzieningen in Vught, is dan ook iets om trots op te zijn. Het houdt onze - vergrijzende - gemeente aantrekkelijk voor jonge gezinnen.

Wegwijs+ is inmiddels een begrip in Vught. Wegwijs+ is breed georganiseerd, met expertise zowel op het gebied van jeugd en gezin, zorg, welzijn en werk. De integrale professionele oriëntatie is uniek in de regio en geeft Wegwijs+ een stevige inhoudelijke basis. Landelijk scoort Vught extra pluspunten met de inzet van wijk GGD'ers, die bewegen op het grensgebied van zorg en veiligheid. Het preventieve effect spreekt vele andere gemeenten aan. In 2017 willen we deze inzet structureel maken.

Belangrijk is ook dat in Vught gemeente en gemeenschap intensief samen optrekken om iedereen zoveel mogelijk mee te laten doen in, en te betrekken bij de samenleving. Een aantal voorbeelden: Samen sterk in de Wijk, initiatiefnemer van de 'Weken van de Gastvrijheid', die ook in 2017 weer zullen plaatsvinden, de laagdrempelige inzet van Vincentius in het kader van het armoedebeleid en de vele initiatieven om samen te eten en zo sociaal isolement te beperken of te voorkomen.

Wat betreft duurzaamheid is Vught koploper in de regio. We hebben een energieloket waar burgers terecht kunnen om samen met lokale ondernemers hun particuliere woning te verduurzamen. In 2017 opent het regionale biomassaplein waarin Vught een grote rol heeft en ook in het afvalbeleid staat duurzaamheid centraal. De bouw van vier energieneutrale woningen die in samenwerking met VET Vught gebouwd gaan worden, is een voorbeeldproject.

Een levendig centrum is een van de meest in het oog springende projecten uit het coalitieakkoord. In 2017 opent De Petrus als het culturele hart van Vught. Met een horecabestemming in villa Bleijenburg en een continue inzet op de ontwikkeling van het centrumplan-Oost, blijven we streven naar een modern, fris en aantrekkelijk centrum. Ook de doorontwikkeling van het Moleneindplein en omgeving heeft onze volledige aandacht.

Op het gebied van de infrastructuur (N65 en spoor) worden in 2017 de puntjes op de i gezet van de Vughtse Regeling. Ook als het gaat om de grote gevolgen van de ombouw van het spoor en de N65 willen we dat niemand tussen wal en schip geraakt.

Wat betreft rijksinfra wordt in 2017 verder duidelijk hoe weg en spoor in Vught precies komen te liggen, waarbij we zo veel als mogelijk met de aanwonenden rekening willen houden met mogelijke oplossingen waar zij vaak zelf mee komen.

Op het gebied van bouwen en wonen is er de afgelopen jaren veel gebeurd, met name in het Stadhouderspark. De vraag naar eengezinswoningen in deze nieuwste wijk van Vught is enorm en het aantal mensen dat zich voor ieder deelproject inschrijft is vele malen groter dan het aantal beschikbare huizen. In 2017 komt daar weer een nieuw terrein vrij voor woningbouw, de 'strook Klaassen' aan de Postweg. Hier komen, zoals afgesproken in de Woonvisie, aantrekkelijke middeldure woningen voor gezinnen en senioren.

Met het profileren van Vught als toeristische bestemming en het stimuleren van de vrijetijdseconomie is een start gemaakt.

In de regio kijken we per onderwerp met welke partners we kunnen samenwerken om gezamenlijke doelen te bereiken. Intensieve samenwerking is er onder meer op het sociaal domein, de huisvesting van vluchtelingen en statushouders en woningbouw. Ook onderzoeken we de mogelijkheden voor een gezamenlijk zwembad.

Vught behoudt zijn bestaansrecht en er is geen enkele reden voor een gemeentelijke herindeling. Financieel zijn we gezond, we voeren onze taken meer dan naar behoren uit en brengen we het bovengemiddelde voorzieningenniveau naar een nog hoger plan. Ook in 2017 leveren we weer een sluitende begroting af met het beste meerjarenperspectief sinds jaren. We hebben de afgelopen jaren voorzichtig bezuinigd, zijn zoveel mogelijk blijven investeren en kunnen nu constateren dat we goed door de crisis zijn gekomen.

Wij kijken als college uit naar de resultaten die we komend jaar gaan behalen en waarmee we het uitvoeringsprogramma afronden. Als de lijn van de afgelopen jaren wordt doorgetrokken, verwachten we aan het eind van 2017 te kunnen constateren dat Vught er financieel, politiek als organisatorisch goed voor staat. Daarvoor zijn we als bestuur dankbaar.

Burgemeester en wethouders van Vught,
de secretaris,

de burgemeester,

drs. H.C. de Visch Eybergen

R.J. van de Mortel

I.2. Beleidsontwikkelingen

Burger en bestuur

Klantgerichtheid staat centraal. We breiden onze digitale diensten in 2017 dan ook verder uit, onder meer met online formulieren. Op basis van de uitkomsten van de in 2016 gehouden enquête over onze dienstverlening, passen we in 2017 onze dienstverlening/service aan. Oogmerk is om onze service zo optimaal mogelijk aan te sluiten bij de wensen en behoeften van de inwoners.

We werken de toekomstagenda Vijf van de Meierij uit langs de lijnen van de uitvoeringssporen beleving en innovatie Agrifood, innovatie zorg en gezondheid en een efficiëntere samenwerking tussen gemeenten.

Veiligheid

We blijven met politie, BOA's, jongerenwerk, buurtpreventie en vrijwilligers samenwerken aan een veilige gemeente. Daarnaast ondersteunen we initiatieven om de veiligheid te vergroten. Ook is het streven de inzet van de wijk-GGD'er, die opereert op het grensvlak van zorg en veiligheid – structureel te maken. Op het gebied van woninginbraak en auto- en fietsdiefstal blijven we ook volgend jaar gebruik maken van lokmiddelen.

Op het gebied van de aanpak ondermijnende criminaliteit wil Vught, samen met de omliggende gemeenten en partners (zoals belastingdienst en openbaar ministerie), meer resultaten boeken en een groter bewustzijn creëren.

Jeugd en onderwijs

De aandacht voor de jeugd in Vught concentreert zich op het tot stand brengen van een samenhangend netwerk vanuit de drietrapsraket: 'meedoen, inzet op preventie en, daar waar toch nodig, specialistische hulp, zo kort en gericht mogelijk'. De gemeente zet in op het maken van afspraken met de betrokken instellingen over signalering en het versterken van netwerken.

Goed onderwijs is daarin een belangrijke randvoorwaarde. Vught vindt moderne en goed onderhouden schoolgebouwen hiervoor een belangrijke voorwaarde. Na de nieuwbouw in Cromvoirt start in 2017 de bouw van het IKC Vught Zuid. We richten onze aandacht op de samenhang van alle functies op deze locatie: jongerencentrum, sportvoorziening en onderwijs.

Ook de uitbreiding van de Zwengel vindt plaats in 2017. Als deze scholen gereed zijn, zijn alle scholen in omvang en kwaliteit gehuisvest in een goed gebouw.

Leefbaarheid

Het programma richt zich in brede zin op het zo prettig mogelijk leven in Vught. Om dat te behouden worden er in 2017 weer een aantal resultaten bereikt.

De volledig gerenoveerde Petruskerk opent in 2017 zijn deuren. Het ontwerp van de architecten staat garant voor een unieke blikvanger in het centrum van Vught. Door de ingebruikname neemt de levendigheid van het centrum toe. Met de komst van bibliotheek Den Bosch in de Petruskerk, krijgt het bibliotheekwerk een nieuwe impuls. Men initieert vernieuwende activiteiten op cultureel en sociaal gebied.

Met de opening van het ontmoetingscentrum DePetrus en het vrijspelen van gebouw Rozenoord is de aandacht nu gericht op het zo snel mogelijk herontwikkelen van de locatie Rozenoord en Vlierthouk. In 2017 richten wij ons op een uitwerking hiervan.

Samen met het culturele veld realiseren we een structurele oplossing voor buitenschoolse cultuureducatie. Binnen het gezondheidsbeleid verplaatst de focus naar de ook in Vught steeds meer toenemende vergrijzing.

In 2017 start de bouw van een 2-tal nieuwe sportvoorziening, in Vught Zuid en in het centrum van Vught. De uitbreiding bij de Martinihal is gereed en wordt in gebruik genomen.

Zorg, arbeid en inkomen

Sturen op preventie, inzetten op laagdrempelige oplossingen dichtbij mensen, en afschaling van specialistische hulp is mogelijk door de realisatie van een goede sociale infrastructuur in Vught. We stimuleren en faciliteren (financieel) initiatieven in Vught samen met lokale partijen. Wegwijs + is een goede Vughtse formule gebleken: klanten en samenwerkingspartners zijn tevreden. We continueren de succesvolle formule van Wegwijs+.

Statushouders vormen een relatief grote nieuwe doelgroep, die het komende jaar aandacht vraagt. Zij hebben passende huisvesting nodig en begeleiding om hun plek te vinden en actief mee te gaan doen aan de Vughtse samenleving.

We zetten in op het doorontwikkelen van het aanbod, en de toegankelijkheid van de preventieve instrumenten Jeugd zoals jeugdgezondheidszorg, voorschoolse voorzieningen, informatie en advies en lichte ondersteuning/hulpverlening.

De WSD heeft een nieuwe koers ingezet. Ook in Vught zullen we hieraan invulling geven. Belangrijk onderdeel is het creëren van beschutte werkplekken. Dit gebeurt op het snijvlak van de Participatiewet en de Wmo.

De organisatie van de ondersteuning van mantelzorgers verandert in 2017. Voornaamste doel is dat mantelzorgers zo makkelijk mogelijk de weg naar ondersteuning vinden en goed geholpen worden. Wegwijs+ zal daarom een grotere rol krijgen.

Het accent voor 2017 binnen de armoedebestrijding ligt op het vergroten van het bereik van de armoedevoorzieningen. Daarnaast wordt ingezet op langdurig budgetbeheer, dit aanbod ontbreekt nog in het ondersteuningsaanbod.

Economie

De belangrijkste economische dragers in Vught zijn de detailhandel/MKB en de veelheid aan zorginstellingen. Erfgoed en vrijetijdseconomie is aangewezen als topprioriteit omdat de verwachting is dat daar het economisch rendement nog flink van kan groeien.

We zetten daarom ook in 2017 zwaar in op de doorontwikkeling van het centrum, de verfraaiing van het Moleneindplein en uitvoering van de door de Raad vastgestelde visie en actieplan voor erfgoed en vrijetijdseconomie. We zoeken daarin steeds meer de samenwerking met betrokken partijen, waardoor de gemeentelijke rol meer verschuift naar regisseur en verbinder. Die aanpak lijkt succesvol en vraagt om verdere uitwerking.

Aan de verlenging van onze bijdrage aan AgriFood Capital hebben we de opgave gekoppeld om meer uit de samenwerking te halen door actiever en meer betrokken te gaan participeren, in het bijzonder rond onze wens om meer de focus te leggen op de zorg economie.

Afval

Met de nieuwe aanbestedingen van het inzamelen en verwerken van afval hebben we mogelijkheden voor een verdere verduurzaming van het Vughtse afval voor de komende jaren. Onze inspanningen zijn gericht op een hoog scheidingspercentage en zo min mogelijk restafval. Hierbij laten we het goede serviceniveau zo veel mogelijk in stand en beheersen we de kosten.

In dit kader voeren we pilots uit gericht op vermindering van (rest)afval en verbetering afval scheiden.

Openbare ruimte

Een van de belangrijkste taken van de gemeente is om de openbare ruimte op niveau te houden wat wettelijk of door de raad is vastgesteld. Dit geldt voor ondergrondse voorzieningen zoals riolering en bovengrondse voorzieningen zoals wegen, verlichting en openbaar groen. Bij de uitvoering van deze taken is de verkeersveiligheid een belangrijk onderwerp.

We geven de komende jaren steeds meer prioriteit aan projecten die gerelateerd zijn aan Rijksinfra. Dit vraagt een goede afstemming tussen dit programma en programma Rijksinfra om conflicten te voorkomen. Zo kan het niet zijn dat door de focus op Rijksinfra elders in Vught achterstallig onderhoud ontstaat.

Concreet betekent dit dat er vanuit de verschillende disciplines uit dit programma integraal wordt gekeken naar enerzijds de plannen vanuit Rijksinfra en anderzijds het behoud van de bestaande kwaliteit van de openbare ruimte.

Zo ligt bijvoorbeeld de prioriteit vanuit verkeer bij het realiseren van de hoofdwegenstructuur voordat Rijksinfra van start gaat. Dit vraagt de nodige fysieke aanpassingen. De hoofdwegenstructuur levert een positieve bijdrage aan de bereikbaarheid, veiligheid, leefbaarheid- en kwaliteit van Vught.

Dit vraagt extra aandacht om alles op elkaar af te stemmen. Zo proberen we kapitaalvernietiging te voorkomen door bv laanstructuren nabij het spoor en N65 niet te vervangen, wetende dat de kans bestaat dat deze verloren gaan bij de bouw van Rijksinfra.

Aan de andere kant proberen we de openbare ruimte ook tijdens en na de bouwperiode aantrekkelijk te houden. Zo gebruiken we bijvoorbeeld het groene karakter van Vught als drager om mens en dier optimaal te laten genieten. Onder andere door het versterken van de laanstructuren, herinrichting van speelvoorzieningen en het verbeteren van de toegankelijkheid van het openbaar groen.

Ook zijn we de komende jaren nog bezig met een inhaalslag om slechte riolering te vervangen of te repareren, deze worden uiteraard afgestemd met Rijksinfra. Hierbij wordt zoveel mogelijk hemelwater afgekoppeld. In 2017 werken we nieuw beleid uit voor water en riolering, waarin verschillende thema's zoals klimaatverandering, worden uitgewerkt.

Begin 2017 starten we de bestemmingsplanprocedure N65 op om het voorkeursalternatief N65 Vught – Haaren mogelijk te maken in een bestemmingsplan. De ter visie legging van het bestemmingplan wordt verwacht in het vierde kwartaal van 2017.

Gedurende deze periode vinden ook gesprekken plaats over de verwerving van eigendommen die voor de realisatie van het voorkeursalternatief nodig zijn en die tijdelijk nodig zijn om het voorkeursalternatief aan te kunnen leggen.

Voor PHS is in 2017 de vaststelling van OTB en MER door de staatsecretaris Infrastructuur en Milieu voorzien, evenals de ter visie legging in de 2e helft van 2017. Daarnaast worden de gevolgen en eventuele maatregelen duidelijk van de second opinion op het plan van aanpak en de begin 2017 geactualiseerde kostenraming. Na de ter visie legging van het OTB zal ProRail de zienswijzen gaan beantwoorden in een nota van antwoord. Bij het OTB geldt voor Vught de focus op de inrichting van de openbare ruimte rondom het spoor (dit wordt verankerd in het landschapsplan PHS als onderdeel van het OTB/MER), het tijdelijk station, de bypass PHS (al dan niet tijdelijke N65) en maatregelen voor de milieueffecten .

Binnen de Vughtse regeling heeft het college een Vughtse aankoopregeling uitgewerkt. Doel hiervan is om Vughtse particuliere eigenaar-bewoners die vanwege de werkzaamheden aan spoor en weg 'vastzitten' in hun woning een oplossing te bieden.

Bouwen en wonen

Op basis van het plan van aanpak en in samenspraak met betrokkenen gaan we in 2017 verder met de uitwerking van de visie voor het gebied 'Vught, Centrum Zuid'. Doel hiervan is het verkrijgen van een aantrekkelijk en toekomstbestendig gebied voor zowel wonen, winkelen en verblijven.

Op het gebied van de Ruimtelijke ordening vinden belangrijke ruimtelijke ingrepen plaats. De locaties Elzenburg, Centrum oost en Eikenheuvel worden op korte termijn herontwikkeld. Ook de planvorming voor de Isabellakazerne en de Grote Zeeheldenbuurt is gestart. Daarnaast loopt de nieuwe actualiseringsronde van de bestemmingsplannen. Voor de N65 loopt in 2017 het traject van het bestemmingsplan.

Met de uitvoering van de Woonvisie, met bijbehorend woningbouwprogramma 2016-2019, realiseren we in Vught voor iedereen een kwalitatief en kwantitatief geschikt woningaanbod dat ook duurzaam is. We willen een levendig en perspectiefrijk dorp blijven voor alle doelgroepen. In de woningbouwplanning leggen we de nadruk op doorstroming, het bouwen van levensloopgeschikte en duurzame woningen, het invullen van de opgave huisvesting statushouders en de uitvoering Vughtse regeling.

De gemeentelijke eigendommen worden op een strategische manier gemonitord, beheerd en indien mogelijk te gelde gemaakt. Een quickscan is opgesteld. In 2017 zetten we zoveel mogelijk gemeentelijke eigendommen in de verkoop die geen meerwaarde (meer) hebben voor de huisvesting van de Vughtse sociale infrastructuur.

Het VTH werkgebied is op dit moment enorm in ontwikkeling. Wettelijke kaders worden verruimd waardoor burgers/bedrijven vergunningsvrij activiteiten kunnen ontplooiën. Het toezicht daarop wordt steeds meer uitgevoerd door uitvoeringsorganisaties zoals de omgevingsdienst en de veiligheidsregio onder verantwoordelijkheid van de gemeente. Dit vraagt een omslag van de klassieke toetsende rol naar een faciliterende rol waarin wij, gezamenlijk met burgers en bedrijven, projecten oppakken en een regierol, waarin wij waken over de kwaliteit van de vergunningverlening, toezicht & handhaving. 2017 zal in teken staan van de gevolgen van de omgevingswet voor de Gemeente Vught.

Algemene beleidsuitgangspunten

Deze programmabegroting is gebaseerd op de uitgangspunten en keuzes uit het Uitvoeringsprogramma bestuursakkoord 2014-2018 "Kracht door continuïteit" en de Kadernota 2017-2020.

Door budgetbeheerders en managers zijn de financiële afwijkingen zoals gemeld bij de jaarstukken 2015 en bij de Buraps onderzocht en aangepast in deze begroting. De laatste jaren van deze bestuursperiode kenmerkt zich door de afronding van grote projecten uit het bestuursakkoord. Samen met de transformatie in het sociaal domein en de rijksinfra blijft dit een forse aanslag op middelen en capaciteit vragen. Met de kennis die er is, zijn deze realistisch in de begroting verwerkt.

Ruim 10 jaar na invoering van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn er diverse ontwikkelingen die vroegen om vernieuwing van het BBV. De wijzigingen in de regelgeving en verslaglegging zijn bedoeld om de sturingsmogelijkheden van de Raad via de begroting en jaarstukken te versterken.

Dit heeft gevolgen voor zowel de opgenomen informatie in deze programmabegroting, als voor onze financiële meerjarenbegroting. In paragraaf 1.3.2.2. wordt dit uitgebreid toegelicht.

De Provincie geeft jaarlijks invulling aan de interbestuurlijke toezichtstaak. In een circulaire aan het college en de raad zijn specifieke punten benoemd waarop de begroting wordt getoetst.

De belangrijkste zijn:

- Een structureel en reëel begrotingsevenwicht: Dit houdt in dat we structurele lasten ook afdekken met structurele baten. Het begrote exploitatiesaldo wordt gecorrigeerd voor incidentele lasten en/of baten. Hiervoor wordt de verplichte bijlage van Incidentele lasten en baten gebruikt.
- Bezuinigingsmaatregelen en stelposten worden op hun realiteitsgehalte beoordeeld.
- Voor de beoordeling van de financiële positie acht men het formuleren van een beleidslijn, over de door ons noodzakelijk geachte weerstandscapaciteit in relatie tot de onderkende risico's, van belang.

Deze beleidsuitgangspunten zijn verwerkt in de voorliggende programmabegroting. Daarmee gaan we voor repressief toezicht. Dit houdt in dat we de begroting direct kunnen uitvoeren, zonder dat hier vooraf Provinciale goedkeuring vereist.

In onze risico paragraaf is een analyse gemaakt van de risico's in het sociale domein. De hiervoor benodigde financiële buffer is opgenomen in onze Algemene reserve. De algemene reserve kan te allen tijde ingezet worden waar gewenst dus ook voor het sociaal domein. De eerder gevormde bestemmingsreserves zijn vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve.

Met het uitgangspunt dat zorg voorop staat en “niemand tussen wal en schip valt” is ervoor gekozen de ruimte voor lokale inbedding te behouden. In 2017 wordt die ruimte gebruikt om eventuele knelpunten aan te pakken en te investeren in de 1^e lijnszorg.

I.3. Financiële beschouwingen

I.3.1. Inleiding

De uitgangspositie voor het financieel beeld is bepaald op basis van de actuele meerjarenbegroting 2016 en de kadernota 2017-2020.

Belangrijke uitgangspunten voor het gepresenteerde financieel beleid zijn:

- Sociaal domein:
De budgetten die vanwege decentralisaties overkomen van het Rijk worden als taakstellend voor de regeling ingezet onder aftrek van de benodigde personeels- en organisatiekosten.
- Rijksinfra: zie paragraaf 1.4.
- Algemene uitkering gemeentefonds:
De raming van het gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2016.
- Ozb: alleen indexering geen reële verhoging.
- Afvalstoffenheffing en rioolheffing: 100% kostendekkende tarieven waarbij rekening wordt gehouden met kwijtscheldingen. Voor de tariefstelling wordt de toe te rekenen rente gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage van de langlopende leningen.
- Aanpassing BBV verslagleggingsregels met betrekking tot grondexploitatie, activering investeringen maatschappelijk nut, rente en overhead zijn doorgevoerd.
- Rente:
De interne omslagrente 2017 bedraagt 1,5%. Het verschil tussen de interne omslagrente en de werkelijk betaalde rente wordt als renteresultaat onder de algemene dekkingsmiddelen verantwoord.
- Scherper begroten:
Budgetten waarin voorgaande jaren regelmatig een overschot bleek hebben we scherper geraamd. Het betreft vaak budgetten waarop aan de voorkant moeilijk is in te schatten wat nodig zal zijn. Door scherper te ramen neemt weliswaar het risico op overschrijdingen toe, maar ons weerstandsvermogen is toereikend om dit risico te dekken.
- Indexering:
De prijsgevoelige uitgaven en inkomsten zijn geïndexeerd en er heeft nacalculatie plaatsgevonden op de indexering vanaf 2015. Dit heeft geleid tot een neerwaartse bijstelling van budgetten.

Hierna gaan we nader in op de meerjarenbegroting van baten en lasten (hfdst.1.3.2) en de daarmee samenhangende ontwikkeling van onze vermogens- of balanspositie (hfdst.1.3.3. t/m 1.3.7))

I.3.2. Meerjarenbegroting baten en lasten

Het verheugt ons dat we dit jaar behalve een reël sluitende begroting 2017 ook een structureel sluitende meerjarenbegroting aanbieden.

De meerjarige tekorten die vorig jaar werden verwacht zijn door hogere uitkeringen uit het gemeentefonds en gewijzigde verslagleggingsregels verdwenen. De gemeentefondsuitkeringen zijn al jaren een onzekere factor in de gemeentelijke begroting. Nu een aantal herijkingen binnen het gemeentefonds zijn afgerond hopen we op een stabielere raming vanuit het Rijk.

De financiële consequenties van de decentralisaties in het sociaal domein worden steeds duidelijker en lijken te passen binnen de begroting.

De meerjarenbegroting heeft zich ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting positief ontwikkeld. Niet alleen is er sprake van een reël sluitende begroting 2017, maar ook de begroting van de structurele baten en lasten laat tot en met 2020 een overschot zien.

Van de bijstelling van de meerjarenraming geven we het volgende samenvattend overzicht.

Meerjarenbegroting 2017-2020	x € 1.000	2017	2018	2019	2020
Meerjarenbegroting 2016 (inclusief wijzigingen)		-329	-269	-375	-387
Bijstellingen meerjarenbegroting					
Nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid		-103	-103	-168	-93
Aanpassingen BBV <i>paragraaf 1.3.2.2.</i>		428	323	306	330
Uitkeringen gemeentefonds <i>paragraaf 1.3.2.3.</i>		386	740	848	923
Autonome ontwikkelingen <i>paragraaf 1.3.2.4.</i>		-540	-727	-986	-682
Structurele aanpassingen <i>paragraaf 1.3.2.5.</i>		217	203	186	10
		389	436	187	488
Bijgestelde meerjarenbegroting		60	167	-188	101

In bijlage II Aanpassingen meerjarenbegroting is een volledige specificatie van bovenstaande mutaties opgenomen. In hoofdstuk 2 zijn de mutaties onder de financiële toelichting per programma gebundeld en toegelicht.

Gecorrigeerd voor incidentele lasten en baten geeft dit het volgende beeld van de ontwikkeling van het structurele saldo van baten en lasten:

Meerjarenbegroting 2017-2020	x € 1.000	2017	2018	2019	2020
Meerjarenbegroting 2016-2019		-329	-269	-375	
Bijstelling meerjarenbegroting		389	436	187	
Bijgestelde meerjarenbegroting		60	167	-188	101
Incidentele baten en lasten		-273	-255	-116	5
Begroting structurele baten en lasten		333	422	-72	96

De daling van het structurele begrotingssaldo 2019 ten opzichte van 2018 is een gevolg van de investeringsbegroting. De hieruit voortkomende extra kapitaallasten bedragen € 0,5 miljoen.

De jaarresultaten zijn exclusief de resultaten uit de grondexploitatie. De resultaten uit de grondexploitatie schommelen sterk van jaar tot jaar. Dit komt door de specifieke voorschriften rondom het moment waarop winsten en verliezen verantwoord moeten worden. De resultaten van de grondexploitatie worden in de begroting daarom verrekend met de reserve grondexploitatie. Volgens het uitvoeringsprogramma grondexploitatie kan in 2017 € 1,350 miljoen als gerealiseerde winst vrij vallen.

1.3.2.1. Nieuwe beleidsontwikkelingen, aanpassingen bestaand beleid.

Meerjarenbegroting 2017-2020	x € 1.000	2017	2018	2019	2020
Nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid		-103	-103	-168	-93

Aan nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid is er per saldo voor ± € 103.000 aan extra lasten in de begroting opgenomen. Per programma zijn de beleidswijzigingen, in lijn met de Kadernota, toegelicht.

De wijzigingen met de grootste financiële impact hebben betrekking op:

Programma 3 Jeugd en onderwijs

<u>Peuterspeelzaalwerk</u>	Structureel	+ 46
----------------------------	-------------	------

De raad heeft in april 2016 besloten om het peuterspeelzaalwerk om te vormen richting peuteropvang en nauwer samen te werken met het onderwijs. De subsidie voor het peuterspeelzaalwerk wordt anders ingericht.

Vanaf 2017 levert dit een structurele besparing op van € 46.000.

IKC Zuid

De belangrijkste wijziging in het investeringsprogramma betreft de extra investeringen in de sportvoorziening van IKC Zuid. De verwachte extra kapitaallasten van € 80.000 worden deels gecompenseerd door een verwacht voordeliger exploitatie van € 15.000. Dit betreft met name extra huuropbrengsten. Per saldo een lastenverzwaring van € 65.000 vanaf 2019.

Programma 6 Economische zaken

<u>AgriFood</u>	Structureel	-65
-----------------	-------------	-----

De regionale samenwerking binnen AgriFood Capital loopt eind 2016 af. De evaluatie is recent aan de raad aangeboden en brengt de meerwaarde van het samenwerkingsverband in beeld. Wij continueren deze samenwerking ook na 2016.

<u>Industrie en handel</u>	Structureel	-10
----------------------------	-------------	-----

Een levendig en perspectiefrijk dorp is een van de speerpunten uit het coalitieakkoord. Een bloeiend en bruisend centrum van Vught is daar een belangrijk onderdeel van.

De ontwikkelingen rondom de Petruskerk en Centrum plan Oost vormen daarvoor belangrijke pijlers. Voor het centrum is een adviesrapport opgesteld. Met besluitvorming op dit voorstel bepalen we de koers voor het centrum en wordt indirect een bijdrage geleverd aan de ambitie. Om invulling te geven aan de ambitie moeten we doorpakken op gewenste ontwikkelingen binnen het centrum.

Programma 8 Openbare ruimte en Programma 4 Leefbaarheid

<u>Verharding</u>	Structureel	+16
		- 16

De opbrengsten van de verhuur rotondes voor de plaatsing van de reclames (€ 15.600) zetten wij in voor incidentele kwaliteitsverbeteringen in de openbare ruimte en subsidiëring van Vught Overbrught (€ 2.000).

Overhead

<u>Organisatieontwikkeling</u>	Structureel	-25
	Incidenteel t/m 2019	-75

Bij de organisatiewijziging van 2013 was één van de doelstellingen om nauwer te gaan samenwerken met partners in de regio, met outsourcen als optie. Inmiddels zijn deze uitgangspunten verlaten en staat zelfstandigheid van onze gemeente voorop. Dit betekent voor onze organisatie dat het peil van de specifieke kennis en kunde hoog gehouden moet worden. Samenwerken kan natuurlijk, mits dat gebeurt op gelijkwaardige basis en het de zelfstandigheid niet aantast.

Dit uitgangspunt heeft effect op het te voeren HR-beleid; het is uitermate belangrijk om het personeelsbestand, zowel kwalitatief als kwantitatief, op orde te hebben.

Tevens hebben we te maken met autonome ontwikkelingen zoals de ‘ontgroening en vergrijzing’ van ons personeelsbestand en de veranderende verwachtingen van de maatschappij ten aanzien van de dienstverlening van de (lokale) overheid.

Goed inzicht hebben in de demografische ontwikkelingen en de kwaliteit en kwantiteit van ons personeelsbestand is de eerste stap die we zetten. Daarvoor houden we in 2016 een uitgebreide personeelsscan (“vlootschouw”). Na analyse van de gegevens wordt HR beleid ontwikkeld om zowel preventief als curatief op geschetste ontwikkelingen in te spelen.

De instrumenten die nodig zijn liggen op het terrein van opleiding, training en loopbaanbegeleiding (structureel € 25.000). Voor loopbaanonderzoeken/assessments en de begeleiding van ‘van werk naar werktrajecten’/loopbaanbegeleiding is voor de jaren 2017, 2018 en 2019 incidenteel € 75.000 opgenomen.

Algemene dekkingsmiddelen

Toeristenbelasting Structureel +26
Conform de bij de behandeling van de kadernota aangenomen motie, zijn de tarieven alleen geïndexeerd en niet extra verhoogd.

1.3.2.2. Aanpassing regelgeving BBV (Besluit Begroting en Verantwoording)

Meerjarenbegroting 2017-2020	x € 1.000	2017	2018	2019	2020
Aanpassingen BBV		428	323	306	330

Om tot een versterking van de horizontale sturing door de raad te komen heeft de adviescommissie vernieuwing BBV (commissie Depla) advies uitgebracht. Deze adviezen richten zich op (onder meer):

- a. Uniforme indeling in taakvelden:
Doel is de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te bevorderen. De programma’s blijven gehandhaafd en in bijlage V zijn de geraamde lasten en baten per taakveld zichtbaar.
- b. Uniforme basis set van beleidsindicatoren:
Met de verplichte set van 50 indicatoren verbetert de niet-financiële sturingsinformatie voor de raad. Per programma zijn de indicatoren in deze begroting opgenomen.
- c. Een uniforme basis set van financiële kengetallen:
Zie paragraaf 3.2.4.
- d. Verbeterde informatie over verbonden partijen:
Informatie over de prestaties en risico’s van verbonden partijen zijn opgenomen in het beleidsprogramma. Tot nu toe is enkel een paragraaf ‘Verbonden partijen’ verplicht die financieel en bestuurlijk inzicht geeft.
- e. Vernieuwing van de accountantscontrole;
- f. Inzicht in overhead en kosten:
De overhead mag niet meer toegerekend worden aan de verschillende beleidsvelden en moet inzichtelijk gemaakt worden op een apart taakveld. Dit verhoogt de transparantie en onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten.
- g. Aanpassingen van het stelsel van baten en lasten :
Investerings met maatschappelijk nut, zoals wegen, moeten voortaan geactiveerd worden.
- h. Geprognostiseerde balans:
Er moet een geprognostiseerde balans worden opgenomen met een meerjarig EMU-saldo, zodat de raad beter inzicht krijgt in het inzetten van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte.

De aanbevelingen hebben gevolgen voor onze programmabegroting. Onderdeel c. is reeds in de Programmabegroting 2016 opgenomen. Onderdeel e. Vernieuwing van de accountantscontrole is in 2018 van toepassing. Alle overige onderdelen zijn vanaf de programmabegroting 2017 verplicht. De notitie rentekosten heeft zo veel discussie opgeleverd dat in juli 2016 nog aanpassingen zijn doorgevoerd en besloten is om ook deze pas verplicht te stellen vanaf 2018. Wij hebben in onze begroting wel al rekening gehouden met de wijzigingen.

De aanpassing van de richtlijnen heeft ook financiële gevolgen voor onze meerjarenbegroting:

Verharding

+728

Investerings met maatschappelijk nut dienen te worden geactiveerd.

Als gevolg hiervan activeren wij met ingang van 2017 investeringen in wegen. Bij de Kadernota zijn de kosten voor complete vervangingen van wegen uit de exploitatiebudgetten geëlimineerd en als investeringen opgevoerd.

Tussentijdse vervanging van toplagen etc., gedurende de oorspronkelijke levensduur van een weg, zijn als onderhoudslasten in de begroting gelaten. De meerjarige gevolgen van bovenstaand gewijzigde wetgeving zijn: 2017: +728, 2018: +623, 2019: +606

Grondexploitaties

-300

De richtlijnen rondom de begroting en verantwoording van de grondexploitatie zijn gewijzigd.

Dit heeft te maken met de invoering van de vennootschapsbelastingplicht en de afbakening van grondexploitaties. De mogelijkheden om kosten te activeren worden hierdoor beperkt. Zo is de toerekening van kosten aan (nog) niet in exploitatie genomen gronden niet meer mogelijk.

De niet meer te activeren kosten komen ten laste van de exploitatie.

Rente

In de afgelopen jaren zijn de in exploitatie genomen plannen steeds doorgerekend met een discontovoet van 3,9%. Vanwege de nieuwe richtlijnen is de discontovoet aangepast naar 2%. Bij de doorrekening van het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie 2016-2019 is hiermee rekening gehouden.

Overige gronden

De niet in exploitatie genomen gronden worden overgeheveld van de voorraden naar de materiële activa. Het is niet langer toegestaan om de rente en de plan- en beheerkosten te activeren en in de boekwaarde op te nemen.

De kosten komen niet langer ten laste van de grondexploitatie maar ten laste van de reguliere exploitatie (vastgoedbeheer). Hiermee werd in de bijstelling van het UVP nog geen rekening gehouden. Voor de grondexploitatie en de reserve grondexploitatie betekent dit een voordeel.

Voor de algemene dienst betekent dit een structureel nadeel. Vanaf 2017 is dit nadeel berekend op € 300.000. Dit wordt ruimschoots gecompenseerd door het voordeel dat ontstaat doordat een gedeelte van de kosten van wegen voortaan binnen de algemene dienst als investering maatschappelijk nut geactiveerd wordt.

1.3.2.3. Uitkeringen uit het gemeentefonds

Totaal Gemeentefondsuitkering	2017	2018	2019	2020
Meerjarenraming 2016: septembercirculaire 2015	32.273	31.986	31.928	32.013
Mutatie	386	740	848	923
Meerjarenbegroting 2017	32.659	32.726	32.776	32.936

Vanuit het gemeentefonds komen een drietal geldstromen naar de gemeente Vught

- A. De algemene uitkering
- B. De integratie- en decentralisatie uitkeringen
- C. De integratie-uitkering sociaal domein

De uitkeringen uit het gemeentefonds vormen de grootste inkomstenbron voor onze gemeente. De circulaire van het Rijk rondom de gemeentefondsuitkering vertonen grote schommelingen. De ontwikkelingen van de uitkeringsbasis en de rijksuitgaven spelen hierbij een belangrijke rol.

Algemene uitkering (x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Meerjarenraming 2016: septembercirculaire 2015	17.655	17.740	17.932	18.220
Mutatie	80	381	463	536
Meerjarenbegroting 2017	17.735	18.121	18.395	18.756

In de algemene uitkering zijn de decembercirculaire 2015, de meicirculaire 2016, de afronding van de 2de fase van het groot onderhoud, het vastgestelde woningbouwprogramma en de bijstelling van de kwantitatieve maatstaven (inwoners, leerlingen, bijstandsontvangers enz.) verwerkt.

Circulaires

De mutaties n.a.v. de circulaire zijn voor het grootste gedeelte het gevolg van de ontwikkeling van het accres. In 2017 is het deel van het accres dat betrekking heeft op de verhoogde asielinstroom niet uitgekeerd. Dit deel zal op een later moment door middel van een decentralisatie uitkering uitgekeerd worden ("geld volgt statushouder").

Afronding 2de fase groot onderhoud

Het verdiepingsonderzoek naar het subcluster VHROSV heeft ertoe geleid dat de fondsbeheerders hebben besloten nog 1/3 deel van de effecten te verwerken en verder onderzoek te staken (in de meicirculaire 2015 was ook al 1/3 deel verwerkt).

Woningbouwprogramma

Bij het opstellen van de kadernota was het woningbouwprogramma nog niet vastgesteld. In juni is het woningbouwprogramma tegelijk met de woonvisie vastgesteld. In de berekeningen voor de programmabegroting is hiermee rekening gehouden.

Bijstelling kwantitatieve maatstaven

Verder zijn de kwantitatieve maatstaven aangepast conform de Kadernota 2017-2020

Decentralisatie en integratie uitkeringen	2017	2018	2019	2020
Meerjarenraming 2016: septembercirculaire 2015	1.932	1.932	1.932	1.932
Mutatie	116	78	90	119
Meerjarenbegroting 2017	2.048	2.010	2.022	2.051

De integratie- en decentralisatie-uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling.

De mutaties bestaan uit :

- Het budget voor de verbetering van de arbeidsmarktpositie van specifieke groepen wordt vanaf 2017 structureel toegevoegd aan de integratie-uitkering Wmo.
- Gemeenten moeten zich actief inzetten om een aanbod te realiseren voor de groep peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag, die nu niet naar de voorschoolse voorziening gaat en krijgen hier een oplopend bedrag voor miv 2017.
- De decentralisatie uitkering Versterking peuterspeelwerk in het kader van de Wet OKE vervalt miv 2018 als onderdeel van het in te dienen wetsvoorstel Harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk.

Integratie-uitkering Sociaal Domein (x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Meerjarenraming 2016: septembercirculaire 2015	12.686	12.314	12.065	11.862
Mutatie	190	281	294	267
Meerjarenbegroting 2017	12.876	12.595	12.359	12.129

Binnen de Integratie-uitkering Sociaal Domein hebben de volgende mutaties zich voorgedaan:

Mutaties “Participatiewet” :

- Indexering en een herberekening door een onjuistheid in de septembercirculaire
- Bijstelling van de vergoeding voor de voormalige Wsw doelgroep
- Aanpassing van het budget re-integratieactiviteiten

Mutaties “Jeugdwet en Wmo 2015”:

- Loon- en prijsstijgingen
- Actualisatie van de maatstaven in het objectieve verdeelmodel Jeugd.
- Uitname doordat de huishoudelijke verzorging van inwoners met een Wlz indicatie niet meer tot het gemeentelijke takenpakket behoort.(Wmo)
- Compensatie voor het wegvallen van de ouderbijdrage (Jeugdwet)
- Hogere bijdrage voor het onderdeel 18+/voogdij

Een uitgebreide toelichting van de mutaties op de gemeentefondsuitkeringen staan onder Hoofdstuk 2: Algemene Dekkingsmiddelen

1.3.2.4. Autonome ontwikkelingen extern en intern

Meerjarenbegroting 2017-2020	x € 1.000	2017	2018	2019	2020
Autonome ontwikkelingen	<i>paragraaf 1.3.2.4.</i>	-540	-727	-986	-682

De belangrijkste ontwikkelingen betreffen:

- De inbedding van de personele capaciteit voor het sociaal domein wordt gedekt uit de ontvangen bijdragen voor het sociaal domein.
- De taakmutaties sociaal domein die samenhangen met de te ontvangen uitkeringen uit het gemeentefonds volgens de meicirculaire 2016 zijn verwerkt. Voor 2017 geeft dit extra uitgaven van € 305.000, vanaf 2018 ± € 400.000.
- De consequenties van de Cao ontwikkeling (-/- €172.000) en de aanpassing van de kapitaallasten (-/- € 140.000)

1.3.2.5. Structurele aanpassingen

Meerjarenbegroting 2017-2020		x € 1.000	2017	2018	2019	2020
Structurele aanpassingen	paragraaf 1.3.2.5.		217	203	186	10

De meerjarenbegroting is verder aangescherpt voor budgetten waarop bij de tussentijdse bestuursrapportages en de jaarrekening 2015 overschotten zijn geconstateerd. Ook zijn de budgetten in het kader van deze meerjarenraming opnieuw gescreend.

Voor een specificatie per programma wordt verwezen naar bijlage II en de financiële toelichting op de programma's in hoofdstuk 2.

1.3.3. Meerjarenbegroting balansposities

Om de begroting en jaarstukken voor anderen dan financieel deskundigen meer toegankelijk te maken is er een adviescommissie ingesteld voor de vernieuwing van de gemeentelijke begroting- en verantwoordingsvoorschriften (BBV).

Centraal in de vernieuwing staan: Een betere vergelijkbaarheid van kosten en beleidsresultaten en een versterkt inzicht in de financiële positie van de gemeente, nu en op termijn.

Het nieuwe BBV schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte set van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen. (zie hfdst. 3.2.4.) Deze kengetallen zijn voor een groot gedeelte gebaseerd op de meerjarenraming van de balansontwikkeling. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Met het opnemen van de geprognosticeerde balans krijgt de raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer de investeringen, de inzet van de reserves en voorzieningen, de financieringsbehoefte en het EMU-saldo.

De voorgeschreven meerjarenraming van de balans ziet er als volgt uit.

Meerjarenraming gecoprimeerde balans per einde van het jaar (x € 1.000)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Activa						
Materiele vaste activa	82.711	89.235	96.387	99.513	100.616	100.135
Financiële vaste activa	879	762	917	1.511	1.294	1.091
Voorraden	5.044	833	-2.756	-4.427	0	0
Overige vlottende activa	9.025	7.385	6.806	7.788	7.635	7.838
Totaal activa	97.659	98.215	101.355	104.384	109.545	109.063
Passiva						
Eigen vermogen						
Algemene reserve	6.866	5.260	6.667	6.667	6.667	6.667
Resultaat	-283	26	85	252	64	165
Bestemmingsreserves	24.600	24.074	25.117	22.005	14.643	11.516
Reserve grondexploitatie	3.582	3.591	4.941	4.941	10.473	10.473
Voorzieningen	6.812	6.676	6.033	5.868	6.053	5.929
Langlopende schulden	44.874	46.238	46.161	52.301	59.295	61.964
Vlottende passiva	11.209	12.350	12.350	12.350	12.350	12.350
Totaal passiva	97.659	98.215	101.355	104.384	109.545	109.063

Wat uit deze balansprognose nog niet blijkt zijn de volledige consequenties van het project Rijksinfra. Volgens de in de begroting verwerkte raming bedragen de totale projectkosten ± € 36 miljoen. Hiervan is € 16,8 miljoen verwerkt in deze meerjarenbegroting t/m 2020. De eerste effecten worden daardoor weliswaar zichtbaar maar zullen zich na 2020 nog versterkt voordoen. Met name betreft dit de afname van de bestemmingsreserves en de toename van de langlopende schulden.

I.3.4. Financiële positie

Conform het bestuursakkoord kiezen we voor een realistische en scherpe begroting: transparant, met meer risico, mits beargumenteerd.

Bij de financiële positie gaat het om de samenhang en wisselwerking tussen vermogen en exploitatie, rekening houdend met de risico's. Het is niet voldoende dat binnen één jaar de lasten worden gedekt door de baten. Dit moet structureel het geval zijn over de jaren heen. We moeten immers ook in de toekomst in staat zijn om onze publieke taken in te vullen.

Onze financiële positie is momenteel gezond. Ondanks dat de financiële risico's groter worden is er nog steeds sprake van een structureel sluitende meerjarenbegroting binnen een aanvaardbaar risicoprofiel.

Door de grote bijdragen (PHS en N65) van Vught in het project Rijksinfra is het onvermijdelijk dat we op onze reserves interen.

Daar staat tegenover dat de reserve grondexploitatie zich positief ontwikkelt. Ook de stille reserves lijken volgens een eerste inventarisatie groter dan waarmee tot nu toe rekening werd gehouden. Beiden bieden mogelijkheden om de reserve en schuldpositie weer te versterken.

Onderstaand de ontwikkeling van de kengetallen zoals die binnen BBV zijn voorgeschreven voor de sturing van de financiële positie. In paragraaf 3.2.4. is een nadere toelichting op de kengetallen opgenomen.

Kengetallen	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kengetal schuldpositie	75%	85%	74%	81%	92%	104%
Kengetal solvabiliteitsratio	36%	34%	36%	32%	29%	26%
Kengetal grondexploitatie	8%	1%	-4%	-6%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	1,1%	-0,5%	4,3%	1,1%	0,5%	0,8%
Kengetal belastingcapaciteit	126%	136%	137%			

I.3.5. Investeringspositie

Er is sprake van een hoog investeringsniveau. De totale investeringen voor de meerjarenbegroting bedragen ± € 31,5 miljoen. Voor 2017 is er voor € 12,9 miljoen aan nieuwe en vervangingsinvesteringen geraamd.

De investeringen zijn direct van invloed op onze schuldpositie en vooral de nieuwe investeringen leiden tot een stijging van de kapitaallasten.

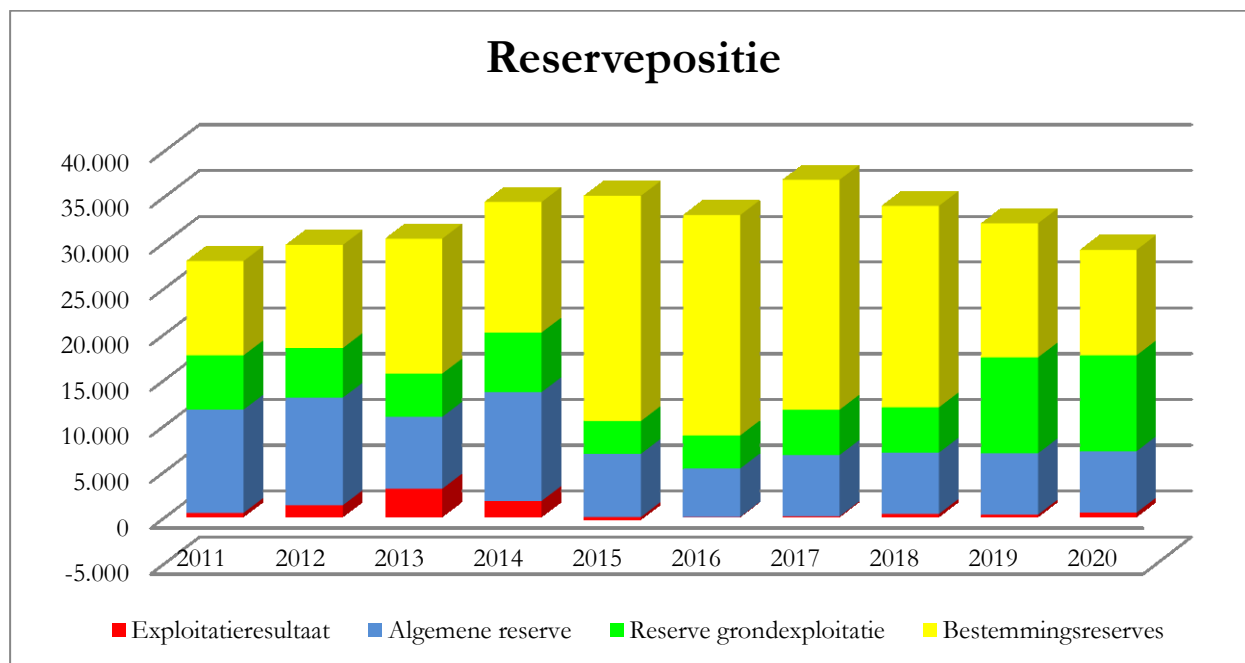
Hierna volgt en verkort overzicht van de geplande investeringen. Een volledige specificatie is in bijlage I opgenomen.

Omschrijving <i>Bedragen x 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	Totaal
Nieuwe investeringen	7.394	4.167	1.710	150	13.422
Vervangingsinvesteringen	5.535	4.537	3.960	3.999	18.032
Totaal	12.929	8.705	5.670	4.149	31.454
Onderwijs nieuwe investeringen	6.167	3.667	-100	-100	9.635
Gymzalen Martinihal en centrum	850	500	0	0	1.350
Rijksinfra	217	0	1.810	250	2.277
GRP (vervangingsinvesteringen)	3.582	2.525	2.540	2.565	11.212
MOR: Wegen Verkeer verlichting en groen	1.321	1.221	1.211	1.241	4.993
Info beleidsplan	79	285	150	71	585
Overige	714	506	60	122	1.402
Totaal	12.929	8.705	5.670	4.149	31.454

1.3.6. Reservepositie

Het eigen vermogen in de vorm van reserves geeft alleen aan in hoeverre de schulden op het bezit zijn afbetaald. Eigen vermogen is geen geld.

Voor het betalen van investeringen en kosten moet er geld op de bankrekening staan en dat is niet het geval. Dat geld moet daarom worden geleend waardoor de schuld en de rentelasten stijgen.

Eind 2017 bedraagt het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen (de solvabiliteitsratio) 36%. Daarmee is sprake van een normale reservepositie (normaal is 30% tot 80%)

Eind 2017 is er ruim € 36 miljoen aan reserves beschikbaar. Hiervan betreft € 25 miljoen bestemmingsreserves.

De grootste betreft de bestemmingsreserve Rijksinfra met een saldo van € 21,7 miljoen eind 2017. Bestemmingsreserves worden de komende jaren ingezet voor de bestemming die de raad daaraan heeft gegeven en lopen daardoor af.

Eind 2017 is er \pm € 6,7 miljoen aan algemene reserve beschikbaar. Een niveau dat met de structureel sluitende begroting kan worden gehandhaafd en dat voldoende is als weerstandsvermogen om de onverwachte risico's te dekken.

Bij realisatie van de plannen zal ook de reserve grondexploitatie vanaf 2019 ruimte bieden om als algemeen weerstandsvermogen ingezet te worden.

I.3.7. Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor gelijkmatige verdeling van lasten. Dit is bijvoorbeeld bij onderhoudslasten het geval. Voorzieningen zijn opgenomen om verplichtingen en risico's te dekken, waarvan omvang en tijdstip van optreden onzeker zijn, maar die wel redelijk zijn in te schatten. (b.v. pensioen- en wachtgeldverplichtingen) De beleidsruimte ten aanzien van voorzieningen is beperkt.

Onze voorzieningen zijn op het vereiste peil

Een overzicht is in paragraaf 4.2.4. opgenomen.

I.4. Rijksinfra

In deze paragraaf geven we de stand van zaken en de belangrijkste ontwikkelingen weer op het programma Rijksinfra, wat bestaat uit de projecten **N65** Vught – Haaren; **Project Hoogfrequent Spoor** (PHS); De Vughtse regeling; Gebiedsvisies en **Meer Jaren Programma Geluid**.

I.4.1. Stand van zaken en ontwikkelingen

N65 Vught - Haaren

Wij hebben ons samen met belangengroepen en inwoners jarenlang ingezet voor een duurzame, veilige inpassing van de rijksweg N65 in Vught. Dit heeft geleid tot een integrale oplossing binnen het taakstellend budget, waartoe op 24 maart 2016 door de stuurgroep N65 is besloten. Geen volledig verdiepte ligging van de weg, maar wel een oplossing met een aanzienlijke verbetering van de leefbaarheid, veiligheid en oversteekmogelijkheden. Op 27 juni 2016 is de bestuursovereenkomst N65 Vught – Haaren ondertekend en heeft de minister haar voorkeursbeslissing aan de tweede kamer kenbaar gemaakt. Het voorkeursalternatief in Vught betreft:

- *Boslaan/Vijverbosweg*: Gelijkvloers verruimd kruispunt zonder fietsoversteek.
- *Martinilaan/De Bréautélaan*: Ongelijkvloerse kruising met verdiepte N65, zonder aansluitingen.
- *Helvoirtseweg/John F. Kennedylaan*: Ongelijkvloerse ½ westelijke aansluiting met verdiepte N65.
- *Olmenlaan/Rembrandtlaan*: Behouden oprit Olmenlaan en afrit Rembrandtlaan en opheffen oprit Rembrandtlaan.
- *Groenewouddreef*: Aanbod gestuurde verkeersregelininstallatie en de aanleg van een parallelweg vanaf de Groenewouddreef tot aan de Kruishoeveweg.

Zoals afgesproken in de bestuursovereenkomst is in september 2016 gestart met de planfase, waarin de Provincie Noord-Brabant het voorzitterschap van de Stuurgroep en het projectteam heeft overgenomen.

Het voorkeursalternatief maken we – voor het gedeelte dat binnen ons beheersgebied ligt – mogelijk in een bestemmingsplan. In het 1^e kwartaal van 2017 starten we met de bestemmingsplanprocedure. We streven er naar om in de tweede helft van 2017 de ontwerpbestemmingsplannen ter visie te leggen.

Deelprojecten

- Studie bypass N65: evenals bij PHS is voor de N65 van belang of de N65 tijdelijk kan worden afgesloten of dat bij de omdraaiing van het spoor en een tijdelijke brug over het spoor komt te lopen. Een en ander wordt integraal in beeld gebracht en wordt hierover eind 2016, begin 2017 besloten.
- Grondaankoop: Samen met Rijkswaterstaat, waarbij Rijkswaterstaat het voortouw neemt, zorgen wij voor de grondaankoop.
- Bestemmingsplan: Begin 2017 starten wij met de formele procedure om het voorkeursalternatief N65 Vught-Haaren in een bestemmingsplan mogelijk te maken. Wij verzorgen in het kader van de bestemmingsplanprocedure de participatie en communicatie en zijn hiervoor ook verantwoordelijk.

PHS

Proces

In 2016 heeft ProRail, na actualisatie van het plan van aanpak, gemeld dat de planstudie en het Project Meteren-Boxtel vertraging oploopt.

De vaststelling van het OTB en MER was aanvankelijk eind 2016 voorzien; door de vertraging verschuift dit naar medio 2017 en de ter inzage legging zal direct na het zomerreces van 2017 plaatsvinden.

De partijen Ministerie, provincie en Vught hebben daartoe besloten tot het uitvoeren van een second opinion van het plan van aanpak PHS Goederenrouting Zuid Nederland van ProRail. De resultaten van de second opinion zijn eind 2016 bekend.

Vanuit het ministerie is een audit gestart op het totale PHS programma. Dit betreffen alle corridors binnen Nederland; Meteren-Boxtel is daar 1 corridor van. De uitkomst zal in een openbaar rapport aan de Tweede Kamer worden gestuurd. Dit zal naar verwachting na de zomer van 2016 gereed zijn.

BTW

Conform de bestuursovereenkomst kunnen “Financiële meevallers gedurende de looptijd van het Project waaronder BTW, worden toegevoegd aan de financiële reserve van het Project”. In 2016 wordt tussen de partijen nader overleg gevoerd over een BTW optimalisatie binnen het project PHS-Vught. Eind 2016 of begin 2017 vindt besluitvorming plaats of dat de BTW optimalisatie haalbaar is en zo ja, in welke vorm.

Deelprojecten PHS

- Tijdelijk station; bij het opstellen van het OTB wordt een 3 tal locaties onderzocht welke tijdens de bouw als station kunnen dienen.
- Studie bypass PHS: bij de omdraaiing van het spoor en N65 de kruising N65-spoor wordt onderzocht of de N65 in een tijdelijke brug over het spoor komt te lopen.
- Landschapsplan PHS: als onderdeel van de MER wordt een landschapsplan uitgewerkt. Dit geeft een beeld van de landschappelijke inpassing van de maatregelen. Hierin komen aspecten van de gebiedsvisie Spoorzone en de werkgroepen met diverse stakeholders terug. Het landschapsplan wordt eind 2016 opgeleverd.
- Samenwerkingsovereenkomst: gezien de intensieve relatie op PHS tussen ProRail en Vught worden afspraken gemaakt inzake de samenwerking bij de voorbereiding en uitvoering van het project PHS Vught. Gereed in de loop van 2017

De Vughtse Regeling

De Vughtse Regeling (voorheen Maatschappelijk Makelen en Schakelen) is het initiatief van de gemeente Vught en is gedefinieerd als een dienstverlenend concept dat gedupeerden in de Spoorzone en de omgeving N65 ondersteunt bij het toewerken naar (maatwerk) oplossingen, zodat zij niet 10 jaar lang ‘gevangen’ zijn in hun woning. De gemeente Vught heeft binnen hierin een drietal rollen:

- regisseren, stimuleren en faciliteren van het werkproces;
- voorzien in passend beleidskaders;
- voorzien in (bovenwettelijke) maatregelen.

De gemeente Vught streeft naar een budgettair neutrale invulling van haar eigen rol binnen De Vughtse regeling 2025/2026.

Inventarisatie

Door de omgevingsmanager van het programmteam Rijksinfra is in de 2^e helft 2015/1^e helft 2016 een uitgebreide inventarisatie gehouden onder spoor- en wegbewoners (1^e lijns) om de schaalgrootte te kunnen bepalen, de issues in beeld te brengen en de belangstelling voor de Vughtse Regeling te peilen. O.a. op basis van deze gegevens is een ‘Vughtse Aankoopregeling’ ontwikkeld.

Gebiedsvisies

Een viertal gebiedsvisies zijn of worden volgens planning in 2016 door uw raad vastgesteld. De gebiedsvisies beogen de ruimtelijke ambities van de gemeente Vught te borgen en invloed uit te oefenen op de maatregelen die worden genomen in het kader van de Rijksinfra.

Deze gebiedsvisies betreffen:

1. **Spoorzone**
2. **N65 Noord**
3. **N65 West**
4. **Spoor Vught-Tilburg**

Producten in 2017

In 2017 worden de volgende producten geleverd:

- Ontwerpbestemmingsplan N65 Vught – Haaren
- Ontwerp-tracé besluit PHS (Prorail levert dit op; stukken worden verstrekt aan de raad)
- Samenwerkingovereenkomst PHS ProRail-Vught

Projectorganisatie

De inrichting en bemensing van de programmaorganisatie is gereed. Door te spiegelen aan de externe projectorganisaties (projectleider N65 en projectleider PHS) wordt efficiënte afstemming en besluitvorming nagestreefd. Met de inzet van de omgevingsmanager vormt de programmaorganisatie het eerste aanspreekpunt voor bewoners en bedrijven. Doorrekening van de kosten van het in standhouden van de programmaorganisatie over de periode tot 2025 laat zien dat op termijn een bijstelling van de gereserveerde middelen noodzakelijk zal zijn. Deze bijstelling vindt continue plaats en wordt mede bepaald door de ontwikkeling van de scope van het project, de bestuurlijk vastgestelde gemeentelijke inzet en een steeds scherper beeld op de ontwikkelingen in het project.

Planning

Voor het proces in het project rijkinfrastructuur zijn wij in meer of mindere mate afhankelijk van ProRail, Rijkswaterstaat en het Ministerie van I&M. Vught zit in beide gevallen als medeopdrachtgever aan tafel.

N65:

2017 – 2023	Participatie & Communicatie
2017 – 2019	Grondverwerving
2017	Vaststellen ontwerp bestemmingsplan
2018	Vaststellen bestemmingsplan
2018	Onherroepelijk bestemmingsplan (afhankelijk van beroep)
2018	Uitvoeringsovereenkomst Rijkswaterstaat – Gemeente Vught
2018 – 2020	Opstellen inkoopplan (besteksvorbereiding)
2020	Aanbesteding
2021 – 2023	Realisatie

PHS:

2016	Uitwerking OTB-MER door ProRail
2016	Second Opinion plan van aanpak ProRail en audit Ministerie projectbeheersing en kostenramingen
2016/2017	Besluitvorming locatie tijdelijk station en bypass N65 tijdens de ombouw spoor-N65
2017	Besluitvorming welke onderdelen gebiedsvisie spoorzone opgenomen in landschapsplan PHS
2017	OTB-MER vastgesteld en ter inzage
2017	Samenwerkingsovereenkomst ProRail-Gemeente Vught
2017/2018	Nota van Antwoord
2018/2019	TB
2019/2020	voorbereiding en aanbesteding in combinatie met N65
2021 - 2026	realisatie

I.4.2. Projectkosten en dekkingsplan

Projectkosten

De geraamde projectkosten bedragen € 35,687 miljoen. Hiervan wordt € 5,624 miljoen geactiveerd. Van de overige projectkosten wordt € 27,563 miljoen gedekt uit de bestemmingsreserve Rijksinfra. Het restant betreft aan de Rijksinfra gerelateerde werkzaamheden die ten laste van de reguliere begroting blijven.

De ramingen van ProRail voor het PHS vormen een belangrijke basis voor de raming van de gemeentelijke projectkosten. Tot heden zijn de ramingen van ProRail voor het PHS vooral gebaseerd op algemene normen en uitgangspunten. Volgens de planning zou ProRail in 2016 een nieuwe raming afgeven. Als gevolg van vertragingen in de planfase is dit uitgesteld naar 2017. De nieuwe ramingen zullen veel specifiek op het project zijn gericht en meer duidelijkheid geven over de uiteindelijke uitkomsten.

De bijstelling van de raming van ProRail vormt voor ons project Rijksinfra een belangrijk ijkpunt. Op het moment dat deze beschikbaar is zullen wij onze projectraming en het dekkingsplan waar nodig bijstellen.

In 2016 is de bestuursovereenkomst gesloten met betrekking tot de N65. De gemeentelijke bijdrage volgens de bestuursovereenkomst bedraagt € 11 miljoen. Over de bijdrage moet een indexering worden betaald. Deze overeenkomst is in de projectraming voorlopig verwerkt ten laste van de post onvoorzien.

Activering	Totaal	Bijstelling	2015	2016	2017	na 2017
Wolfskamerweg	5.000	5.000	0	0	250	4.750
Indexering PHS Wkweg	424	424	0	0	5	419
Verrekenbare BTW PHS WK-weg	-800	-800	0	0	-38	-762
Bijkomende investeringen	1.000	1.000	0	0	0	1.000
	5.624	5.624	0	0	217	5.407
Projectkosten Rijksinfra	Totaal					Restant
Bijdrage PHS verdiepte ligging	11.700	11.700	0	585	0	11.115
Indexering PHS: verdiepte ligging	993	993	0	-129	0	1.122
Calculatiemarge PHS verdiepte ligging	0	0	0	0	0	0
Verrekenbare BTW PHS verdiepte ligging	-1.871	-1.871	0	0	-88	-1.783
Bijdrage N-65	10.000	11.000	0	0	0	11.000
Indexering bijdrage N-65	0	664		0	0	664
Onvoorzien	2.300	636	0	0	0	636
Ontwikkelmaatschappij	400	400	25	50	50	275
Kosten projectteam tlv project	2.500	2.500	404	629	560	908
Risico/ Calculatiemarge	0	0	0	0	0	0
Rentelasten tijdens de bouw	1.541	1.541	0	18	14	1.509
	27.563	27.563	429	1.153	536	25.446
Inzet ten laste van reguliere formatie	2.500	2.500	300	250	250	1700
Totale projectraming	35.687	35.687	729	1.403	1.003	32.553

Projectscope

De afgegeven ramingen van de projectkosten bevatten grote onzekerheden. Zowel ProRail als Rijkswaterstaat calculeren met marges van 30%. Indicatief betekent dit dat de gemeentelijke projectkosten kunnen schommelen tussen € 35 miljoen en € 45 miljoen. Met de calculatiemarge is in onze ramingen geen rekening gehouden.

Het gedeelte van de kosten dat betrekking heeft op investeringen in de eigen openbare ruimte van de gemeente kan geactiveerd worden en over meerdere jaren worden afgeschreven. Het gaat hierbij om de bijdrage in de kosten van de Wolfskamerweg en de bijkomende investeringen van de gemeente.

Bijdrage PHS

De bijdrage van € 11,7 miljoen voor PHS verdiepte ligging en € 5 miljoen voor de Wolfskamerweg zijn afgeleid van het taakstellend totaal budget van € 502 miljoen zoals genoemd in de bestuursovereenkomst. Dit budget is inclusief BTW en op prijspeil 2013.

BTW

In de doorrekening is er van uit gegaan dat de in de projectkosten opgenomen BTW kan worden verrekend en uiteindelijk geen kostenpost vormt voor onze gemeente. De BTW aspecten van het project zijn complex en worden momenteel onder regie van de provincie onderzocht.

Indexering bijdrage PHS

Voor indexering van de kosten hebben we in onze raming gerekend met een percentage van 1% per jaar. We hebben tot op heden nog geen bijdragen betaald.

De indexering van het nog niet betaalde deel van de bijdragen van partijen binnen het project vindt plaats conform de door de Minister van Financiën daadwerkelijk uit te keren indexering voor investeringsbudgetten van het ministerie van I&M en de brede doeluitkering verkeer en vervoer (BDU).

N65

Eerder werd uitgegaan van een gemaximeerde uitgave van € 10 miljoen. Volgens de bijgestelde raming n.a.v. de afgesloten bestuursovereenkomst bedraagt de bijdrage € 11,664 miljoen inclusief indexering. De meerkosten zijn voorlopig ten laste van de post onvoorzien gebracht.

Rente

Rekening is gehouden met een rentepercentage van 2,1%. Dit betreft het gemiddeld geraamde rentepercentage voor langlopende leningen voor de periode 2016 t/m 2019.

Voor de bijdrage van 16,7 miljoen in het project PHS is gerekend met een afwijkend rentepercentage van 1,6%. Dit in verband met de toezegging van de provincie dat geleend kan tegen een percentage dat ligt tussen de marktrente die zij kunnen ontvangen over uitgezette middelen en het percentage dat moet worden betaald voor opgenomen leningen bij de BNG.

Onvoorzien

Voor het hele project Rijksinfra N65 en PHS is rekening gehouden met € 3,3 miljoen bijkomende gemeentelijke projectkosten. Dit zijn kosten die niet uit reguliere budgetten of kredieten worden gedekt. Een inventarisatie en onderbouwing van de kosten moet nog plaatsvinden. De raming is dat hiervan € 1.000.000 kan worden geactiveerd.

De verhoging van de bijdrage N65 (inclusief indexering) legt een claim op deze post van € 1,664 miljoen.

Dekkingsplan

In ons huidige dekkingsplan is rekening gehouden met een noodzakelijke omvang van de bestemmingsreserve van € 27,563 miljoen. Hiervan is t/m 2015 € 21,617 miljoen gerealiseerd, waarmee we op schema zitten.

	Totaal	Realisatie	Restant
Reserve Rijkinfra		2015	vanaf 2016
Saldo reserve N65 I-I-2015	4.849	4.849	0
Bijdrage reserve grondexploitatie	2.945	2.945	0
Bijdrage algemene reserve	6.711	6.711	0
Bijdrage reserve SHP	4.989	4.989	0
Fonds bovenwijkse voorzieningen	1.200	1.200	0
Winst verkoop vastgoed	1.750	443	1.307
Jaarlijkse dotatie tlv exploitatie	5.126	479	4.647
	27.570	21.616	5.954

Uit een eerste inventarisatie van de vastgoedportefeuille blijkt dat de opbrengstpotentie hoger is dan de € 1,750 miljoen waarmee in het dekkingsplan rekening is gehouden. Dit biedt kansen om de reserve aan te vullen ter compensatie van de risico's die tot nadelen leiden. In hoeverre dit noodzakelijk is zal worden gezien bij de bijstelling van de projectraming in 2017.

Risico's

Om gevoel te krijgen bij de omvang van de risico's is er een slecht weer scenario doorgerekend. Op basis van dit scenario bedraagt het risico ± 10 miljoen zonder dat dit als maximum moet worden beschouwd.

We noemen hier enkele risico's met mogelijk financiële gevolgen:

- Raming Verdiepte ligging Prorail is gemaakt met een calculatiemarge van 30%.
Huidige stand: ongewijzigd
- Projectscope moet nog worden uitgewerkt en vastgelegd. Volgens ervaring ProRail vormt dit het grootste risico voor de kostenbeheersing.
Huidige stand ongewijzigd
- Raming N65 Rijkswaterstaat is gemaakt met een calculatiemarge van 30%.
Huidige stand: Volgens de afgesloten bestuursovereenkomst is de bijdrage verhoogd met 1 miljoen en indexerend over totale bijdrage van 11 miljoen.
- Raming projectkosten gemeente is globaal. Deze raming moet nog verder onderbouwd en gespecificeerd worden.
Huidige stand: Op onderdelen meer duidelijkheid. Bijstelling in 2017 na bijstelling raming ProRail.
- Opzet en omvang projectorganisatie moet nog uitgewerkt worden met personele consequenties.
Huidige stand: De impact op de werkzaamheden van de organisatie is groter en duurder dan verwacht. Bijstelling eveneens 2017 na bijstelling raming ProRail.
- Fiscale aspecten van het plan moeten nog onderzocht en doorgerekend worden.
Huidige stand: Blijkt complex in relatie tot opdrachtgeverschap en daaraan verbonden risico's. Onder regie van de provincie wordt dit momenteel verder uitgewerkt.
- Uitgangspunten met betrekking tot ontwikkelmaatschappij moeten nog uitgewerkt en doorgerekend worden. Nu budgettair neutraal geraamd.
Huidige stand: idem
- Schuldpositie van de gemeente komt onder druk te staan.

Huidige stand: idem

- Wendbaarheid van de gemeentelijke begroting wordt substantieel ingeperkt.

Huidige stand idem.

- Opbrengstpotentie vastgoedportefeuille.

Huidige stand: Volgens een eerste inventarisatie is de opbrengstpotentie substantieel hoger dan de geraamde € 1,750 miljoen.

I.5. Sociaal domein

Na de transities zijn we nu in de fase van de transformatie. De nieuwe taken zijn goed ingebed in Wegwijs+. Doorontwikkeling binnen Wegwijs+, met samenwerkingspartners en in beleid is de volgende slag die we willen en moeten maken. Deze transformatie gaat vooral over samenwerking, regievoering, preventie en integraal werken. Inwoners van Vught en Cromvoirt die ondersteuning nodig hebben kunnen rekenen op klantgerichte dienstverlening vanuit Wegwijs+ en samenwerkingspartners waarbij de betrokkene en zijn of haar mogelijkheden écht centraal staan.

De activiteiten die het komende jaar uitgevoerd worden vanuit het sociaal domein leest u in de programma's drie en vijf. Dit is de continuering van de 'reguliere' dienstverlening enerzijds en de transformatie binnen Wegwijs+ en in het sociale domein anderzijds. In deze samenvatting lichten we de belangrijkste punten er voor u uit.

Doorontwikkeling Wegwijs+: De capaciteit van Wegwijs+ wordt uitgebreid. Dit doen we zodat het sociale netwerk van inwoners betrokken en ondersteund wordt, er meer ruimte is voor het werken in de wijk, voor preventieve taken, lichte ondersteuning en de regievoering. Ook maakt Wegwijs+ nog ontwikkeling door in het integraal werken. Het is al één team waarbij de meerwaarde van samenwerken evident is. In 2017 zal die integraliteit ook in de organisatie van Wegwijs+ terug te zien zijn. Dit zal het samenwerken nog meer vanzelfsprekend maken, bijvoorbeeld in de overgang 18- naar 18+. Voorbeelden van doorontwikkeling in het netwerk zijn de intensivering van de samenwerking met passend onderwijs en de samenwerking met (de praktijkondersteuners) van huisartsen.

Beleidsplan sociaal domein: Er zijn veel beleidsplannen op de diverse beleidsterreinen, allemaal met verschillende looptijden en verschil in abstractie. Bijvoorbeeld beleidsplan Wmo, Jeugd, Participatie, Armoede of Mantelzorg. In 2017 komen we tot één beleidsplan voor het sociaal domein. Het accent van dit nieuwe beleidsplan ligt op transformatie in Vught, het versterken van de lokale mogelijkheden en initiatieven en investering in nieuwe samenwerking(-verbanden). De logische basis, de integrale werkwijze, komt straks op drie niveaus tot stand. Zoals eerder aangegeven binnen Wegwijs+, in beleid en vanaf 2017 ook in de advisering aan het college door de nieuwe Adviesraad Sociaal Domein.

HOOFDSTUK 2

Programmaplannen

Burger en bestuur

I. Omschrijving

Binnen dit programma draait het om de relatie tussen burgers, politiek en bestuur en de wijze waarop het gemeentebestuur hier vorm en inhoud aan geeft. Dit programma is opgebouwd uit een drietal beleidsvelden:

Beleidsvelden

2.1. Burgerzaken

2.2. Burger en Bestuur

2. Uitwerking

2.1. Burgerzaken

Gemeentelijke kaders

Legesverordening

Ontwikkelingen

De driejaarlijkse audit-cyclus Basis Registratie Personen is vervangen door een jaarlijkse zelfevaluatie om de kwaliteit van de basisadministratie personen te verhogen. Daarom doen we ook mee aan de pilot gekwalificeerd terugmelden. Het gaat hierbij om een samenwerking tussen diverse instanties om de adreskwaliteit te verhogen en fraude te bestrijden.

Wat willen we bereiken?

Dat onze inwoners tevreden zijn en blijven over de kwaliteit van de dienstverlening aan het loket.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Afhankelijk van ontwikkelingen		

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Tevredenheid burger over de snelheid en deskundigheid van medewerkers aan het loket	G	8,4	8,3	8,4

2.2. Burger en Bestuur

Gemeentelijke kaders

- Reglement van orde raadscommissies Vught 2014
- Reglement van orde gemeenteraad Vught 2014
- Verordening op de ambtelijke bijstand gemeente Vught 2014
- Gedragscode gemeente Vught 2014
- Verordening burgerinitiatief gemeente Vught 2014
- Verordening raadplegend referendum gemeente Vught 2014

Ontwikkelingen

Het lokale bestuur is sterk in beweging. Er komen veel nieuwe taken op de gemeente af die vaak op regionale schaal worden opgepakt. Tegelijkertijd is de gemeente geconfronteerd met bezuinigingen. De gemeente kan en wil de problemen van deze tijd niet meer alleen oplossen. We leven in een netwerksamenleving waarbij de gemeente niet meer autonoom is om keuzes te maken. We doen het samen met onze burgers en partners in Vught en daarbuiten.

De gemeenteraad wil zijn kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol goed invullen. Dit doet de raad interactief, transparant en zorgvuldig.

Wat willen we bereiken?

- De burger vindt dat hij optimaal vertegenwoordigd wordt door de gemeenteraad.
- De gemeenteraad van Vught heeft grip op de regionale samenwerking.
- De burger heeft vertrouwen in het college van B&W.
- Tot de overdracht van stortplaats “De Vlagheide” de resterende activiteiten conform de geldende regelgeving uit te voeren en daar waar mogelijk kosten te besparen (uitgevoerd door Stadgewest 's-Hertogenbosch).

Wat gaan we doen?

Activiteit	Toelichting	Wanneer
Organiseren van gezamenlijke bijeenkomsten met andere raden in de regio op het gebied van gemeenschappelijke regelingen.	Het doel is om meer invloed en grip te hebben op regionale samenwerkingen. Hierbij is er aandacht voor de decentralisaties en totstandkoming van de kadernota's.	2017

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Oordeel burger over vertegenwoordiging door gemeenteraad	G	6,1	6,5	6,5
Vertrouwen burger in B&W	G	7,0	6,8	7,0

2.3. Wettelijke kaders

- BRP-wetgeving
- Paspoortwet
- Burgerlijk Wetboek (burgerlijke stand)
- Vreemdelingenwetgeving
- Rijkswet op het Nederlanderschap 2003
- Kieswet
- Wegenverkeerswet en het Reglement Rijbewijzen
- grondwet/wet openbaarheid bestuur

2.4. Verplichte Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren (verplicht)	Eenheid	Periode	
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2017	7,14
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2017	7,18
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2017	€ 0,61
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2017	4,63%
Overhead	% van totale lasten	2017	13,07%

3. Wat mag het kosten?

Progr. I: Burger en Bestuur bedragen x € 1.000	Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting 2017-2020			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Burgerzaken	310	497	273	282	306	270
Bestuursorganen	3.495	2.660	1.458	1.475	1.479	1.496
Communicatie en Voorlichting*	256	77	0	0	0	0
Totaal programma	4.061	3.234	1.731	1.757	1.785	1.766
Verrekening met reserves	0	0	0	0	0	0
Na verrekening met reserves	4.061	3.234	1.731	1.757	1.785	1.766

*In het kader van de wijzigingen BBV behoort Communicatie en Voorlichting met ingang van 2017 tot de overhead.

Hierna volgen de mutaties zoals die ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting zijn doorgevoerd.

Ontwikkelingen (bedragen x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Autonome ontwikkelingen extern				
Rekenkamerfunctie	20	20	20	0
Structurele aanpassingen				
Bode	13	13	13	13
Social media	5	5	5	5
Overheveling bestaand budget AgriFood Capital	11	11	11	11
Totaal programma	48	49	50	30

Toelichting

Rekenkamerfunctie

+20

Op 18 juni 2015 heeft de Raad per amendement besloten de rekenkamercommissie slapend te maken en het budget voor de komende 4 jaar op nihil te zetten.

Burger en bestuur

+13

De beveiliging van het gemeentekantoor is ingevuld door het aantrekken van extra bodecapaciteit Deze wordt ingezet tijdens de avondopenstelling. Het budget is daarom overgeheveld naar het personeelsbudget.

Social media

+ 5

Het budget voor sociale media werd te hoog ingeschat. 50% kan vervallen.

Overheveling budget AgriFood

+ 11

Beleidsmatig past dit beter onder programma 6, omdat Agrifood Capital zich inzet voor een aantal onderwerpen met als doel het geven van een economische impuls, in de breedste zin van het woord.

PROGRAMMA 2:

Veiligheid

I. Omschrijving

Dit programma gaat in op de wijze waarop we in Vught invulling geven aan het thema Veiligheid.

Beleidsvelden

- 2.1. Brandweer en rampenbestrijding
- 2.2. Openbare orde en Veiligheid

2. Uitwerking

2.1. Veiligheidsregio

De Veiligheidsregio Brabant-Noord gaat over de uitvoering van de brandweertaken en is verantwoordelijk voor de hoofdstructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Bij een ramp of crisis is de gemeente verantwoordelijk voor uitvoering van een adequate bevolkingszorg. Hiertoe zijn voor alle processen uniforme draaiboeken gemaakt. Op deze manier is zo goed als mogelijk voorbereid op een ramp of calamiteit en zijn medewerkers ook in andere gemeenten inzetbaar.

2.2. Openbare Orde en Veiligheid

Regionale kaders

- Districtelijke Kadernota integrale veiligheid 2015-2018
- Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant 2015-2018
- Algemeen Plaatselijke Verordening

Ontwikkelingen

Om de politiecapaciteit zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten hebben de zes gemeenten in het politieteam 'de Meierij' dezelfde kadernota 'Integrale Veiligheid 2015-2018', met veiligheidsprioriteiten, vastgesteld. Criminaliteit stopt immers niet bij de gemeentegrens.

Voertuigcriminaliteit

Door de vele hotel- en vergaderaccommodaties kent Vught een hoog aantal diefstallen van en uit motorvoertuigen. Om die reden heeft Vught het onderwerp 'voertuigcriminaliteit' aan deze prioriteiten toegevoegd. Deze voertuigcriminaliteit wordt steeds vaker gepleegd door mobiele bendes. Zij richten zich op moeilijk te beveiligen auto-onderdelen, zoals airbags, ingebouwde navigatiesystemen, koplampen, bumpers en sturen. Om tot een duurzame oplossing te komen tegen deze vorm van criminaliteit wordt in 2017 samengewerkt met de politie, verzekeraars, autofabrikanten en de Stichting Aanpak Voertuigcriminaliteit. Vught en 's-Hertogenbosch trekken hier samen in op. Om de heterdaad te vergroten werkt Vught ook in 2017 met een lokauto.

Ondermijnende criminaliteit

Nieuwe vormen van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit vragen om een nieuwe aanpak. In de strijd tegen de georganiseerde ondermijnende criminaliteit levert Vught een basisteamprojectleider. De Basisteamprojectleider heeft enerzijds een verbindende en aanjagende rol bij de samenwerking

tussen de partners op basisteamniveau en is anderzijds de 'linking pin' vanuit het basisteamniveau naar partners op het regionale niveau, zoals de taskforce en het ondermijningsteam van politie. In 2017 wordt verder geïnvesteerd in de samenwerking met politie, OM, de Belastingdienst en overige externe partners in het bestrijden van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

Alternatief Veiligheidsmonitor

Op 28 juni 2016 is de gemeenteraad geïnformeerd over de resultaten van de Veiligheidsmonitor. In deze RIB is aangegeven, dat de gemeente zich oriënteert op een andere wijze van het toetsen van de veiligheidsbeleving. In 2017 **willen** wij dit nieuwe instrument in gaan zetten.

Wat willen we bereiken?

- een daling van de misdaadcijfers in Vught;
- een Vughtse inwoner die zich veilig voelt (mede uitgevoerd door de Veiligheidsregio);
- een Vughtse inwoner die tevreden is over de inspanningen van gemeente en politie op het gebied van openbare orde & veiligheid;
- een intensivering van de samenwerking met externe partners op het gebied van ondermijnende criminaliteit.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Communiceren over veiligheid	Drie tot vier gerichte campagnes gezamenlijk met politie, BOA en buurtpreventie op o.a. woninginbraakpreventie.	Februari, juli, oktober
BIN 2.0	In 2016 is Vught bij wijze van proef aangesloten op het Buurt Informatie Netwerk van de gemeente 's-Hertogenbosch. Het is de bedoeling, dat Vught in 2017 een eigen BIN-netwerk krijgt.	Medio 2017
Inzet op het voorkomen van woninginbraken en voertuigcriminaliteit	Continueren inzet van lokmiddelen (lokauto, -fiets)	2017
Doorontwikkelen buurtpreventie	Buurtpreventie Vught heeft zich de afgelopen jaren bewezen als een enthousiaste en betrouwbare partners als het gaat om veiligheid. Wij willen deze vorm van burgerparticipatie in 2017 optimaal faciliteren en gelegenheid bieden tot doorontwikkeling, bijvoorbeeld door een aantal leden op te leiden als verkeersregelaar of ze een EHBO-cursus te laten volgen.	2017

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren *	Realisatie		Begroot	Begroot
	2014	2015	2016	2017
Rapportcijfer veiligheid in de buurt	-	7.4	7,5	-
% (zeer) tevreden over functioneren gemeente bij aanpak leefbaarheid en veiligheid in de buurt	-	53%	55%	-
Prestatie-indicatoren	Realisatie		Begroot	Begroot
	2014	2015	2016	2017
<i>Aan de hand van politiecijfers</i>				
Aantal gestolen motorvoertuigen	8	25	20	15
Aantal diefstal vanaf/vanuit motorvoertuigen (bv. kentekenplaten, navigatiesystemen)	146	130	100	150
Aantal diefstal brom-, snor-, fietsen	124	110	110	110
Aantal woninginbraken	126	107	110	90
Meldingen/Incidenten overlast v/d jeugd	125	99	120	110

2.3. Wettelijke kaders

- Wet op de Veiligheidsregio's

2.4. Verplichte Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren (verplicht)	Eenheid	Periode	
Verwijzingen Halt	per 10.000 inw.	2014	188,9
Hardekern jongeren	per 10.000 inw.	2014	0
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	Kosten per inwoner	2015	0,6
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2015	4,7
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2015	4,1
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2015	4,7

3. Wat mag het kosten?

Progr. 2: Veiligheid <i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting 2017-2020			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Brandweer en rampenbestrijding	1.405	1.275	1.275	1.286	1.298	1.308
Openbare orde en veiligheid	617	484	373	367	384	379
Totaal programma	2.022	1.759	1.648	1.654	1.682	1.687
Verrekening met reserves	0	0	0	0	0	0
Na verrekening met reserves	2.022	1.759	1.648	1.654	1.682	1.687

Hierna volgen de mutaties zoals die ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting zijn doorgevoerd.

Ontwikkelingen (bedragen x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Autonome ontwikkelingen				
Kadernota veiligheidsregio	-24	-24	-25	-26
Structurele aanpassingen				
Rampenbestrijding: Opleidingsbudget	9	9	9	9
Totaal programma	-15	-15	-16	-17

Toelichting

Veiligheidsregio

-24

Door hogere huisvestingslasten en een herijking van de BDUR (Brede doeluitkering rampenbestrijding) wordt de bijdrage aan de Veiligheidsregio verhoogd.

Veiligheid

Rampenbestrijding

+9

De organisatie van de rampenbestrijding is op een andere manier vormgegeven, waardoor dit budget structureel kan vrijvallen

Jeugd en onderwijs

1. Omschrijving

In dit programma staan activiteiten die een bijdrage leveren aan het bevorderen van een stevige basis voor de Vughtse kinderen en jongeren, zodat zij later als volwassenen volwaardig deel kunnen nemen aan de samenleving.

Beleidsvelden

- 2.1. Jeugdbeleid
- 2.2. Onderwijsbeleid
- 2.3. Onderwijshuisvesting

2. Uitwerking

2.1. Jeugdbeleid

Gemeentelijke kaders

- Beleidsplan jeugdhulp (okt. 2014)
- Lokaal Jeugdbeleid 2011-2015

Ontwikkelingen

Het lokaal jeugdbeleid blijft gericht op dat alle Vughtse jongeren mee kunnen aan sport, cultuur, ontmoeting, ontspanning en onderwijs. Voor die in de knel dreigen te komen is het belangrijk dat we diverse preventieve voorzieningen en activiteiten kunnen aanbieden. Op lokaal en regionaal niveau blijven we voor de jeugdzorg inzetten op het versterken van samenwerking en onderlinge afstemming gericht op de doelstelling: “Geen kind in de knel, geen wachtlijsten”

Wat willen we bereiken?

- Toename van het aantal initiatieven voor en/of door jeugdigen.
- Een grote diversiteit van aanbod voor verschillende leeftijdsgroepen in jongerencentrum Elzenburg.
- Voldoende aanbod van preventieve instrumenten: jeugdgezondheidszorg, voorschoolse voorzieningen, informatie en advies en lichte ondersteuning en hulpverlening ondersteunen en verder door ontwikkelen.
- Verschuiving van deelname van specialistische specialistisch jeugdzorg naar preventief jeugdbeleid.
- Kinderen zo snel, zo kort en zo passen mogelijk aanbod jeugdhulp leveren.

Wat gaan we doen?

Wij zetten in op het realiseren van een optimale combinatie van een lokale en regionale infrastructuur voor zowel preventief als curatief jeugdbeleid.

Het preventief en ondersteuningsaanbod van het Trainingscentrum moet divers en breed zijn. Een gebruik van dit aanbod kan mogelijk een bijdrage leveren aan een verschuiving van zwaardere naar lichtere jeugdhulp.

Activiteiten	Toelichting	Gereed
Verder optimaliseren van het team Wegwijs+ (waar het cluster Jeugd onderdeel van is).	Het team is nog meer ingericht om lichte ondersteuning te bieden en/of tot een nog passender aanbod te adviseren.	Permanent 2017
Vormgeven en inrichten van de samenwerking tussen passend onderwijs en jeugdzorg.	Onderwijs, Wegwijs+ en ouders werken nog meer samen en stemmen nog meer af bij totstandkoming ondersteuningsplan.	2017
Herijken van het lokaal jeugdbeleid	Als onderdeel van het nieuwe lokaal sociaal beleidsplan	2 ^e helft 2017
Door ontwikkelen van de dienstverlening vanuit CJG en Trainingscentrum Jeugd, in regio De Meierij	Aanbod sluit aan op de lokale situatie, behoefte van jongeren en ouders, is laagdrempelig en toegankelijk. Aanbod bestaat o.a. uit trainingen gericht op sociale vaardigheid, opvoedondersteuning, kinderen in echtscheiding.	2017
Monitoren van het beheer en het functioneren van Elzenburg.	Vaste gebruikers en beheerorganisatie pakken de inrichting en het beheer alsmede het organiseren van activiteiten gezamenlijk op.	2017

Hoe gaan we dit meten?

De cijfers van Synaxion geven een beeld van het gebruik van de jeugdzorg in 2015 en 2016. Op basis van de cijfers 2017 kunnen we mogelijk conclusies trekken over het effect van onze inzet op participatie van jongeren, ons voorzieningenaanbod en onze preventieve activiteiten.

2.2. Onderwijsbeleid

Gemeentelijke kaders

- Beleidsnotitie voorschoolse voorzieningen (september 2011)
- Convenant voor en vroegschool (juni 2015)

Wat willen we bereiken?

Leerlingen verlaten het onderwijs met minimaal een startkwalificatie. Hieronder verstaan we een diploma op minimaal havo- of MBO2-niveau.

Wat gaan we doen?

Activiteiten / projecten	Toelichting	Wanneer
Organiseren van een regionaal overleg (ambtelijk en bestuurlijk) voor het aansluiten van het passend onderwijs op transitie jeugdzorg.	De gemeente heeft een regierol om te zorgen dat het Passend Onderwijs aansluit op de transitie in de zorg. Dit doen we met vertegenwoordigers van onderwijs en gemeenten	2017

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Percentage leerlingen dat het onderwijs verlaat zonder startkwalificatie gebaseerd op jeugd volgsysteem van het Regionaal Bureau Leerplicht.	1,2%	1,3%	2,0%	1,5%

2.3. Onderwijshuisvesting

Gemeentelijke kaders

Visie op (onderwijs)huisvesting (raad december 2008)

Ontwikkelingen

Gemeenten hebben alleen nog een rol bij nieuwbouw en of uitbreiding van schoolgebouwen.

Wat willen we bereiken?

Er zijn voldoende onderwijsgebouwen en gymgebouwen voor het primair-, speciaal- en voortgezet onderwijs, deze zijn in een behoorlijke staat van onderhoud, adequaat ingericht en worden effectief beheerd. De schoolgebouwen sluiten qua omvang en kwaliteit aan op de behoefte.

Wat gaan we doen?

Activiteiten / projecten	Toelichting	Wanneer
Vorbereiden van de realisatie van clustervoorziening Vught Zuid.	In 2017 wordt gestart met de bouw.	3 ^e kwartaal 2017
Realiseren uitbreiding De Zwengel.	Op basis van een in 2015 opgestelde visie en programma van Eisen.	3 ^e kwartaal 2017

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Percentage scholen voor primair- en speciaal onderwijs dat voldoet aan normering Meerjaren Onderhoudsprogramma.	72%	73%	82%	82%

2.4. Wettelijke kaders

- Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (Voor en vroegschoolse educatie);
- Wet primair onderwijs;
- Wet voortgezet onderwijs;
- Wet op de expertisecentra;
- Leerplichtwet/Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC);
- Jeugdwet;
- Wet op Passend Onderwijs.

2.5. Verplichte Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren (verplicht)	Eenheid	Periode	
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2014	6
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2014	38
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Kosten per inwoner	2014	42,8
Jongeren met delict voor rechter	%	2012	2,31
% kinderen in uitkeringsgezin	%	2012	2,13
% achterstandsleerlingen	%	2012	5,36

Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2015	9,5
Jongeren met jeugdbescherming	%	2015	1
Jongeren met jeugdreclassering	%	2015	0,2

3. Wat mag het kosten?

Progr. 3: Jeugd en onderwijs bedragen x € 1.000	Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting 2017-2020			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Lokaal onderwijsbeleid	332	311	294	297	301	304
Toezicht openbaar onderwijs	6	0	0	0	0	0
Onderwijshuisvesting	1.863	1.999	1.703	1.748	1.735	1.736
Integraal huisvestingsplan onderwijs	953	1.034	592	641	678	672
Jeugdbeleid	283	336	338	342	345	349
Kinderopvang & peuterspeelzaalwerk	305	262	186	187	221	221
Jeugd (Algem vrz en preventie)	738	627	878	925	923	925
Jeugdhulp	3.633	3.442	3.780	3.831	3.845	3.867
Totaal programma	8.112	8.010	7.770	7.970	8.048	8.074
Verrekening met reserves	215	-156	-45	-88	-120	-109
Na verrekening met reserves	8.328	7.854	7.725	7.882	7.928	7.966

Hierna volgen de mutaties zoals die ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting zijn doorgevoerd.

Ontwikkelingen (bedragen x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid				
Omvorming peuterspeelzaalwerk	46	46	46	46
IKC Zuid sportvoorzieningen	0	0	-65	-65
Autonome ontwikkelingen				
<u>Veranderingen sociaal domein</u>				
Inzet budgetten Jeugd tbv personeel	97	97	97	97
Jeugdzorg: meicirculaire	-348	-386	-380	-381
<u>Overige</u>				
Huur noodlokalen de zwengel	-75	0	0	0
Totaal programma	-280	-243	-302	-303

Toelichting

Nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid

Voor toelichting nieuw beleid en de aanpassingen bestaand beleid zie hoofdstuk 1.3.2.1..

Inzet budgetten Jeugd tbv personeel

+ 97

Voor de invulling van de benodigde personele capaciteit voor het sociaal domein is € 97.000 van het budget jeugdzorg overgeheveld naar het personeelsbudget.

Jeugdzorg: meicirculaire

- 348

Financieel gezien is het uitgangspunt dat de uitvoering van de nieuwe taken op het gebied van de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet budgettair neutraal gebeurt en dat de rijksbijdrage voor het sociaal domein beschikbaar is voor de uitvoering van deze taken. De hogere bijdrage die we ontvangen via de sociale domein uitkering jeugd ramen we dus bij het budget jeugdzorg.

Daarnaast is in de meicirculaire van het gemeentefonds aangegeven dat met ingang van 2017 de budgetten voor het sociaal domein naar beneden worden bijgesteld als gevolg van een herziening van de doelgroep voor de Wet langdurige zorg. Dit, samen met een actualisatie van het beleid rondom de eigen bijdragen, geven ons inziens de noodzaak aan tot een ophoging van dit budget in gelijke mate als de verhoging van de sociale domein uitkering voor dit onderdeel.

Onderwijshuisvesting

- 75

In maart 2016 heeft uw raad een krediet beschikbaar gesteld voor de uitbreiding bij de Zwengel. Naar verwachting wordt dit gebouw opgeleverd in het schooljaar 2017-2018. Dit betekent dat wij in 2017 nog tijdelijk noodlokalen en ruimten huren bij Reinier van Arkel.

PROGRAMMA 4:

Leefbaarheid

1. Omschrijving

De activiteiten in dit programma richten zich op de inwoners die in staat zijn hun eigen bestaan vorm te geven, en die hier prettig willen leven. De rol van de gemeente richt zich op het ondersteunen van de activiteiten van de inwoners.

Beleidsvelden

- 2.1. Sport
- 2.2. Kunst en cultuur
- 2.3. Accommodatiebeleid
- 2.4. Gezondheidsbeleid
- 2.5. Sociaal - cultureel werk

2. Uitwerking

2.1 Sportbeleid

Gemeentelijke kaders

- Nota *Maximale speelruimte* (raad november 2012)

Ontwikkelingen

Speerpunt is het stimuleren van breedtesport. Daarbij zetten we in op samenwerking tussen scholen, sportclubs, welzijnswerk etc. De relatie met Wmo en armoedebelief is nadrukkelijk gelegd. De sportverenigingen krijgen meer ruimte om sport gerelateerde evenementen te organiseren om zo voldoende inkomsten te genereren.

Wat willen we bereiken?

Een gevarieerd aanbod van kwalitatief goede sportvoorzieningen gericht op breedtesport. Specifieke doelgroepen zijn: Jongeren, ouderen en mensen met een beperking. Dit laatste betreft ook burgers die financieel onvoldoende in staat zijn om aan sport te kunnen doen.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Gereed
Integrale invulling van sportpark Bergenshuizen.	In 2017 wordt fase 2 van het integrale plan uitgevoerd.	3e kwartaal 2017
In overleg met Sportservice Noord-Brabant opstellen van een jaarplan combinatiefunctionarissen sport-onderwijs.	Bijzondere aandacht voor samenwerking tussen sportverenigingen, welzijnsorganisaties, Wmo, armoede, wijken en onderwijs.	1e kwartaal 2017
Organiseren sportcafé	Het doel is via inspirerende thema's halfjaarlijks sportbestuurders met elkaar en de gemeente in contact te brengen.	2e kwartaal 2017 4e kwartaal 2017

Bieden van een sportaanbod voor mensen met een beperking.	<ul style="list-style-type: none"> - Onder andere door het doorontwikkelen van het regionaal sportloket SpecialSport met de inzet van combinatiefunctionarissen. - Deelnemen aan de werkgroep Sport en Ontmoeting van het Platform Wonen-Zorg-Welzijn 	Doorlopend
Starten met de bouw van sportvoorziening Vught Zuid.	In 2017 start de bouw.	3e kwartaal 2017
Uitbreiden van de Martinihal.	De uitbreiding van de Martinihal wordt in de 2 ^e helft van 2017 in gebruik genomen.	2e helft 2017
Realiseren van een extra gymaccommodatie centrum Vught.	Afhankelijk van besluitvorming in 2016 wordt in 2017 gymaccommodatie in het centrum gerealiseerd en in gebruik genomen.	2e helft 2017
Regionaal procesbegeleider en voorzieningen, met als eerste speerpunt behoud voldoende zwemwater.	Na sluiting van het zwembad bij Reinier van Arkel onderzoeken we in 2016 de mogelijkheden om de vraag naar extra zwemwater in regionaal verband op te pakken. Wij streven er naar in 2017, in afstemming met de regio, besluiten te nemen.	2017

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Oordeel van de burgers over de sportvoorzieningen (waarstaatjegemeente.nl) 0-meting 2011	G	7,7	8,0	8,0
Prestatie-indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Aantal door de gemeente gesubsidieerde sportprojecten	9	7	4	8

2.2. Kunst en cultuurbeleid

Gemeentelijke kaders

- Cultuurnota Verbinden en Vernieuwen (raad januari 2008)
- Subsidieverordening gemeente Vught 2012-2015

Ontwikkeling

Samen met het culturele veld realiseren we een structurele oplossing voor buitenschoolse cultuureducatie. We richten ons daarbij op een divers activiteiten aanbod dat tot stand komt door samenwerking van zoveel mogelijk lokale partijen en door het leggen van nieuwe verbindingen. De levendigheid van het centrum neemt toe door de ingebruikname van de Petruskerk.

Wat willen we bereiken?

- Divers cultuuraanbod
- Kinderen komen al op jonge leeftijd in aanraking met kunst en cultuur

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Besluiten over de gevolgen van opheffing bibliotheek Meijerij en overname Bibliotheek Den Bosch.	De bibliotheekfunctie in de Petruskerk wordt uitgevoerd door bibliotheek Den Bosch met behoud van de lokale signatuur.	3 ^e kwartaal 2017
Opstellen van een jaarplan binnenschoolse cultuureducatie.	In overleg met Plaza Cultura. Bijzondere aandacht is er voor samenwerking met en tussen lokale culturele organisaties.	2017
Creëren van een gevarieerd en toegankelijk aanbod van cultuureducatie.	Samen met het culturele veld een organisatievorm realiseren die garant staat voor een structureel lokaal en divers aanbod voor cultuureducatie.	2 ^e helft 2017

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
I. Waardering van de burger voor cultuur (waarstaatjegemeente.nl) 0-meting 2011)	G	6,8	6,8	6,8
Kengetallen (ipv prestatieindicatoren)	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Eenmalige culturele activiteiten	9	10	8	10
Aantal leden bibliotheek	5.127	6.212	5.100	5.100
Aantal leden bibliotheek jonger dan 18 jaar	2.802	3.479	2.800	2.800
Aantal deelnemers aan cursussen cultuureducatie	866	675	650	700

2.3. Accommodatiebeleid

Gemeentelijke kaders

Visiedocument accommodatiebeleid (raad september 2011)

Eindrapportage accommodatiebeleid (raad februari 2012)

Ontwikkelingen

2017 staat in het teken van het in gebruik nemen van de Petruskerk. Verder wordt het beleid met de wijksteunpunten verder uitgebouwd en wordt dit beleid in ieder deel van Vught voor de burger steeds meer zichtbaar. Tot slot stoten we de locaties die niet meer nodig zijn voor het accommodatiebeleid af en wordt gezocht naar een herbestemming.

Wat willen we bereiken?

Uitgangspunt in de visie op het accommodatiebeleid is onder meer:

- We zorgen voor een goede aansluiting van de vraag naar accommodaties en de capaciteit aan accommodatie (dit betekent het terugbrengen van het aantal m2 sociaal culturele ruimten dat door de gemeente wordt beheerd en geëxploiteerd).
- Voorzieningen op afstand zetten.

- Centrale functies huisvesten in het centrum van Vught.
- Het ontwikkelen van wijksteunpunten om activiteiten op wijkniveau mogelijk te maken.
- Het afstoten van leegstaande sociaal-culturele gebouwen.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Gereed
Regisseren ingebruikname Petruskerk.	De uitvoeringsgerichte actie ligt bij stichting Ontmoetingscentrum DePetrus en bij de bibliotheek, het Vughts Museum, ABZ en Wereldwinkel.	2 ^e kwartaal 2017
Ontwikkelen wijksteunpunten.	In 2015 en 2016 zijn we gestart met wijksteunpunten. In 2017 bouwen we deze verder uit. Zo wil IDOP werkgroep sociaal leven voor Cromvoirt een wijksteunpunt inrichten (bij voorkeur in Battle Axe. We onderzoeken in 2017 de mogelijkheden hiervoor en stellen een plan op.	2017
Herontwikkelen van de vrijkomende locatie Rozenoord/Vlierthonk.	In het accommodatiebeleid is opgenomen dat we accommodaties afstoten en dat deze voor herontwikkeling en/of herbestemming in aanmerking komen. Nadat de activiteiten van gebouw Rozenoord grotendeels zijn ondergebracht in de Petruskerk komt deze locatie vrij voor herontwikkeling. Hierbij betrekken wij ook de locatie Vlierthonk. Wij streven er naar dat de raad in 2017 een besluit kan nemen over de toekomst van deze locatie.	4 ^e kwartaal 2017

Hoe gaan we dit meten?

Omdat het accommodatiebeleid volop in ontwikkeling was in de afgelopen periode hebben we geen effect-indicator benoemd. Na afronding van het accommodatiebeleid (2017) definiëren wij een indicator op basis waarvan we in de toekomst de accommodaties kunnen monitoren. Bij de ontwikkeling van deze indicator(en) is het van belang om te kijken of de vraag en het aanbod op elkaar aansluiten en de tevredenheid over het gebruik van accommodaties.

2.4. Gezondheidsbeleid

Gemeentelijke kaders

- Gezondheidsbeleid

Ontwikkeling

Naast de jeugdpreventie activiteiten is er speciale aandacht is voor gezond ouder worden. De insteek is dat mensen zo lang mogelijk gezond blijven en daardoor kunnen participeren in de samenleving en zelfstandig kunnen blijven wonen. De noodzaak van preventieve ouderengezondheidszorg wordt door de vergrijzing steeds urgenter.

Wat willen we bereiken?

Doel van het lokale gezondheidsbeleid is het bevorderen van de gezondheid van de inwoners van Vught, zodat zij zelfredzaam blijven en mee kunnen doen aan de samenleving. Zaak is om de

combinatie te zoeken met de praktijk, zoals Wegwijs+ in de wijk. Zo kan er preventief ingezet worden op actuele zaken door bijvoorbeeld de GGD.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Verder vormgeven van het gezondheidsbeleid.	In 2016 zal er gestart worden met het ontwikkelen van het gezondheidsbeleid, afronding in 2017	1 ^e kwartaal 2017
Organiseren Fittestdag voor ouderen.	Samen met de GGD. Dag is gericht op de doelgroep ouderen.	2017
Stimuleren van eetprojecten.	Gezamenlijke eetprojecten voor senioren blijken een belangrijke bijdrage te leveren aan zowel gezondheid als eenzaamheid.	2017
Ondersteunen van de gezonde school aanpak.	Via de opdracht aan de GGD implementeren van de gezonde school-aanpak. Dit is een werkwijze voor scholen om structureel te werken aan gezondheid.	2017

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Beoordeling van de gezondheidsvoorzieningen (waarstaatjegemeente.nl).	G	7,5	7,6	7.6

2.5. Sociaal - cultureel werk

Gemeentelijke kaders

- Beleidsplan Wmo
- Beleidsplan Jeugdwet
- Beleidsplan Mantelzorg
- Functioneel ontwerp Participatiewet

Ontwikkelingen

Het sociaal-cultureel werk levert een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de kantelingsgedachte uit het sociaal domein waarbij een groter beroep wordt gedaan op zelfredzaamheid van burgers. Zoals een wijkgerichte aanpak, ondersteuning van burgerinitiatieven en activiteiten met ketenpartners op het gebied van leefbaarheid en sociale samenhang. In 2016 is geconstateerd dat vernieuwing van de afspraken met het welzijnswerk nodig is. De wijze van opdrachtverlening gaat op de schop met als kern: een duidelijke vertaling van de gemeentelijke beleidsprioriteiten, scherpere sturing op kwaliteit en resultaat in combinatie met meer ruimte voor vernieuwing en eigen invulling.

Wat willen we bereiken?

We zetten in op zelfredzaamheid van burgers en de (verdere) ontwikkeling van een krachtige, betrokken, inclusieve Vughtse samenleving. Ouderen en mensen met een beperking kunnen op een prettige manier zo lang mogelijk zelfstandig wonen. Voorzieningen en activiteiten zijn 'zo gewoon en zo dichtbij mogelijk'. De samenwerking tussen professionals en informele hulp wordt gestimuleerd en ondersteund. Er is een positief klimaat voor lokale initiatieven die bijdragen aan de beleidsdoelen op het gebied van zorg en welzijn.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Gereed
Vernieuwen van de opdrachtverlening welzijnswerk inclusief monitoring, en evaluatie	2017 beschouwen we als proefjaar voor de opdrachtverlening nieuwe stijl. Getoetst wordt of dit het gewenste resultaat oplevert. De ervaringen zijn input voor de opdrachtverlening 2018.	4 ^e kwartaal 2017
Samenwerken met lokale (formele en informele) partners op het gebied van wonen, sport, zorg en welzijn.	De gemeente neemt deel aan en faciliteert het lokale platform 'Samen sterk in de wijk'. In wisselende coalities werken we aan een sterke sociale infrastructuur in Vught. Een van deze coalities is het IDOP Cromvoirt, met oa verfraaiing van de omgeving Battle Axe.	2017

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicator	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Schaalscore sociale kwaliteit van de leefomgeving	G	7,7	7,5	7.7
Prestatie-indicator	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Aantal buurtbemiddelingen	20	38	20	20
Aantal koppelingen taalmaatjes	-	13	10	20

2.6. Wettelijke kaders

- Wet publieke gezondheidszorg
- Wet Ambulancevervoer
- Wmo

2.7. Verplichte Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren (verplicht)	Eenheid	Periode	
Niet-sporters	%	2014	42,8

3. Wat mag het kosten?

Progr. 4: Leefbaarheid bedragen x € 1.000	Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting 2017-2020			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gedeprivatiseerde accommodaties	912	0	0	0	0	0
Openbaar bibliotheekwerk	524	512	515	520	526	531
Sociaal - cultureel werk	673	675	667	675	682	690
Volksgezondheid	461	417	459	464	469	473
Kunst & Cultuur	971	943	908	916	926	935
Sport	426	343	332	336	340	344
Gemeentelijke accommodaties	750	3.156	1.274	1.170	1.329	1.338
Totaal programma	4.717	6.046	4.156	4.082	4.271	4.310
Verrekening met reserves	-52	-1.581	1.065	-39	-64	-64
Na verrekening met reserves	4.665	4.465	5.220	4.043	4.207	4.246

Hierna volgen de mutaties zoals die ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting zijn doorgevoerd.

Ontwikkelingen	(bedragen x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid					
Bijdrage Vught Overbrught		-2	-2	-2	-2
Autonome ontwikkelingen					
Volksgezondheid: Bijdrage GGD		-47	-47	-47	-47
Gem. accommodaties: Extra bijdrage JC Elzenburg		-10	0	0	0
Ontwikkeling accommodatiebeleid		-25	0	0	0
Structurele aanpassingen					
Sport: Onderhoud atletiekaccommodatie PH		-9	-9	-9	-9
Totaal programma		-93	-58	-58	-58

Toelichting

Nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid

Voor toelichting nieuw beleid en de aanpassingen bestaand beleid zie hoofdstuk 1.3.2.1..

Volksgezondheid: Bijdrage GGD

-47

De GGD Hart voor Brabant voert een financieel-technische wijziging door. Met ingang van 2017 zal de gemeentelijke bijdrage op het totaal aantal inwoners gebaseerd worden. De gemeente Vught heeft hierover bij raadsbesluit d.d. 17 maart een negatieve zienswijze ingediend. Deze zienswijze is niet in meerderheid overgenomen door het Algemeen Bestuur van de GGD.

Gemeentelijke accommodaties: Extra bijdrage JC Elzenburg

- 10

Op basis van de voorlopige jaarrekening wordt voorgesteld om de garantstelling in het tekort van de exploitatie van Elzenburg voor 2017 aan te passen van €10.000 naar € 20.000.

Ontwikkeling accommodatiebeleid PH

- 25

De in 2010 vastgestelde visie op het accommodatiebeleid wordt uitgevoerd. Na ingebruikname van de Petruskerk rest alleen nog de invulling van de wijksteunpunten. Met deze punten is in meerjarenperspectief rekening gehouden. In de fase waarin het accommodatiebeleid zich bevindt, bestaan nog enkele aandachtspunten:

De gemeente draagt fors bij aan het project Petruskerk: zowel eenmalig als structureel voor de komende jaren. Daarnaast is het een project dat Vught op de kaart kan zetten. Als de gemeente hier een rol in wil spelen, zijn daar ook middelen voor nodig voor eventuele inhuur externe expertise, personele inzet, mogelijke bijdrage aan openingsfestiviteiten etc. Wij stellen voor een plan van aanpak te maken in overleg met de gebruikers, de BV en de stichting ontmoetingscentrum Petruskerk. Daarnaast zullen kosten gemaakt worden om de ontwikkeling van locaties mogelijk te maken (Vlierthoek, Rozenoord). Voorgesteld wordt om voor de totale ontwikkeling van het accommodatiebeleid voor 2016 en 2017 een bedrag van € 25.000 te ramen.

Sport: Onderhoud atletiekaccommodatie

-9

In 2012 heeft de gemeente met de Stichting Accommodatie Prins Hendrik en de sportvereniging een meerjarig onderhoudsplan opgesteld. Daarin zijn wederzijdse verplichtingen en afspraken opgenomen. Het gaat met name om dagelijks onderhoud aan het gebouw en terrein. In 2017 staat een eerste jaarlijkse storting in de voorziening groot onderhoud gepland voor zowel de vereniging als de gemeente. Deze was nog niet opgenomen in onze begroting.

Zorg, arbeid en inkomen

1. Omschrijving

Het programma richt zich op het bevorderen van participatie: iedereen doet mee in de samenleving, ongeacht inkomen, beperkingen.

Beleidsvelden

- 2.1. Wmo, inclusief zilveren kracht
- 2.2. Participatie en inkomensondersteuning
- 2.3. Armoedebeleid
- 2.4. Maatschappelijke begeleiding statushouders
- 2.5. Vrijwillige inzet en Mantelzorg

2. Uitwerking

2.1. Wmo

Gemeentelijke kaders

- Beleidsplan Wmo 2015 – 2016 (raad oktober 2014)
- Verordening Wmo¹ (raad oktober 2014)
- Nadere regels en beleidsregels Wmo 2015² (juni 2015)
- De zilveren kracht van Vught
- Inkoopkader Wmo (raad maart 2016)
- Beleidsplan *Mantelzorg, zorgen delen* 2015-2018 (raad juni 2015)

Ontwikkelingen

Wat willen we bereiken?

- Iedereen, ongeacht leeftijd of beperkingen, doet mee aan de samenleving. Zelfstandig wonen en deelnemen aan het maatschappelijk verkeer wordt waar nodig ondersteund.
- Daar waar mogelijk is de ondersteuning (collectief) dichtbij mensen georganiseerd en is de toegang laagdrempelig.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Structureel inzetten wijk GDD'er	De inzet van de wijk GGD'ers was in 2015/2016 op tijdelijke basis. Begin 2017 besluiten we over al dan niet structurele vormgeving.	1 ^e kwartaal 2017
Uitvoeren Wmo-beleidsplan	Betreft o.a.: De reguliere uitvoeringstaken, het verder uitvoeren wijksteunpuntenbeleid, preventie, ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers, hulp dichtbij, organiseren twee sociaal cafés, versterking van de lokale infrastructuur en stimulering burgerinitiatieven.	2017 (hele jaar)

¹ Aan de raad zal in december 2016 een nieuwe verordening Wmo ter vaststelling voorgelegd worden.

² Aan het college zullen eind 2016 nieuwe Wmo-beleidsregels en –besluit voorgelegd worden ter vaststelling

Opstellen van een nieuw beleidsplan sociaal domein	Het huidige plan is opgesteld voor de jaren 2015-2016. Het nieuwe beleidsplan is voor de periode vanaf 2017.	3 ^{de} kwartaal 2017
Uitvoeren zilveren kracht beleid		heel 2017
Implementeren nieuwe werkwijze hulp bij het huishouden	De landelijke ontwikkelingen leiden tot een aanpassing van de invulling van de hulp bij het huishouden. De HHT regeling is hier onderdeel van.	2017 (hele jaar)
Aanpassen rolstoelpool	In 2017 komt er een nieuwe aanbieder voor hulpmiddelen. Het uitvoeren van de aanpassingen van de rolstoelpool is één van de wijzigingen in het contract.	Eerste helft 2017
Uitvoeren regiovisie Beschermd Wonen	De regiovisie Beschermd wonen vraagt lokale uitrol in de Meierijgemeenten.	2017 (hele jaar)

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Bij de gemeente ingediende bezwaren (minimaal) Wmo-oude taken	8	11	15	15
Bij de gemeente ingediende bezwaren (minimaal) Wmo-nieuwe taken	-	3	20	20
Aantal bezwaren waarvoor in minnelijk traject een oplossing gevonden is		7		17
Prestatie-indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Aantal personen hulp bij de huishouding	624	587	600	600
Aantal Wmo-pashouders met actief gebruik van de regiotaxi	381	365	380	380
Aantal personen scootmobiel	118	112	120	110
Aantal woningaanpassingen	58	63	50	50
Aantal personen met rolstoelvoorziening (2015 exclusief rolstoelpool 11 personen)	186	187	180	170
Aantal personen individuele begeleiding		141	120	140
Aantal personen groepsbegeleiding / dagbesteding		113	80	110
Aantal personen kortdurend verblijf		-	1	5
Aantal personen beschermd wonen		18	20	20
Aantal personen die deelnemen aan de collectieve zorgverzekering minima		216	300	347

2.2 Participatie & Inkomensvoorzieningen

Gemeentelijke kaders

- Beleidskader Participatie *Samen waar nodig, lokaal waar logisch* (beleidsplan Participatiewet op schaal van de Meierij; 2014)
- Lokale oplegger Participatie gemeente Vught *Aan de slag* (lokale accenten en kleur van gemeente Vught in relatie tot het beleidskader Participatie *Samen waar nodig, lokaal waar logisch*; 2014)
- Verordeningen Participatiewet
- Beleidsregels Participatiewet

Ontwikkelingen

We zien een toename in het klantenbestand, door toename van het aantal statushouders en instroom van jongeren (o.a. oud-Wajong).

De WSD is al eerder gestart met een herbezinning op de koers van de organisatie. Ook in 2017 gaat dit door, waarbij verschillende middelen kunnen worden ingezet (zoals lokale scenario's, pilots).

Wat willen we bereiken?

- Een maximale duurzame uitstroom.
- Een maximale groei van het participatieperspectief.
- Een sluitende aanpak voor kwetsbare jongeren en inzet op een actieve participatie van statushouders en asielzoekers.
- Een vangnet voor mensen die op geen andere manier in hun eigen bestaansonderhoud kunnen voorzien.
- De gemeente heeft als werkgever een voorbeeldfunctie en geeft invulling aan de banenafspraken.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Gereed
Uitvoeren participatiebeleid	Hieronder vallen onder meer: <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering geven aan re-integratiebeleid • Project Arbeidsmatige Dagbesteding • Bieden van participatietrajecten voor statushouders • Uitvoering Werkbedrijf & Arbeidsmarktbeleid • Sluitende en actieve aanpak voor kwetsbare jongeren - VSO/Pro 	2017 (hele jaar)
(Door)ontwikkelen instrumenten en plannen en bepalen keuzes	Onder meer: <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen activiteitenplan participatie • Bieden van educatie voor basisvaardigheden (taal, rekenen, digitale vaardigheden) • Inzet van praktijkroute bij loonwaardebepaling (50%) • Samenwerking met Kringkracht • WSD: invoeren nieuwe koers • Invulling geven aan beschut werk 	2017 (hele jaar)

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Het bereiken van trede 6 van de participatieladder – duurzame arbeid	52	54	40	45
Het bereiken van trede 5 van de participatieladder – gesubsidieerde arbeid/parttime werken	-	-	30	30
Maximaal aantal bemiddelingen in het kader van de tegenprestatie	-	0	2	2
Percentage van de besluiten Participatie wet waartegen bezwaren is ingediend		1%		1%
Percentage van de bezwaren dat ongegrond of minnelijk afgesloten is		80%		75%
Percentage tekortkomingen in rechtmatigheid uitkeringsverstrekking	<1%	<1%	<1%	<1%

Percentage aanvragen met besluit binnen 8 weken	82%	87%	83%	82%
Prestatie-indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Aantal fte's werkzaam in de Wsw	214	201	194	182
Aantal nieuwe personen geplaatst met loonkostensubsidie	-	-	18	18
Aantal aan te bieden participatietrajecten	355	407	405	405
Aantal personen die gebruik maken van een re-integratietraject	328	394	325	350
Aantal ingekochte cursussen basisvaardigheden educatie	42	37	50	50
Aantal jongeren in de leeftijd van 18-27 jaar dat recht heeft op inkomensondersteuning (exclusief zak- en kleedgeld)	26	32	30	45*
Aantal uitkeringsgerechtigden < pensioengerechtigde leeftijd	232	244	260	265

*De stijging is grotendeels te verklaren uit het aantal nu nog minderjarige statushouders dat in de komende tijd 18 jaar wordt.

2.3 Armoedebelid

Gemeentelijke kaders

- Notitie armoedebelid
- Beleidsplan schuldhulpverlening 2012-2016
- Regeling bijzondere bijstand gemeente Vught

Ontwikkelingen

Landelijk is er op dit moment grote aandacht voor de problemen die veel huishoudens hebben met schulden. Preventie, hulpverlening en nazorg vragen daarmee continue aandacht.

Diverse risicogroepen voor armoede zijn bekend. Eén van de groeiende groepen bestaat uit de nieuw te vestigen statushouders.

Wat willen we bereiken?

Verbeteren van de leefsituatie, de financiële redzaamheid en het toekomstperspectief van (kwetsbare) burgers, alsmede het terugdringen van maatschappelijke kosten.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Gereed
Uitvoeren Intensivering Armoedebelid.	Basis is de notitie intensivering armoedebelid uit 2014. Op basis van het in 2016 uitgevoerde onderzoek, gericht op het vergroten van het bereik en het verbeteren van de leefsituatie, zullen nieuwe activiteiten worden ontwikkeld voor 2017.	2017
Actualiseren en implementeren beleidsplan Schuldhulpverlening (SHV) 2016-2020	We beogen het beleidsplan Schuldhulpverlening onderdeel te maken van één visie voor het lokale sociale domein. Activiteiten die we continueren zijn onder meer: <ul style="list-style-type: none"> - Afspraken met ketenpartners - Preventie-activiteiten als de cursus 'Geld op orde' 	3 ^{de} kwartaal 2017

	<ul style="list-style-type: none"> - Samenwerking schuldhulpcoaches Vincentiusvereniging - Inkoop instrumenten in het kader van schuldhulpverlening bij bijv. GKB. <p>Vanaf 2017 zetten we stevig in op preventie en nazorg. Als nieuw instrument starten we daarom met langdurig budgetbeheer.</p>	2017 (hele jaar)
--	---	------------------

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Aantal huisuitzettingen.	6	2	3	3
Prestatie-indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Aantal huishoudens ondersteund door middel van kwijtschelding gemeentelijke belastingen.*	224	229	224	224
Aantal aanvragen schuldhulpverlening afgehandeld door meldpunt schuldhulpverlening.	40	49	40	50
Aantal doorverwezen aanvragen voor schuldhulpverlening	30	35	30	30
Aantal kinderen dat gebruik maakt van het Jeugdsportfonds	66	68	100	100
Aantal kinderen dat gebruik maakt van het Jeugdcultuurfonds**	-	17	20	20

* de kwijtschelding betreft alleen de mensen met een inkomen tot 100% van de bijstandsnorm.

** Het jeugdcultuurfonds is sinds 1 april 2015 beschikbaar voor Vughtse kinderen

2.4 Maatschappelijke begeleiding statushouders

Gemeentelijke kaders

- Taakstelling huisvesting statushouders
- Convenant maatschappelijke begeleiding vergunning en statushouders (inclusief afspraken taakstelling)

Ontwikkelingen

De toestroom van statushouders stijgt fors. Dit is een landelijke ontwikkeling. Voor 2016 bedraagt de taakstelling van het aantal te huisvesten statushouders 61. Voor 2017 verwachten wij een groei naar 80. Ondanks de hogere taakstelling streven we ernaar om alle ons toegewezen statushouders te huisvesten. We werken nauw samen met externe partners op de woningmarkt en Vluchtelingenwerk voor huisvesting en maatschappelijke begeleiding.

Essentieel is de borging van de kwaliteit en de capaciteit van de vrijwilligers en beroepskrachten van Vluchtelingenwerk. Hierop blijven we sturen.

Wat willen we bereiken?

Statushouders krijgen zelfstandige huisvesting en nemen deel aan de samenleving.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Gereed
Bieden van huisvesting aan statushouders en hen begeleiden bij de integratie.	Huisvesting: samenwerking met externe partners op de woningmarkt en actief zoeken naar geschikte locaties. Maatschappelijke begeleiding gericht op integratie: samenwerking met Vluchtelingenwerk en versterking netwerk van betrokken partijen.	2017

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Percentage gehuisveste statushouders in relatie tot taakstelling	97%	100%	100%	100%
Prestatie-indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Aantal trajecten maatschappelijke begeleiding voor vergunninghouders	11	32	25*	80**

* Begroting 2016 exclusief de hogere taakstelling door vluchtelingenproblematiek.

** Er is een toename te verwachten van alleenstaande statushouders en minderjarige asielzoekers die 18 jaar worden. Dit geeft een sterke stijging in de trajecten maatschappelijke begeleiding.

2.5. Vrijwillige inzet en mantelzorg

Gemeentelijke kaders

- Wmo-beleidsplan 2015-2016 (raad oktober 2014)
- Beleidsplan *Mantelzorg, zorgen delen* 2015-2018 (raad juni 2015)

Wat willen we bereiken?

Mantelzorg:

- Mantelzorgers voelen zich gewaardeerd en gesteund en zijn goed in staat om hun mantelzorgtaken te volbrengen (erkenning en herkenning).
- Om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen is voldoende ondersteuning (zowel beroepsmatig als door vrijwillige inzet) aanwezig.

Vrijwillige inzet in brede zin:

- inwoners zetten zich vrijwillig in voor de lokale samenleving;
- inwoners ondersteunen elkaar.

Noot: in 2016 stellen wij een nieuw beleid op voor vrijwillige inzet, daarmee wordt dit mogelijk aangepast.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Gereed
Uitvoeren van de notitie vrijwillige inzet/inwonerkracht	Nog in te vullen (notitie is in de maak)	2017 (hele jaar)
Uitvoeren van de notitie <i>Mantelzorgers, zorgen delen</i>	Onder meer: <ul style="list-style-type: none"> - nieuwe organisatie van de ondersteuning met een andere rol voor Wegwijs+ - diverse mogelijkheden van ondersteuning versterken, 	2017 (hele jaar)

	waaronder zorgen voor praktische informatie, - tijdig vinden van mantelzorgers die ondersteuning nodig hebben - mogelijkheden VughtvoorElkaar optimaal benutten - waarderingsactiviteiten	
--	--	--

Hoe gaan we dit meten?

Prestatie-Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Aantal geregistreerde mantelzorgers	690	450	690	*
Aantal contacten met mantelzorgers	5.830	5.690	6.250	*
Aantal (warm) bemiddelde vrijwilligers door Servicepunt	55	43	50	50
Aantal klussen in het kader van NL Doet	13	13	15	12

*Met de nieuwe organisatievorm van de mantelzorgondersteuning zal ook opnieuw gekeken worden naar de registratie, zowel van mantelzorgers als van de contacten met mantelzorgers.

2.7. Wettelijke kaders programma 5

- Wmo 2015
- Participatiewet
- Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders (WVA)
- Invorderingswet 1991
- Wet Educatie- en beroepsonderwijs
- Huisvestingswet (2014)
- Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG)
- Wet op de Lijkbezorging
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Verplichte Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren (verplicht)	Eenheid	Periode	
Banen	per 1.000 inw 15-64jr	2015	729,8
Jongeren met delict voor rechter	%	2012	2,31
% kinderen in uitkeringsgezin	%	2012	2,13
Netto arbeidsparticipatie	%	2015	67,6
% achterstandsleerlingen	%	2012	5,36
% werkloze jongeren	%	2012	1
Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18jr eo	2015	205,2
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw 15-65jr	2015	239
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2015	9,5
Jongeren met jeugdbescherming	%	2015	1
Jongeren met jeugdreclassering	%	2015	0,2
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	2015	295

3. Wat mag het kosten?

Progr. 5: Zorg arbeid en inkomen <i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting 2017-2020			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Lijkbezorging	8	17	3	3	2	2
Integratie en inburgering	46	59	51	52	53	54
Bijstandsverl/inkomensvrz/subsidies	1.511	1.559	834	1.054	1.067	1.080
Armoede en schuldenbeleid	924	1.217	933	946	960	967
Reintegratie en Participatievrz	720	719	653	709	758	799
Sociale Werkvoorziening	5.410	4.974	4.510	4.132	3.878	3.606
WMO (Algem vrz en eerstelijnsloket)	2.584	3.794	3.027	3.162	3.228	3.231
Maatwerkvoorzieningen WMO	3.992	3.580	3.648	3.521	3.558	3.564
Totaal programma	15.197	15.918	13.658	13.578	13.505	13.302
Verrekening met reserves	0	0	0	0	0	0
Na verrekening met reserves	15.197	15.918	13.658	13.578	13.505	13.302

Hierna volgen de mutaties zoals die ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting zijn doorgevoerd.

Ontwikkelingen <i>(bedragen x € 1.000)</i>	2017	2018	2019	2020
Autonome ontwikkelingen extern				
<u>Veranderingen sociaal domein</u>				
Inzet budgetten WMO tbv personeel	260	260	260	260
Vermindering subsidies tbv personeel	10	10	10	10
Inzet budget lokale inbedding tbv personeel	75	75	75	75
Huishoudelijke verzorging: meicirculaire	-91	-91	-91	-107
WSW: meicirculaire	66	74	54	52
Re-integratietrajecten: meicirculaire	35	45	45	45
Lokale inbedding: meicirculaire	33	-44	-45	-15
<u>Overige</u>				
Wmo collectief vervoer	42	42	42	42
Vangnetuitkering 2016	121	0	0	0
Hogere Rijksbijdrage 2017 (5% regeling)	83	0	0	0

Structurele aanpassingen				
Wmo: PGB budget hulp bij het huishouden	75	78	81	81
Wmo: Woonvoorzieningen: grote woningaanpassingen	23	24	24	24
Wmo beleid: verlaging budget	15	15	15	15
Totaal programma	746	487	470	483

Toelichting

<u>Inzet budgetten WMO tbv personeel</u>	260
<u>Vermindering subsidies tbv personeel</u>	10
<u>Inzet budget lokale inbedding tbv personeel</u>	75

Voor de invulling van de benodigde personele capaciteit voor het sociaal domein zijn bovenstaande budgetten overgeheveld naar het personeelsbudget.

Huishoudelijke verzorging meicirculaire -91

Zoals gemeld in de Kadernota is met ingang van 2017 de Huishoudelijke Hulp Toelage structureel geworden. Echter niet meer in de vorm van een specifieke uitkering (zoals in 2015 en 2016) maar in de vorm van een verhoging van het de integratie uitkering Wmo (zie ook toelichting bij de algemene dekkingsmiddelen). Wij verwachten in december 2016 uw raad een nieuwe invulling van het beleid op dit terrein te kunnen voorleggen.

WSW: meicirculaire + 66

De decentralisatie uitkering van het gemeentefonds voor de participatiewet wordt met € 66.000 verlaagd als gevolg van de actualisatie van de Wsw basisgegevens. De ontvangen bijdrage wordt één op één doorbetaald en met het zelfde bedrag verlaagd.

Re-integratie trajecten: meicirculaire + 35

De sociaal domein uitkering in het gemeentefonds is voor dit onderdeel structureel naar beneden bijgesteld. Dit vertalen we een op een door naar het geraamde budget voor re-integratie activiteiten. Indien dit tot budgettaire problemen leidt, zullen we dit integraal binnen de budgetten van het sociaal domein bekijken.

Lokale inbedding: meicirculaire + 33

Analoog aan de re-integratie trajecten vindt ook hier een neerwaartse bijstelling van het budget plaats, gelijk aan de mate waarin de sociale domein uitkering is verlaagd.

Wmo Collectief vervoer + 42

We ramen de kosten van het collectief vervoer structureel af met € 42.000. Dit is mogelijk omdat het nieuwe contract voordeliger is en omdat er sinds 2015 gewerkt wordt met een maximum aan zones.

Vangnetuitkering 2016 + 121

Voor 2016 heeft onze gemeente een tekort op de inkomensvoorzieningen (ten opzichte van het bedrag dat we van het rijk ontvangen) van 12%. De vangnetuitkering biedt gemeenten financiële compensatie voor tekorten op dit budget, die meer bedragen dan 5% van de toegekende rijksbijdrage. Wij willen gebruik maken van deze mogelijkheid. De compensatie van € 121.000 verwachten wij in 2017 te ontvangen.

Hogere rijksbijdrage 2017 (5% regeling)

+ 83

Structureel hebben wij een tekort begroot van 10% op de inkomensvoorzieningen. Indien tekorten bij een gemeente opliepen tot boven de 10% kon immers beroep worden gedaan op de incidentele uitkering / vangnetuitkering van het Rijk. De regeling is aangepast: de drempel is nu 5%. Daarom passen we de verwachte rijksbijdrage voor 2017 aan. We doen dit alleen voor dat jaar omdat de verwachting is dat met ingang van 2018 de Rijksbijdrage voor de inkomensvoorzieningen onderdeel zal worden van de gemeentefondsuitkering.

Wmo, maatwerkvoorziening: hulp bij het huishouden

+ 75

Voor wat betreft de Hulp bij het huishouden, toegekend als persoonsgebonden budget stellen we, op basis van de realisatie in 2014 en 2015, het budget structureel met € 75.000 naar beneden bij en gaan uit van een gebruik van deze voorziening door 50 inwoners.

Wmo woonvoorzieningen grote woningaanpassingen

+ 23

Jaarlijks ramen we een grote woningaanpassing. In 2011 was de laatste grote woningaanpassing. We ramen daarom dit budget af. Mocht de komende jaren een grote woningaanpassing toch noodzakelijk zijn dan zullen we op dat moment binnen de budgetten sociaal domein trachten budgetruimte te vinden.

Wmo beleid: verlaging budget

+ 15

We verwachten structureel een lager benodigd budget doordat een deel van de activiteiten uit het Wmo budget (zoals beschikbaar via de sociale domein uitkering) gefinancierd worden.

Economische zaken

1. Omschrijving

Het programma richt zich op het in samenhang profileren van de gemeente Vught op economisch gebied. Primaire aandacht is er voor het bevorderen van het ondernemersklimaat, het stimuleren van de werkgelegenheid, het vergroten van de aantrekkingskracht op toeristen en het behoud van het culturele erfgoed.

Beleidsvelden

- 2.1. Economie
- 2.2. Recreatie
- 2.3. Erfgoed

2. Uitwerking

2.1. Economie

Gemeentelijke kaders

- Marktverordening Vught, 2011
- Evenementennota, 2012
- Plan van aanpak Centrum Management Vught, mei 2012

Ontwikkelingen

De aandacht gaat met name uit naar het stimuleren van het economisch klimaat in Vught. In 2017 zal dat vooral gebeuren door

1. Ontwikkeling Moleneindplein
Een belangrijke onderwerp voor het behoud en versterking van de detailhandel van Vught. De ontwikkeling is opgenomen in programma 9.
2. Ambities om het centrum verder te ontwikkelen.
De gekozen aanpak met werkgroepbijeenkomsten die door betrokkenen zelf worden georganiseerd is succesvol. Hierdoor wordt betrokkenheid en draagvlak vergroot.
3. Intensivering deelname. AgriFood Capital
De betrokkenheid en inbreng wordt zodanig vergroot dat we optimaal gebruik kunnen maken van AgriFood Capital in het stimuleren van de lokale economie.
4. De samenwerking tussen ondernemers en gemeente begint steeds meer vorm als draagvlak te krijgen. Hiermee wordt de economische ontwikkelkracht gebundeld en sterk gemaakt.

Wat willen we bereiken?

- Het stimuleren van het economische klimaat en de economische ontwikkelkracht van Vught.
- Het vergroten van de aantrekkelijkheid van Vught om te wonen, werken, leven en zowel zakelijk als toeristisch te bezoeken.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Mee uitvoering geven aan visie op erfgoed en vrijetijdseconomie	Vught op de kaart zetten voor toerisme en daarin de lokale maatschappelijke behoefte meenemen.	Doorlopend
Mee uitvoering geven aan visie en uitvoeringsplan centrum	Verder op themaniveau ontwikkelen van het centrum waarmee we de samenwerking verbeteren en aantrekkingskracht gaan vergroten.	3 ^e kwartaal
Participatie in Stichting AgriFood Capital vergroten	Inzetten op actieve deelname en inbrengen van initiatieven in AFC met bijzondere aandacht voor de Vughste ambities op Zorgeconomie.	3 ^e kwartaal
Opstellen van een visie op de economische ontwikkelkracht van Vught.	Samen brengen van alle economisch gerelateerde ontwikkelingen en deze onderdeel uit laten maken van een integrale visie op economie.	4 ^e kwartaal

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Aantal arbeidsplaatsen (bron: lisa.nl)	11.950	11.920	11.602	12.200
Aantal bedrijven (bron: lisa.nl)	1.890	1.970	1.850	2.000
Bezettingspercentage marktplaatsen	95%	95%	95%	95%
MKB-vriendelijkste gemeente Noord-Brabant (bron: Lexnova)	1)	1)	32 ²⁾	30 ²⁾
Prestatie-indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Tevredenheid over winkelaanbod (bron: rapport waarstaatjegemeente)	3)	7,8	7,8 ³⁾	8,0 ³⁾

1) Indicator is opgenomen met ingang van de programmabegroting 2016.

2) Meting is in 2016 uitgevoerd.

3) Meetgegevens van deze indicator zijn een keer in de twee jaar beschikbaar. Volgende meting in 2017.

2.2. Recreatie

Gemeentelijke kaders

- Structuurvisie Vught (2013)
- Nota Recreatie & Toerisme (2011)
- iDOP Cromvoirt (2012)
- Gebiedsvisie 'Buitengebied' (2012)

Ontwikkelingen

De ambitie op recreatie maakt onderdeel uit van de topprioriteit "Erfgoed en vrijetijdseconomie". Het doel is: meer bezoeken, overnachtingen en bestedingen door toeristen in Vught. In 2015 is hier een visie en uitvoeringsplan voor opgesteld. Samen met belanghebbenden gaan we verder invulling geven aan de visie en het uitvoeringsplan. In het uitvoeringsplan is onderscheid gemaakt in de thema's "Schatten", "Verbinden", "Gastvrij" en "Verleiden".

Binnen deze thema's gaat de aandacht met name uit aan De Petruskerk, Linie 1629, ontwikkeling van evenementen, samen arrangementen maken, aansluiting bij 100 jaar De Stijl, ludieke verbinding(en) met 's-Hertogenbosch, Vught een eigen gezicht geven en promoten (website en apps)

Wat willen we bereiken?

- Meer bezoeken, overnachtingen en bestedingen door toeristen in Vught.
- Versterken van recreatie als economische drager voor behoud en ontwikkeling van de werkgelegenheid.
- De samenwerking tussen de toeristisch-recreatieve ondernemers stimuleren.
- Het verbinden van en het geven van (boven)regionale bekendheid aan de 'parels' van onze gemeente door samen te werken met 's-Hertogenbosch en het ommeland.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Samen met partijen arrangementen maken voor onze doelgroep(en)	Ondernemers bij elkaar brengen en initiatieven stimuleren om samen arrangementen te ontwikkelen, bijvoorbeeld Linie 1629, een ludieke verbinding vanuit 's-Hertogenbosch, de verbetering van het fietsroutenetwerk.	4 ^e kwartaal
Samen met ondernemers Vught een eigen gezicht geven en dat samen promoten	Met inzet van verschillende communicatie-instrumenten, de Petrus inzetten als publiektrekker, meer evenementen organiseren zoals die aansluiten bij 100 jaar De Stijl: "Mondriaan tot Dutch Design"	3 ^e kwartaal
Organiseren van netwerkbijeenkomsten met belanghebbenden.	De bijeenkomsten zijn bedoeld om onder regie van de gemeente belanghebbenden te stimuleren en faciliteren om invulling te geven aan activiteiten in relatie tot de visie op erfgoed en vrijetijdseconomie.	Ieder kwartaal

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017

De indicator wordt opgenomen met ingang van de programmabegroting 2018

2.3. Erfgoedbeleid

Gemeentelijke kaders

Monumentenverordening Vught

Ontwikkelingen

Vanaf juli 2016 vervangt de Erfgoedwet een deel van de Monumentenwet 1988. Onderdelen van de Monumentenwet die de fysieke leefomgeving betreffen, gaan naar de Omgevingswet die in 2019 van kracht wordt.

De ambitie op erfgoed maakt onderdeel uit van de topprioriteit "Erfgoed en vrijetijdseconomie". Er is dan ook een directe relatie met de programma's "Economie" en "Recreatie" en de daarin benoemde activiteiten.

Wat willen we bereiken?

Het behouden, verbeteren en zichtbaarder maken van het culturele erfgoed van Vught en met name de archeologische waarden en monumenten.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Uitvoering geven aan het erfgoedbeleid.	Stimulerend beleid voor het verder ontwikkelen van erfgoed en de promotie er van.	Doorlopend.
Ontwikkelen van apps met spelletjes en ontdekken van erfgoed via QR-codes etc.	Inzetten van digitale mogelijkheden om erfgoed meer onder de aandacht te brengen.	3 ^e kwartaal

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Begroot	
	2016	2017
Het aantal gemeentelijke monumenten	169	169
Het aantal beeldbepalende panden	48	48

2.4. Wettelijke kaders

- Monumentenwet 1988
- Erfgoedwet

3. Wat mag het kosten?

Progr. 6: Economische zaken <i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting 2017-2020			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Industrie en handel	199	356	230	233	235	238
Recreatiebeleid	97	155	168	170	117	119
Cultuurhistorie	126	117	81	81	81	81
Totaal programma	422	628	479	484	433	438
Verrekening met reserves	0	0	0	0	0	0
Na verrekening met reserves	422	628	479	484	433	438

Hierna volgen de mutaties zoals die ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting zijn doorgevoerd.

Ontwikkelingen <i>(bedragen x € 1.000)</i>	2017	2018	2019	2020
Nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid				
AgriFood Capital vanaf 2017	-65	-65	-65	-65
Uitvoeringsplan centrum	-10	-10	-10	-10
Autonome ontwikkelingen				
Evenementen	-13	-13	-13	-13
Structurele aanpassingen				
Overheveling bestaand budget AgriFood Capital	-11	-11	-11	-11
Aanpassingen BBV				
Totaal programma	-99	-99	-99	-99

Toelichting

Nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid

Voor toelichting nieuw beleid en de aanpassingen bestaand beleid zie hoofdstuk 1.3.2.1..

Evenementen

-13

In 2015 is een extra evenementenkast geplaatst. Als gevolg hiervan zijn de meerkosten aan energie € 17.000. Hiertegenover staat dat wij € 9.000 minder kosten maken voor inhuur van materieel. Hierdoor wordt er ook € 5.000 minder doorberekend aan derden

Agrifood

- 11

Voorheen stond deze uitgave onder programma 1 onder Regionale samenwerking.

Beleidsmatig past dit beter onder programma 6, omdat Agrifood Capital zich inzet voor een aantal onderwerpen met als doel het geven van een economische impuls, in de breedste zin van het woord.

Afval

2.1. Afvalverwijdering

Gemeentelijke kaders

Afvalstoffenverordening Vught (2010).

- Evaluatie milieustraat en afvalinzameling (2011)
- Afvalbeleid 2016

Ontwikkelingen

In 2017 starten we met de herziene manier van huis-aan-huis afvalinzameling. Deze inzameling is in 2016 aanbesteed, op grond van de resultaten van de brede afvaldiscussie.

Vanaf 2017 maken we gebruik van de nieuwe verwerkingscontracten voor rest- en GFT-afval.

De aanbestedingen bieden ruimte voor een verdere verduurzaming van de afvalinzameling en -verwerking

Wat willen we bereiken?

- Het doelmatig en milieuverantwoord inzamelen (wettelijke taak) volgens het principe van 'de vervuiler betaalt' in combinatie met het door de burgers gewenste serviceniveau tegen zo laag mogelijke kosten.
- Een voldoende groot besef van het belang van een juiste aanbidding en verwerking van huishoudelijk afval bij de inwoners van Vught.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Uitvoering geven aan het, nieuw, vastgestelde afvalbeleid.	<ul style="list-style-type: none">- We monitoren en beheersen de uitvoering van de aanbesteede diensten- We voeren pilots uit, waaronder:<ul style="list-style-type: none">- proef 100-100-100- wijze van gecombineerd of gescheiden inzameling van bepaalde stromen- We geven uitwerking aan het regionale manifest 'Energiek met afval' (Toekomstagenda vijf van de Meierij)- We geven verdere uitvoer aan 'Zwerfafval heeft een thuis'- We maken gebruik van social return in de uitvoer van ons afvalbeleid- We geven gevolg aan de resultaten van het onderzoek naar de uitbesteding van de milieustraat	2017

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Huishoudelijk restafval van totale huishoudelijke afvalstroom (in %)	31%	30%	30%	28%
Scheidingspercentage op de milieustraat	90%	90%	90%	92%
Aantal meldingen over zwerfvuil	342	336	<300	<275
	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Tevredenheid burger over de afvalinzameling	1)	8,2	7,5	8,0
Prestatie-indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Tonnage ingezameld gft-afval	1.650	1.636	1.700	1.800
Tonnage ingezameld restafval	2.973	3.028	2.850	2.500
Tonnage gescheiden ingezamelde verpakkingskunststoffen	404	425	400	500
Tonnage ingezameld papier	1.762	1.736	1.700	1.700
Tonnage ingezameld glas en blik	930	930	925	925
Tonnage ingezameld op de milieustraat	1.942	2.134	1.900	1.900
Tonnage verwijderd illegaal gestort vuil	46	33	<45	<40

1) De effectindicatoren worden een keer in de twee jaar gemeten.

2.2. Wettelijke kaders

- Landelijk Afvalbeheerplan
- Wet Milieubeheer

2.3. Verplichte Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren (verplicht)	Eenheid	Periode	
Huishoudelijk restafval	kg	2014	116

3. Wat mag het kosten?

Progr. 7: Afval (bedragen x € 1.000)	Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting 2017-2020			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Afvalverwijdering	-468	-434	-780	-773	-772	-769
Totaal programma	-468	-434	-780	-773	-772	-769
Verrekening met reserves	0	0	0	0	0	0
Na verrekening met reserves	-468	-434	-780	-773	-772	-769

Hierna volgen de mutaties zoals die ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting zijn doorgevoerd.

Ontwikkelingen (bedragen x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Autonome ontwikkelingen				
Kosten afvalverwijdering	10	6	7	5
Voorziening afval	-10	-6	-7	-5
Totaal programma	0	0	0	0

Toelichting

Afval +10
- 10

Afval Huisbondens

In 2016 worden nieuwe contracten afgesloten voor de afvalverwerking. De verwachting is dat hierbij een aanbestedingsvoordeel zal worden behaald.

Aanpak zwerfvuil:

De kosten en baten voor het project aanpak zwerfvuil zijn in lijn gebracht met het uitvoeringsprogramma. De uitvoeringskosten van het project voor zwerfvuil worden gedekt door het Afvalfonds.

Openbare ruimte

1. Omschrijving

Het programma omvat het beheer en onderhoud van de openbare buitenruimte, zoals boven- en ondergrondse infrastructuur, het groen en toebehoren zoals straatmeubilair en speelvoorzieningen.

Beleidsvelden

- 2.1. Verharding en verlichting
- 2.2. Groen en spelen
- 2.3. Riolering
- 2.4. Verkeer
- 2.5. Rijksinfra

2. Uitwerking

2.1 . Verharding en verlichting

Gemeentelijke kaders

- Beheerplan wegen, 2015
- Beheerplan bruggen 2016
- Beleidsplan openbare verlichting, 2010

Ontwikkelingen

Het specifieke wegonderhoud binnen het MOR stemmen we voor de komende jaren af op de steeds duidelijker wordende plannen vanuit Rijksinfra.

Op het gebied van de openbare verlichting blijven we technologische ontwikkelingen volgen en indien rendabel inzetten. De toepassing ervan resulteert structureel in lagere energielasten.

In de paragraaf kapitaalgoederen gaan we in op hoe onze wegen en de openbare verlichting worden beheerd.

Wat willen we bereiken?

- Een schone, hele en veilige woon-, werk- en leefomgeving.
- Goede wegen door effectief, doelmatig en milieuvriendelijk wegbeheer.
- Goede openbare verlichting met een laag energieverbruik.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Gebiedsgericht en specifiek onderhoud van de verharding en de verlichting	Voor de gebiedsgerichte projecten wordt verwezen naar par. 2.4. (riolering). De MOR projecten pakken we verspreid over 2017 op. Sectoraal richten we ons primair op het onderhoud van asfaltwegen en fietspaden en stroken.	2017

	We vervangen lampen met hoge vermogens (SOX) door energiezuinigere verlichting	
--	--	--

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie			Begroot
	2014	2015	2016	2017
Tevredenheid burger over :				
- woonomgeving	I)	7,8	7,5	7,5
- wegen, straten en pleinen in de directe woonomgeving	I)	7,0	7,0	7,0
- wegen en fietspaden	I)	6,8	7,0	7,0
- straatverlichting in de directe woonomgeving	I)	8,0	7,5	7,5
	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Energieverbruik OV in kWh	849.423	845.432	853.000	847.000
Prestatie-indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Aantal storingen OV in stuks	175	160	175	175
Gerealiseerd deel uitvoering OV-beleidsplan (in %)	69	74	78	83

¹⁾ De effectindicatoren worden een keer in de twee jaar gemeten.

2.2. Groen en spelen

Gemeentelijke kaders

- Nota Groen 'Groen verbindt' 2016
- Monumentale – en waardevolle bomenlijst 2016
- Beheerplan Speelvoorzieningen, 2015-2018

Ontwikkelingen

We voeren specifiek onderhoud uit wat gekoppeld is aan het uitvoeringsprogramma van de Nota Groen 2016. Speerpunten daarbij zijn het versterken en monitoren van de biodiversiteit in de openbare ruimte en natuur- en milieueducatie een prominenter plaats geven in de samenleving. Om dit verder te detailleren wordt er een biodiversiteitsplan opgesteld.

Wat willen we bereiken?

- Een schone en groene leefomgeving waar het prettig verblijven is.
- Goed onderhouden groen door effectief en doelmatig te werken.
- Voortzetting duurzaam onkruidbestrijding waardoor we het milieu zo min mogelijk belasten.
- Veilige speelplekken die passen bij de wensen van onze burgers.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Het uitvoeren van het gebiedsgerichte, specifieke projecten van het groen en spelen.	Voor de gebiedsgerichte projecten wordt verwezen naar par. 2.4. (riolering). Met deze projecten die verspreid over 2017 worden uitgevoerd versterken we de kwaliteit van het groen in Vught.	2017 doorlopend
De volgende speeltuinen worden gerenoveerd.	Speeltuinen: Mgr. Goosensingel, Versterplein, Kerkstraat Onze Lieve Vrouwepark, Martinilaan.	2017 doorlopend

Inzetten op de openstelling van de landgoederen.	Bestuurlijk overleg met landgoedeigenaren om te bespreken of deze opengesteld kunnen worden.	2 ^e kw.
Het uitvoeren van acties uit het biodiversiteitsplan	Eind 2016 is het biodiversiteitsplan gereed. Voortkomende acties worden opgepakt en uitgevoerd in 2017.	2017 doorlopend

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Tevredenheid burger over openbaar groen (perken, plantsoenen en parken)	1)	7,2	7,2	7,2
Oordeel burger over speelmogelijkheden	1)	7,0	7,0	7,0

¹⁾ De effectindicatoren worden een keer in de twee jaar gemeten.

2.3. Riolering

Gemeentelijke kaders

- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan, 2012-2017
- Verordening op de heffing en invordering van rioolheffing 2012
- Subsidieverordening, subsidieregeling afkoppelen 2012
- Aansluitverordening 2012

Ontwikkelingen

In 2017 stellen we nieuw beleid op voor het rioleringsbeheer. We stemmen de aanpak van watergangen en riolering af op de werkzaamheden voor het project rijksinfrastructuur.

We hebben ruim 200 km vrij verval riool. Gemiddeld gaat een riool 50 jaar mee en is een gemiddeld jaarlijks vervangingspercentage van 2 % voldoende. In het gemeentelijk rioleringsplan 2012 - 2017 hebben we aangegeven dat een relatief groot deel van de riolering slecht is van kwaliteit en de afvoercapaciteit niet voldoet. We vervangen daarom sinds 2008 gemiddeld meer dan 3,5 % per jaar. Conform het gemeentelijk rioleringsplan zijn we tot en met 2023 bezig met een inhaalslag. De doelstelling is om tot 2018 3,55 % per jaar te vervangen en tot 2024 2,37 % per jaar.

Wat willen we bereiken?

Beschermen van de volksgezondheid en het milieu door een juist functionerend rioleringsstelsel in samenhang met het systeem van grond- en oppervlaktewater. De hieruit afgeleide doelstelling zijn:

1. Doelmatig inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater:
2. Doelmatig inzamelen en verwerken van hemelwater
3. Doelmatig voorkomen dat grondwater de bestemming van een gebied structureel nadelig beïnvloedt.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Inzetten van de middelen van het Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan voor de uitvoering van de gebiedsgerichte en specifieke projecten in de buitenruimte.	Met deze gebiedsgerichte projecten vervangen en verbeteren we; de riolering voor doelmatig transport en verwerking van hemel- en afvalwater; de wegen, het verkeer, de openbare verlichting en het groen, voor een schone, hele, veilige en	2017 doorlopend

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
	bereikbare woonomgeving : - Loonsebaan (gedeeltelijk), inclusief verbeteren hoofdwegenstructuur - Boxtelseweg-Grote Gent, inclusief verbeteren hoofdwegenstructuur - Leeuwensteinlaan en omgeving - Emmasingel en omgeving We baggeren diverse waterpartijen	
Opstellen en vast laten stellen van nieuw gemeentelijk rioleringsplan.	In 2017 werken we nieuw beleid uit voor water en riolering. We stellen het gemeentelijk rioleringsplan 2018-2023 vast.	4 ^{de} kwartaal 2017
Onderhouden en monitoren van een grondwatermeetnet.	We verzamelen gegevens van de gemeten grondwaterstanden en analyseren deze voor de ontwikkelingen bij de N65 en het spoor.	2017 doorlopend

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Meldingen slechte waterkwaliteit en wateroverlast*	16	18	80	50
Aantal klachten over grondwater	1	3	10	10
Prestatie-indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Aantal vierkante meters afgekoppeld oppervlak	8.317	7.725	12.900	12.900
Aantal meters vervangen slechte riolering	1.400	7000	6.500	6.500
Percentage vervangen meters riolering	0,7%	3,5%	3,55%	3,55 %

* We communiceren meer over wateroverlast dan in het verleden. We krijgen daardoor meer meldingen van wateroverlast. Deze leveren ons waardevolle informatie voor de verbetering van ons rioolsysteem. We proberen het aantal meldingen wel tegen te gaan door de problemen op te lossen. Helaas leiden de klimaatverandering en de toename van verharding tot overlast.

2.4. Verkeer

Gemeentelijke kaders

- Verkeer en Vervoerplan 2014-2018
- Nota Parkeerbeleid 2013-2022

Ontwikkelingen

De plannen vanuit Rijksinfra blijven de komende jaren aandacht vragen in relatie tot overlast en beheersbaarheid die de werkzaamheden aan het spoor en de N65 met zich meebrengen. Concreet betekent dit dat, voordat bij Rijksinfra de schop in de grond gaat, we ons moeten richten op het realiseren van een goede hoofdwegenstructuur om de overlast te beperken. De hoofdwegenstructuur moet een positieve invloed hebben op de bereikbaarheid, veiligheid, leefbaarheid- en kwaliteit.

De realisatie van de hoofdwegenstructuur is opgenomen in het Meerjarenuitvoeringsprogramma Openbare Ruimte (MOR).

Er blijft een groeiende behoefte aan openbare laadvoorzieningen voor elektrisch vervoer. Vught faciliteert de realisatie van laadpalen vanuit de Nota Parkeerbeleid.

Wat willen we bereiken?

Goed bereikbare voorzieningen en een vlotte en veilige verkeersafwikkeling.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Aanpak verkeersafwikkeling en parkeerproblematiek Moleneindplein.	Het toekomstbestendig maken van Moleneindplein (zie ook programma 9 Ruimtelijke Ontwikkeling)	2017
Realisatie Hoofdwegenstructuur	Met de herinrichting van de Loonsebaan, Boxtelseweg/Grote Gent is een gedeelte van deze aan de eisen zoals gesteld aan de hoofdwegenstructuur.	2017
Gebiedsgerichte en specifieke projecten uit Verkeer en Vervoerplan 2014-2018 en Nota Parkeerbeleid 2013-2022.	Voor de gebiedsgerichte projecten wordt verwezen naar riolering.	2017 doorlopend

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Tevredenheid over bereikbaarheid van de buurt met de auto	7,8	8,0	8,0	8,0
Tevredenheid over de parkeermogelijkheden in de buurt	6,6	7,1	7,1	7,1
Tevredenheid over het openbaar vervoer in de buurt	7,5	7,7	7,7	7,7
Tevredenheid over de parkeermogelijkheden in de gemeente	6,4		7,3	7,3
Tevredenheid over het openbaar vervoer in de gemeente	7,3		7,4	7,4
Tevredenheid over het onderhoud van wegen en fietspaden	6,9		6,9	6,9
Tevredenheid over de verkeersveiligheid van de gemeente	6,7		6,7	6,7
Tevredenheid over de verkeersveiligheid in de buurt	6,3		6,4	6,4
Prestatie-indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Aantal scholen dat meedoet aan het project Brabants Verkeersveiligheid label.	8	8	8	8

2.5. Rijksinfra

In paragraaf 3.8 is een uitgebreide toelichting op de Rijksinfra opgenomen.

2.6 Wettelijke kaders

- Wegenverkeerswet/Wegenwet
- RVV 1990 (Reglement Verkeersregels en verkeerstekens 1990)
- BABW (Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer)
- Kaderrichtlijn Water (Europees)
- Boswet
- Flora-en faunawet
- Natuurbeschermingswet 1998
- Kaderrichtlijn Water (Europees)
- Europese Kaderrichtlijn Water
- Waterwet
- Wet Milieubeheer
- Bestuursakkoord Water

2.7. Verplichte Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren (verplicht)	Eenheid	Periode	
Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	%	2014	4
Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met een fietser	%	2014	10

3. Wat mag het kosten?

Progr. 8: Openbare ruimte	Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting 2017-2020			
<i>bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verharding en verlichting	2.281	2.387	1.353	1.544	1.631	1.658
Groen	2.005	2.629	1.487	1.534	1.575	1.603
Riolering en afwatering	-160	-174	-834	-856	-747	-801
Verkeer	510	568	340	350	361	372
Rijksinfra	1.017	1.142	819	3.832	7.998	3.763
Totaal programma	5.652	6.551	3.165	6.404	10.818	6.595
Verrekening met reserves	44	411	-48	-3.049	-7.202	-2.950
Na verrekening met reserves	5.696	6.962	3.117	3.355	3.616	3.646

Hierna volgen de mutaties zoals die ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting zijn doorgevoerd.

Ontwikkelingen	(bedragen x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid					
Opbrengst inkomsten reclame rotondes		16	16	16	16
Incidentele kwaliteitsverbeteringen		-14	-14	-14	-14

Autonome ontwikkelingen				
Minder aan riolering toe te rekenen kosten	179	124	81	38
Lagere tarieven riolering	-179	-124	-81	-38
Beheer VRI Haldersebaan	6	6	6	6
Structurele aanpassingen				
Verlaging budget subsidie afkoppelen riolering	50	50	50	50
Minder opbrengsten grootverbruik	-45	-45	-45	-45
Mutatie voorziening riolering	-5	-5	-5	-5
Gladheidsbestrijding	35	35	35	35
Aanpassingen BBV				
Activering investeringen maatschappelijk nut	728	623	606	630
Totaal programma	771	666	649	673

Toelichting

Nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid

Voor toelichting nieuw beleid en de aanpassingen bestaand beleid zie hoofdstuk 1.3.2.1..

Minder aan riolering toe te rekenen kosten

+ 179

Lagere tarieven riolering

- 179

De aan riolering toegerekende kosten zijn per saldo met € 179.000 afgenomen.

Hiervan heeft € 217.000 betrekking op minder toegerekende rente. Het percentage van de toegerekende rente voor de tariefstelling is gebaseerd op de gemiddelde rente van de externe financiering. Dit percentage is gedaalde van 3,4% naar 2,85%.

Het restant betreft een bijstelling van de kostenraming.

De te realiseren opbrengst rioolheffing is met een zelfde bedrag verlaagd. De stijging van de tarieven kan daarmee worden beperkt tot 3% (De vorige raming ging uit van een stijging met 6%)

Verkeer: Beheer VRI Haldersebaan

+ 6

De beoogde overdracht van Rijkswaterstaat naar de gemeente van de VRI aan de Haldersebaan gaat niet door. De structurele beheer- en onderhoudskosten van € 6.000 komen daarmee te vervallen.

Subsidie afkoppelen riolering

+ 50

Vooruitlopend op het opstellen van nieuw rioleringsbeleid passen we het budget voor de subsidie riolering aan op de ervaringscijfers van de afgelopen jaren: € 80.000 per jaar. We passen de regeling zodanig aan dat we flexibeler om kunnen gaan met het subsidieplafond en indien nodig een overschrijding kunnen accepteren. Met het opstellen van het nieuwe rioleringsplan bepalen we hoe we in de toekomst omgaan met de subsidie afkoppelen riolering.

Grootverbruik

- 45

We verwachten structureel minder opbrengsten uit grootverbruik. We gaan uit van een waterverbruik van 300.000 m3 voor grootverbruik.

Egalisatievoorziening riolering

- 5

Bovenstaande mutaties worden verrekend met de egalisatievoorziening riolering

Gladheidbestrijding

+35

Op 30 juni 2015 heeft het college ingestemd met het omschakelen van curatief naar preventief strooien en uitbreiding van de strooiroute. In de programmabegroting 2016 ev. is structureel € 35.000,- opgenomen voor inzet van een extra strooiploeg, uitbreiding van de strooifrequentie en uitbreiding van de strooiroute. Deze kosten vallen aanzienlijk lager uit omdat bij het begroten van het budget uitgegaan is van een verdrievoudiging van het aantal uitrukken. Navraag bij collega gemeenten leert ons echter dat men bij preventief strooien doorgaans 40 tot 45 maal op jaarbasis uitrukt, waarvan 10 tot 12 maal onder werktijd.

De werkelijke extra kosten van deze veranderingen ten opzichte van de oude situatie zijn € 14.340. Omdat dit wordt uitgevoerd door eigen personeel wordt dit bedrag overgeheveld naar het personeelsbudget. Voor de tijden dat men onder werktijd uitrukt ontvangt men het reguliere salaris en dus geen extra geld. Het restant van € 20.760 valt vrij

Activering investeringen maatschappelijk nut

+ 728

Per 1 januari 2017 zijn wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording van toepassing. Eén van de wijzigingen is, dat investeringen met maatschappelijk nut vanaf dat moment moeten worden geactiveerd.

Daarom hebben wij de kosten voor complete vervangingen van wegen uit de exploitatiebudgetten geëlimineerd en als investeringen opgevoerd.

Tussentijdse vervanging van toplagen etc., gedurende de oorspronkelijke levensduur van een weg, zijn als onderhoudslasten in de begroting gelaten.

Bouwen en wonen

2.1 . Ruimtelijke ordening

Gemeentelijke kaders

- Structuurvisie Vught 2013
- Woonvisie
- IDOP Cromvoirt
- Diverse bestemmingsplannen

Ontwikkelingen

De werkzaamheden op het terrein van Ruimtelijke ordening hebben een duidelijke relatie met de nadruk die we komende jaren leggen op duurzaamheid, economisch beleid, burgerparticipatie, accommodatiebeleid.

De voorbereidingen op de nieuwe omgevingswet zijn in volle gang. Het volledige gemeentelijk instrumentarium van structuurvisies, bestemmingsplannen en andere verordeningen die het leefmilieu raken, vervangen we door een of meer omgevingsplannen.

Wat willen we bereiken?

Een evenwichtige up-to-date ruimtelijke inrichting van het gemeentelijk grondgebied, zodat men naar tevredenheid in Vught woont, werkt en recreëert.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Repareren/Actualiseren bestemmingsplan Buitengebied	De verplichting tot herziening van bestemmingsplannen (1x in de 10 jaar) zodat meest recente beleid en ontwikkelingen verwerkt kunnen worden. Tevens mogelijkheid tot reparatie vanwege achterhaald beleid of situaties.	1 ^e kwartaal 2017
Actualiseren bestemmingsplan De Baarzen – Vughtse Hoeven		2017-2018
Bestemmingsplan N65		
Ontsluiten basisschool de Schalm als onderdeel op het terrein Eikenheuvel	In samenspraak met Kentalis wil het College gaan werken aan het herzien van het bestemmingsplan. Dit om een zelfstandige en verkeersveilige ontsluiting van De Schalm mogelijk te maken. Hierbij houdt het College ook rekening met de positie en wens van Kentalis om het terrein Eikenheuvel op een economisch meer efficiënte wijze in te zijn.	2017/2018

	Hierbij wordt gedacht aan het toevoegen van bebouwingsmogelijkheden binnen voornoemd terrein.	
Ontwikkelen locatie Elzenburg	Regie voeren op de ruimtelijke en functionele samenhang tussen onderwijs, jongerencentrum en woningbouw.	2017
Vervolg geven aan Centrum-ontwikkeling.	We blijven ons (samen met marktpartijen) richten op uitvoering van Centrumplan Oost (Marktveldpassage) in een combinatie van winkelvoorzieningen, wonen en parkeren.	2017
Vormen visie en uitwerken herinrichting Moleneindplein e.o.	Op basis van het plan van aanpak en in samenspraak met betrokkenen geven we de visie op het gebied 'Vught, Centrum Zuid' vorm. Doel is het verkrijgen van een aantrekkelijk en toekomstbestendig gebied voor zowel wonen, winkelen en verblijven.	2017
Herstructureren van de Grote Zeeheldenbuurt	Op basis van de gemaakte afspraken over onder andere kwaliteit en programma stellen we een bestemmingsplan met een uitwerkingsverplichting voor de Grote Zeeheldenbuurt op. Vooruitlopend hierop rondt we de planologische procedure voor de ontwikkeling van de voormalige locatie de Globe af en worden de benodigde vergunningen voor dit deel van het plan verleend.	2017
Begeleiden herontwikkeling Isabellakazerne	Invullen van onze publieke taak, op verschillende onderdelen, in het kader van de verdere ontwikkeling van het terrein Isabella. Bv wonen, ruimtelijke ordening, natuur.	2017

Hoe gaan we dit meten?

Voor dit beleidsveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

2.2. Wonen

Gemeentelijke kaders

- Woonvisie Vught 2016-2019
- Meerjarenplan woningbouw 2016-2019 (onderdeel van Woonvisie)
- Uitvoeringsprogramma grondbedrijf 2016-2019
- Structuurvisie 2012
- Prestatieafspraken Vught – Woonwijze n.a.v. bod juni/juni 2016 op Woonvisie Vught

Ontwikkelingen

Rode draad in de Woonvisie is zoveel mogelijk flexibiliteit om de woonwensen en eisen van onze inwoners te faciliteren. Ook willen we dat de Woonvisie ruimte biedt en uitnodigt aan de corporaties, inwoners, zorgpartners en andere stakeholders om hun rol te pakken.

Daarnaast is de Woonvisie een document waarmee we de kwaliteit van de Vughtse woningmarkt en het leefklimaat in onze gemeente willen behouden en verder uitbouwen.

We willen een levendig en perspectiefrijk dorp blijven. In de woningbouwplanning ligt daarom de nadruk op het faciliteren van meerdere doelgroepen en de bevordering van doorstroming vanuit het betaalbare huur- en koopsegment, het realiseren van koopwoningen voor starters en gezinnen, het realiseren van sociale huurwoningen en het bouwen van levensloopgeschikte woningen. Tot slot werken we aan de opgave voor het huisvesten van statushouders die aan Vught zijn gekoppeld.

Wat willen we bereiken?

- Voor een ieder in Vught een kwalitatief en kwantitatief geschikt woningaanbod.
- De ruimtelijke kwaliteit en identiteit van de wijk leidend laten zijn voor het type woning dat gebouwd kan worden.
- Het zo lang mogelijk zelfstandig wonen door ouderen.
- Fasering van woningbouwlocaties mede op basis van de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van Vught.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Faciliteren woningbouwplannen met CPO	CPO initiatieven zoveel mogelijk in planvorming betrekken v.w.b. gemeentelijke locaties en faciliteren bij locaties van derden	Doorlopend in 2017
Opstellen meerjarenplan woningbouw 2017-2020	Jaarlijkse actualisering woningbouwprogrammering, gekoppeld aan actualisering grondexploitaties. Gericht op doorstroming met nadruk op zorgwoningen (oa kangoeroewoningen), betaalbare koopwoningen en middeldure en dure huurwoningen, duurzaam en levensloopbestendig gebouwd.	1 ^e kwartaal 2017
Uitvoeringsprogramma Woonvisie Vught uitvoeren	In de uitvoeringsparagraaf zijn acties opgenomen die voor het bevorderen van doorstroom, kansen voor starters en senioren en het tegengaan van scheefwonen. Verder is er aandacht voor maatschappelijk makelen en schakelen, duurzaamheid en huisvesting statushouders.	Doorlopend in 2017

Maken van jaarlijkse afspraken/prestatieafspraken met toegelaten instellingen om speerpunten Woonvisie uit te (laten) voeren)	Aan de hand van speerpunten Woonvisie Vught 2016, het bod van de corporaties per 1 juli 2017 en de Activiteitenplannen 2017 en 2018 van de corporaties.	3 ^e 4de kwartaal 2017
Huisvesting statushouders	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realiseren van voldoende woonruimte 2. Overleg en afstemming met maatschappelijke partijen over maatschappelijke begeleiding en inburgering gekoppeld aan de huisvesting. 	Doorlopend in 2017

Hoe gaan we dit meten?

Effect-indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Prestatie-indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Aantal toevoegingen woningvoorraad *	73	84	130	282
Aantal gehuisveste statushouders	27	47	72	80

*Deze cijfers zijn afgeleid van de actuele woningbouwplanning zoals vastgesteld bij de woonvisie in juni 2016

2.3. Vergunningen, toezicht en handhaving (VTH)

Gemeentelijke kaders

- Welstandsnota
- Bouwverordening
- Handhavingsbeleid
- Algemene Plaatselijke Verordening
- Evenementennota
- Preventie- en handhavingsplan Drank- en Horecawet

Ontwikkelingen

Private kwaliteitsborging

De verantwoordelijkheid dat een bouwwerk aan het bouwbesluit voldoet komt bij de bouwer/aannemer te liggen. Naar verwachting treedt het nieuwe stelsel gefaseerd in vanaf 2017.

Met de Omgevingswet wil de overheid regels vereenvoudigen en samenvoegen, zodat het makkelijker is om bouwprojecten te starten.. Naar verwachting treedt de wet in 2019 in werking.

Wat willen we bereiken?

- Een veilige, gezonde, duurzame en leefbare woon- en werkomgeving (mede uitgevoerd door Omgevingsdienst Brabant Noord).

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Impactanalyse en plan van aanpak Omgevingswet	Vorbereiding invoering Omgevingswet 2019	2017

Hoe gaan we dit meten?

Prestatie-indicatoren *	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
% ingediende bezwaarschriften tegen besluiten			2%	2%
% gegronde bezwaarschriften van aantal ingediende			5%	5%
Aantal handhavingsverzoeken			10	10
Doorlooptijd reguliere omgevingsvergunning			4 weken	4 weken

* Voor 2016 en 2017 is er voor gekozen om ambitieuze indicatoren op te nemen, b.v. een doorlooptijd van 4 weken i.p.v. de wettelijke 8 weken en een bijzonder laag percentage gegronde bezwaren. Begin 2017 zullen de eerste realisatiecijfers bekend zijn.

2.4. Milieu

Gemeentelijke kaders

- Nota duurzaamheid 2011

Ontwikkelingen

Veel aandacht gaat uit naar de ontwikkelingen voor rijksinfra, PHS en de Verkenning N65. Dat geldt ook voor milieu. In de voorbereiding van de realisatie zijn alle inspanningen gericht op het adviseren, toetsen en beoordelen van de milieuraapportages en -aspecten voor de werkvelden geluid en geluidsanering, trillingen, externe veiligheid en luchtkwaliteit, bodemkwaliteit en duurzaamheid.

Voor duurzaamheid blijven we ons richten op het uitvoeren, deelnemen en vooral het faciliteren van (burger-)initiatieven. Als nieuwe initiatieven noemen we het onderzoek naar de haalbaarheid van (regionale) windenergie, verduurzamen van de bestaande woningvoorraad en benutten van mogelijkheden in relatie tot de rijksinfra-ontwikkelingen.

Wat willen we bereiken?

- Een veilig, leefbaar en duurzaam Vught.
- Het Vughtse milieubeleid draagt hieraan bij.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Uitvoeren duurzaamheidsbeleid	We geven (verder) uitvoering aan het vastgestelde duurzaamheidsbeleid door het actief ondersteunen van initiatieven.	2017
Adviseren rijksinfra	Adviseren en toetsen milieuonderzoeken voor rijksinfra (PHS en N65), en de sanering van verkeerslawaaï.	2017
Actualiseren bodembeleid	Vooral in relatie tot het benodigde grondverzet van Rijksinfra	Vierde kwartaal

2.5. Overige gemeentelijke eigendommen

Hieronder zijn de eigendommen begrepen waarvan de actuele bestemming niet tot de overige programma's kan worden gerekend.

Gemeentelijke kaders

- Grondprijsbrief 2012
- Evaluatie Pachtbeleid 2010
- Beleidsnotitie Beheer Reststroken 2011 + Evaluatie pilot 2012
- Herwaardering Prijsmethodiek verkoop en verhuur reststroken 2013

Ontwikkelingen

De verkoop, verhuur en ingebruikgeving van reststroken vindt plaats aan de hand van het vastgesteld beleid. Bij verkoop en verhuur van reststroken wordt gewerkt met een vaste prijsmethodiek. Via het verpachten van gemeentelijke landbouwgrond maken we duurzame landbouw mogelijk. Dit draagt bij aan de realisatie van ruimtelijke doelstellingen, zoals het versterken van ecologische- en natuurwaarden.

Wat willen we bereiken?

Het optimaal beheren van gemeentelijk vastgoed. Onderzocht wordt waar verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed mogelijk is. Opbrengstmaximalisatie en bijdragen aan het bereiken van maatschappelijke ontwikkelingen (zoals natuurontwikkeling, woningbouw) staan hierin centraal.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Uitvoeren en prioriteren van actieve verkoop en verhuur van reststroken en overige gronden.	Een nadere inzet op onrechtmatig gebruik van gemeentegronden.	2017
Aanpakken woonwagenlocaties met inachtneming van de doelstelling om het gemeentelijk bezit aan woningen, staanplaatsen en woonwagens af te bouwen.	Uitvoering geven aan het herinrichtingsplan locatie Driesedam om een goede “nul situatie” te creëren. Opstarten gesprekken met Woonwijze over overdracht van de locatie Driesedam.	2017
Nader uitwerken adviezen over gemeentelijke eigendommen en grondposities.	Adviezen uit de QuickScan uitvoeren. Besluitvorming over de individuele locaties en uitvoering geven aan de actiepunten die daaruit volgen. Dit ten behoeve van het genereren van gelden voor de rijksinfra.	2017

Hoe gaan we dit meten?

Effectindicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Aantal onrechtmatig in gebruik genomen reststroken	375 1)	375	350	275
Prestatie-indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Aantal hectare pachtgrond	269	267	269	266

*) Het cijfer 375 is te onderbouwen door:

- 175 locaties mogelijk te verhuren (kabels en leidingen in grond gelegen).
- 200 locaties (kleiner dan 8 m2) nog af te handelen.

2.7. Wettelijke kaders

- Nieuwe Wet ruimtelijke ordening (nWro)
- Wet Milieubeheer
- Wet Bodembescherming;
- Woningwet
- Algemene wet bestuursrecht (Awb)
- Drank- en Horecawet
- Structuurvisie Ruimtelijke Ordening Noord-Brabant 2014
- Wet algemene bepalingen omgevingsvergunning (Wabo)
- Wet geluidhinder
- Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen (Wkpb)
- Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)
- Wet Informatieuitwisseling Ondergrondse Netten (Wion)
- Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT)
- Basisregistratie ondergrond
- Pachtnormenbesluit
- Meerjarenprogramma geluidsanering MJPG
- Verordening Ruimte Noord-Brabant 2014
- Pachtnormenbesluit
- Ladder voor duurzame verstedelijking

Verplichte Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren (verplicht)	Eenheid	Periode	
Hernieuwbare elektriciteit	%	2014	0,7
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2015	317
Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2013	0,6
Demografische druk	%	2016	59,3
Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2016	803
Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2016	977

3. Wat mag het kosten?

Progr. 9: Bouwen en wonen <i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting 2017-2020			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ruimtelijke ontwikkeling	673	920	442	682	690	695
Wonen	137	27	49	50	51	52
Bouwen	401	478	49	45	-21	-31
Milieu	178	140	95	96	96	96
Overige gemeentelijke eigendommen	-377	-644	-2.064	244	250	251
GeoRegistratie en informatie	466	0	0	0	0	0
Totaal programma	1.478	921	-1.429	1.117	1.067	1.063
Verrekening met reserves	562	363	1.335	-5	-5	-5
Na verrekening met reserves	2.040	1.284	-94	1.112	1.062	1.058

Hierna volgen de mutaties zoals die ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting zijn doorgevoerd.

Ontwikkelingen	(bedragen x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Autonome ontwikkelingen					
Omgevingswet		-60	-60	0	0
Uitvoeringsregeling Pacht		22	22	22	22
Onderhoud Olmenlaan		-5	-5	-5	-5
Exploatiebijdrage ruimte voor ruimte		52	0	0	0
Aanpassingen BBV					
Plan en beheerkosten faciliterend vastgoedbeleid		-300	-300	-300	-300
Totaal programma		-292	-343	-283	-283

Toelichting

Omgevingswet

- 60

In 2018 treedt de omgevingswet in werking. Voor de implementatie is tijdelijk aanvullende inzet van capaciteit en middelen nodig.

Uitvoeringsregeling Pacht

+ 22

Op 1 juli 2015 is de jaarlijkse wijziging van de Uitvoeringsregeling pacht doorgevoerd. Effect van deze uitvoeringsregeling is een positieve structurele aanpassing van de inkomsten uit pacht

Huur en verhuur woonwagens

- 5

Er is een tekort van € 96.254 op de onderhoudsplanning Olmenlaan tot en met 2033. Op basis van de huidige inzichten moet de jaarlijkse dotatie aan de voorziening in de periode 2016-2033 met € 5.350 verhoogd worden.

Exploatiebijdrage ruimte voor ruimte

+ 52

De ontwikkelaar is in verband met de ontwikkeling van het plangebied aan de gemeente een exploitatiebijdrage verschuldigd. Hieruit worden de gemeentelijke kosten gedekt.

Bij de gemeentelijke kosten van de werkzaamheden voor de ontwikkeling en exploitatie moet gedacht worden aan: het programma van eisen voor het openbaar gebied, het toezicht op de aanleg en inrichting van het openbaar gebied, maar ook het toezicht op de rioleringsaansluitingen en juiste realisering van de waterberging.

Plan en beheerkosten faciliterend vastgoedbeleid

De plan en beheerkosten van de niet in exploitatie genomen gronden kunnen onder de nieuwe BBV richtlijnen niet langer geactiveerd worden.

Deze kosten behoren tot de kosten van het faciliterend grondbeleid en blijven ten laste van programma 9.

Overhead

Met ingang van 2017 moet de overhead apart worden verantwoord.

Deze kosten mogen niet meer toegerekend worden aan de primaire activiteiten op de programma's. In de programma's worden alleen nog de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

De aanpassing is een gevolg van de aanpassing van de begrotings- en verslagleggingsregels zoals die zijn vastgelegd in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording)

De volgende uitgangspunten ten aanzien van de overhead zijn gehanteerd bij de aanpassing van de voorschriften:

- Directe kosten zoveel mogelijk direct toerekenen aan de betreffende taakvelden
- Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren derhalve tot de overhead. Wanneer deze ondersteunende taken worden uitbesteed behoren de uitbestedingskosten bedrijfsvoering tot de overhead.
- Sturende taken vervuld door hiërarchisch leidinggevendenden behoren tot de overhead. De bijbehorende loonkosten behoren ondeelbaar tot de overhead.
- De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead.

Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent dat het niet langer mogelijk is om uit de taakvelden alle tarieven te bepalen. De berekening van de tarieven gebeurt daarom extracomptabel en op een consistente wijze. Wij hanteren als systematiek dat de overheadkosten aan de primaire producten worden toegerekend in de verhouding van de aan de primaire producten toegerekende personeelskosten.

Onderstaand een overzicht van de overheadkosten zoals die in de meerjarenraming zijn opgenomen.

Overhead <i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting 2017-2020			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Organisatiebeleid en beheer	298	45	124	125	126	52
P&O	371	58	307	312	317	323
Juridische zaken	165	0	211	215	219	223
Informatiebeleid en automatisering	1.621	1.110	1.806	1.799	1.854	1.871
Communicatie en voorlichting	0	0	296	301	307	312
Planning en control	413	0	354	361	368	375
Administratie	397	-12	414	423	432	447
Huisvesting	2.114	1.957	1.524	1.535	1.555	1.551
Facilitaire dienstverlening	931	351	805	818	830	830
Inkoop advisering	59	69	52	53	54	54
Ontvangst en Informatiebalie	311	0	0	0	0	0
Centraal management	174	124	1.422	1.449	1.477	1.504
Concerncontrol	106	95	98	100	102	104
Kostenplaatsen			739	753	764	772
Directe toerekening programma's	-6.960	-3.797	-409	-381	-380	-377
Totaal programma	0	0	7.743	7.863	8.025	8.041

Hierna volgen de mutaties zoals die ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting zijn doorgevoerd.

Ontwikkelingen	(bedragen x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
<i>Nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid</i>					
Organisatieontwikkeling		-100	-100	-100	-25
<i>Autonome ontwikkelingen</i>					
Stelpost intensivering raadhuis		10	10	10	10
Totaal programma		-90	-90	-90	-15

Toelichting

Nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid

Voor toelichting nieuw beleid en de aanpassingen bestaand beleid zie hoofdstuk 1.3.2.1..

Raadhuis

+10

Voor het intensiever gebruik van het raadhuis is budget beschikbaar gesteld. Dit budget is voor € 10.000 ingezet voor extra bode-capaciteit en wordt derhalve overgeheveld naar het personeelsbudget.

Algemene dekkingsmiddelen

Tot de algemene dekkingsmiddelen behoren de inkomsten die niet direct aan een programma toegerekend kunnen worden. Het betreft de uitkeringen uit het gemeentefonds, de gemeentelijke belastingen, de inkomsten uit deelnemingen en beleggingen. Ook behoren de ramingen voor de post onvoorzien en de stelposten en de saldi van de kostenplaatsen hiertoe

De meerjarenraming voor de algemene dekkingsmiddelen ziet er als volgt uit:

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening	Begroting	Begroting	bedragen x 1.000		
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Uitkeringen gemeentefonds						
Algemene uitkering	17.821	18.281	17.735	18.121	18.395	18.756
Integratie uitkeringen sociaal domein	13.165	13.004	12.876	12.595	12.359	12.129
Overige integratie- en decentralisatie uitd	2.179	1.979	2.048	2.010	2.022	2.051
Lokale heffingen						
OZB woningen	4.271	4.463	4.623	4.853	4.985	5.100
OZB niet-woningen	2.892	3.046	3.056	3.120	3.185	3.250
Toeristen en forensenbelasting	199	192	234	234	234	234
Belastingen overig	-423	-421	-258	-261	-262	-259
Treasury	1.692	1.802	53	218	136	-8
Overige baten en lasten						
Stelposten	0	91	212	305	301	302
Saldo kostenplaatsen	0	-493	0	0	0	0
Overige	-300	-4	-4	-4	-4	-4
Totaal alg. dekkingsmiddelen	41.497	41.941	40.575	41.190	41.351	41.551

Uitkeringen gemeentefonds

Vanuit het gemeentefonds komen een drietal geldstromen naar de gemeente,

- De algemene uitkering
- De integratie- en decentralisatie uitkeringen
- De integratie uitkering Sociaal domein

De uitkeringen zijn doorgerekend op basis van de bijgestelde uitgangspunten met betrekking tot woningbouw, inwonersaantallen, uitkeringsgerechtigden enz. Hierbij zijn de effecten tot en met de meicirculaire 2016 meegenomen.

A: Algemene Uitkering

Algemene uitkering (x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Meerjarenraming 2016: septembercirculaire 2015	17.655	17.740	17.932	18.220
Mutatie	80	381	463	536
Meerjarenbegroting 2017	17.735	18.121	18.395	18.756

De mutaties zijn voor het grootste gedeelte het gevolg van:

- Ontwikkeling Accres.
Via de normeringssystematiek “trap op trap af” wordt de ontwikkeling van de algemene uitkering voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Voor 2017 wordt het accres positief bijgesteld, door een hogere loonontwikkeling en hogere uitgaven door de verhoogde asielinstroom door het Rijk. Voor 2018 en 2019 wordt rekening gehouden met een lichte daling van het accres.
- In 2017 wordt het deel van het accres dat voortkomt uit de uitgaven van het Rijk tbv de verhoogde asielinstroom (partieel accres) afgehaald ter voeding van de decentralisatie uitkering “verhoogde asielinstroom”. Gemeenten krijgen tzt een uitkering uit deze decentralisatie uitkering per extra statushouder “geld volgt statushouder”. We gaan er van uit dat de kosten voor het plaatsen van de extra statushouders gelijk zullen zijn aan de decentralisatie uitkering.
- De basis van het groot onderhoud gemeentefonds was kosten oriëntatie. Ten aanzien van het cluster VHROSV was de conclusie dat gemeenten met een relatief groot buitengebied meer kosten maken voor bestemmings- en structuurplannen dat tot dan werd aangenomen. Er was echter twijfel over de kwaliteit van het onderzoek. Na een verdiepend onderzoek hebben de fondsbeheerders besloten nog 1/3de deel van de effecten te verwerken in de gemeentefondsuitkering (1/3de deel was al verwerkt bij de meicirculaire 2015) en het onderzoek te staken. Dit betekent dat het groot onderhoud gemeentefonds nu helemaal is afgerond.
- Hoeveelheidsverschillen
De nieuwe uitgangspunten zoals vermeld in de kadernota 2017 leiden tot een mutatie in de algemene uitkering van het gemeentefonds. Deze uitgangspunten zijn aangepast naar aanleiding van het in juni vastgestelde woningbouwprogramma.

B: De integratie- en decentralisatie uitkeringen

Decentralisatie en integratie uitkeringen	2017	2018	2019	2020
Meerjarenraming 2016: septembercirculaire 2015	1.932	1.932	1.932	1.932
Mutatie	116	78	91	119
Meerjarenbegroting 2017	2.048	2.010	2.022	2.051

De decentralisatie en integratie-uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling.

Voor Vught waren dit de integratie-uitkering Wmo 2007, Impuls Brede scholen combinatiefuncties en Versterking peuterspeelzaalwerk.

Door de meicirculaire wordt hier met ingang van 2016 de decentralisatie uitkering Voorschoolse voorziening peuters aan toegevoegd. Gemeenten krijgen de taak “zich actief in gaan zetten om een aanbod te realiseren voor de groep peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag, die nu niet naar de voorschoolse voorziening gaat” er bij.

Met ingang van 2018 zal de decentralisatie uitkering Versterking peuterspeelzaalwerk vervallen als onderdeel van het wetsvoorstel Harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk.

Daarnaast worden met ingang van 2017 de incidentele middelen voor het verbeteren van de arbeidsmarktpositie van specifieke groepen medewerkers structureel toegevoegd aan de Wmo 2007.

C: De integratie-uitkering Sociaal domein

Integratie-uitkering Sociaal Domein (x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Meerjarenraming 2016: septembercirculaire 2015	12.686	12.314	12.065	11.862
Mutatie	190	281	295	267
Meerjarenbegroting 2017	12.876	12.595	12.359	12.129

Integratie-uitkering Sociaal domein

De integratie uitkeringen die binnen het sociaal domein worden verstrekt zijn omhoog bijgesteld. Dit heeft verschillende oorzaken.

Mutaties “Participatiewet”:

- Indexering en een herberekening door een onjuistheid in de septembercirculaire
- Bijstelling van de vergoeding voor de voormalige Wsw doelgroep
- Aanpassing van het budget re-integratieactiviteiten

Mutaties “Jeugdwet en Wmo 2015”:

- Loon- en prijsstijgingen
- Actualisatie van de maatstaven in het objectieve verdeelmodel Jeugd.
- Uitname doordat de huishoudelijke verzorging van inwoners met een Wlz indicatie niet meer tot het gemeentelijke takenpakket behoort.(Wmo)
- Compensatie voor het wegvallen van de ouderbijdrage (Jeugdwet)
- Hogere bijdrage voor het onderdeel 18+/voogdij

Participatiewet

Voor wat betreft de uitkering voor de participatiewet treedt een negatieve bijstelling op als gevolg van de actualisatie van de Wsw basisgegevens.

Jeugdwet en Wmo 2015

De grootste toename voor het onderdeel Jeugdwet is het gevolg van de actualisatie van de maatstaven in het objectieve verdeelmodel jeugd. Daarnaast is er een verhoging ter compensatie van het wegvallen van de ouderbijdrage en wordt een hogere bijdrage ontvangen voor het onderdeel 18+/voogdij.

Het onderdeel Wmo wordt met ingang van 2017 verlaagd omdat de huishoudelijke verzorging van inwoners met een Wlz indicatie dan niet meer tot het gemeentelijk takenpakket behoort.

Lokale heffingen

De toelichting is opgenomen in de paragraaf lokale heffingen (hfdst. 3.4.)

Treasury

Treasury	Rekening	Begroting	Begroting bedragen x 1.000			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Renteresultaat	1.724	1.776	46	211	129	-14
Dividend	8	40	20	20	20	20
Kosten betalingsverkeer	-40	-14	-14	-14	-14	-14
Totaal	1.692	1.802	53	218	136	-8

Renteresultaat

Het renteresultaat bestaat uit het verschil tussen de daadwerkelijk te betalen en te ontvangen rente en de aan de programma's toegerekende rente. Het verschil tussen de werkelijk betaalde rente en de via de omslagpercentage doorberekende rente aan de programma's werd als baat (renteresultaat) onder de algemene dekkingsmiddelen opgenomen.

Tot en met 2016 werd het omslagpercentage bepaald op basis van de gemiddeld betaalde rente over het vreemde vermogen. In verband met de vergelijkbaarheid van de gemeenten adviseert de commissie BBV bij de verdeling van de werkelijk betaalde rente geen rekening meer te houden met het eigen vermogen.

Het omslagpercentage zakt hiermee aanmerkelijk. Per saldo levert dit geen voor- of nadeel op voor het product treasury. De aan de programma's toegerekende rente daalt en daardoor ook het renteresultaat ten gunste van de algemene dekkingsmiddelen. Per saldo werd en wordt de werkelijk betaalde rente verantwoord.

De gewijzigde rentetoerekening naar de programma's heeft effecten op de aan de gesloten exploitaties toegerekende rente. Om de rioolheffing en afvalstoffenheffing op niveau te houden moet er daarom een extracomptabele correctie gemaakt worden. De rentelasten ten behoeve van de tariefstelling rioolheffing en afvalstoffenheffing blijft gebaseerd op het gemiddeld over de externe financiering betaalde rentepercentage.

Schema rentetoerekening Begrotingsjaar 2017	2017	2018	2019	2020
a. Externe rentelasten (korte en lange financiering)	1.422	1.475	1.631	1.758
b. Externe rentebaten	-11	-10	-9	-9
Saldo rentelasten en rentebaten	1.411	1.465	1.622	1.750
c1. Doorberekende rente grondexploitatie	-19	-71	-99	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.392	1.394	1.523	1.750
d1. Rente over eigen vermogen	0	0	0	0
d2. rente over voorzieningen	0	0	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.392	1.394	1.523	1.750
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1.439	1.605	1.653	1.736
f. Renteresultaat taakveld treasury	46	211	129	-14

Dividend

Het dividend heeft betrekking op de aandelen BNG die in bezit zijn.

Kosten betalingsverkeer

Onder de post financiering en belegging worden zowel de interne als externe kosten van het betalingsverkeer verantwoord.

Overige baten en lasten

Stelposten

(Bedragen x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Stelpost activering uren	71	104	100	101
Taakstellende bezuiniging bedrijfsvoering	171	241	241	241
Stelpost nieuwe projecten	-30	-40	-40	-40
Totaal	212	305	301	302

Stelpost Activering uren

In de begroting is standaard een bedrag van ongeveer € 400.000 opgenomen voor uren van medewerkers die aan de MOR-projecten worden toegerekend en niet direct in de exploitatie komen. Voor een groot deel is bij het opstellen van de begroting bekend aan welke projecten de medewerkers gaan werken. De verwachting is dat, als de capaciteitsplanning gereed is, het restant van de stelpost kan worden toegerekend aan projecten.

Stelpost: Taakstellende bezuiniging bedrijfsvoering

Om de taakstelling op de bedrijfsvoering te kunnen realiseren wordt de efficiency van onze organisatie nogmaals verhoogd. Dit door het herinrichten van de werkzaamheden waarbij een aantal principes leidend zijn, zoals: verder doorgevoerde delegatie van werkzaamheden, eenvoudiger werkprocessen ('leanen'), betere coördinatie en communicatie tussen de diverse organisatieonderdelen en een goede kwalitatieve bezetting van de formatieplaatsen ('de juiste persoon op de juiste plek'). Hierdoor is minder capaciteit nodig. Om dit proces te stimuleren, wordt deze stelpost ten laste gebracht van het bedrijfsvoerings- en personeelsbudget.

Stelpost: Nieuwe projecten

Voor de al bekende en geplande (ruimtelijke) projecten zijn uren en middelen in de begroting opgenomen. We constateren dat er zich in dit kader telkens onverwachte ontwikkelingen voordoen en er vragen komen vanuit het maatschappelijk veld. Voor de behandeling hiervan zijn geen middelen geraamd. Om toch aan deze vraag tegemoet te kunnen komen hebben wij een stelpost opgenomen.

Overige

Deze kosten hebben betrekking op de verwerking van de uitkeringen uit het gemeentefonds.

Bedrag onvoorzien

	Bedrag Onvoorzien	Begroting <i>bedragen x 1.000</i>			
		2017	2018	2019	2020
	Bedrag Onvoorzien	-70	-70	-70	-70
	Totaal	-70	-70	-70	-70

Onvoorzien

De post Onvoorzien moet beschouwd worden als een door de raad aan het college beschikbaar gesteld budget. Uit dit budget mag het college operationele knelpunten binnen de vastgestelde beleidskaders dekken. Hieruit mogen geen kosten gedekt worden die betrekking hebben op nieuw beleid dan wel structurele effecten hebben. Hierdoor zou namelijk het budgetrecht van de raad worden aangetast.

HOOFDSTUK 3

Paragrafen

3.1. Algemeen

In de paragrafen worden onderwerpen, die versnipperd in de begroting staan, bij elkaar in beeld gebracht. Het gaat vooral om beheersmatige aspecten die grote financiële gevolgen kunnen hebben. De paragrafen zijn bedoeld om extra informatie te geven over de middelen die wij inzetten om ons beleid te realiseren.

Op grond van de ‘Financiële verordening’ dienen de paragrafen een aantal onderwerpen te behandelen en te voldoen aan een aantal kwaliteitseisen. Onderstaand zijn deze per paragraaf weergegeven.

Weerstandsvermogen en risicomanagement

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing staat een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid hierop.

Voor het in beeld brengen van de weerstandscapaciteit van de gemeente wordt beoordeeld of de gemeente bij een risicoscenario de schuldverplichtingen in de toekomst kan blijven nakomen zonder dat de uitgaven aan en de investeringen in noodzakelijke publieke voorzieningen in de knel komen.

Financiële positie

Vanaf 2016 is het verplicht om een aantal kengetallen op te nemen die inzicht geven in de financiële positie. Zo zegt de hoogte van de schuld meer over de financiële positie van een gemeente dan de hoogte van de reserves. Met lenen neemt een gemeente als het ware een voorschot op de toekomst. Hoe hoger de schulden hoe meer toekomstige inkomsten voor aflossingen en rente worden vastgelegd.

Voor een gezonde financiële huishouding is het belangrijk het geheel van deze kengetallen te beheersen.

Financiering en risicobeheersing

In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast het beleid ten aanzien van het risicobeheer van onze financieringsportefeuille op:

- a. de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte;
- b. de rentevisie;
- c. de kasgeldlimiet;
- d. de renterisico norm.

Lokale heffingen

We doen hier verslag van de opbrengsten per lokale heffing, het beleid, het volume en het bedrag aan kwijtscheldingen, de kostendekkendheid van de riool- en de afvalstoffenheffing en de (ontwikkeling van de) lokale lastendruk.

Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen staan het beleidskader en de financiële consequenties hiervan voor wegen, openbare verlichting, riolering (incl. water), groen en bomen, speelvoorzieningen, Verkeers- en vervoersplan (incl. parkeren), civieltechnische kunstwerken en gebouwen. Hierbij nemen we ook op:

- a. de voortgang van het geplande onderhoud;
- b. de omvang van het achterstallig onderhoud.

Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in ieder geval op:

- a. de ontwikkeling van het ziekteverzuim;
- b. opbouw en ontwikkeling van het personeelsbudget;
- c. stand van zaken informatisering en automatisering;
- d. stand van zaken planning & control;
- e. stand van zaken interne controle;
- f. onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid, bedoeld in artikel 213a Gemeentewet.

Grondexploitatie

In de paragraaf 'grondexploitatie' wordt ingegaan op de uitvoering van de nota grondbeleid, vooral de belangrijkste financiële ontwikkelingen zoals verlies/winstverwachtingen, winstnemingen, de verwerving van gronden en dergelijke en de relaties van het grondbeleid met de programma's.

Verbonden partijen

Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf 'verbonden partijen', naast de onderdelen op grond van artikel 15 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, per partij de bestuurlijke vertegenwoordiging (zeggenschap) op.

3.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf zijn een inventarisatie van de weerstandscapaciteit en de risico's opgenomen. Samen geven ze een beeld van ons weerstandsvermogen. Daarnaast zijn het beleid hierop en de financiële kengetallen opgenomen. Ook is een beoordeling van de verhouding tussen de financiële kengetallen en de financiële positie opgenomen.

Inzicht in de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit is noodzakelijk om het weerstandsvermogen te beoordelen. We willen weten of we in staat zijn om optredende risico's op te vangen zonder dat de publieke taken en voorzieningen in de knel komen.

Het afdekken van de risico's gebeurt deels via afgesloten verzekeringen en deels via het treffen van voorzieningen. De resterende risico's inventariseren we in deze paragraaf. Hiermee ontstaat een gefundeerd beeld op de benodigde weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit is het geheel van middelen waaruit we tegenvallers, die onverwacht en substantieel zijn, bekostigen. Het weerstandsvermogen drukt de relatie uit tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en de risico's.

We hebben een incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De eerste is bedoeld om eenmalige tegenvallers op te vangen zonder dat we (het niveau) van onze publieke taken en ons beleid aanpassen. De structurele weerstandscapaciteit betreft middelen die we permanent kunnen inzetten voor tegenvallers in de lopende exploitatie.

Incidentele weerstandscapaciteit:

- Algemene reserve
- Bestemmingsreserves
- Stille reserves

Structurele weerstandscapaciteit:

- Onbenutte belastingcapaciteit
- Post onvoorzien

Feitelijk zijn alleen de Algemene reserve en de reserve Grondexploitatie in te zetten als afdekking van algemene risico's. Beide reserves zijn in 2015 fors gedaald naar respectievelijk € 6,8 mln en € 3,6 mln. Dit komt met name doordat middelen hieruit voor de reserve Rijksinfra zijn bestemd.

Voor de besteedbaarheid van de bestemmingsreserves geldt dat deze middelen, door de daarover genomen raadsbesluiten, geheel bestemd zijn.

3.2.1. Beleidsuitgangspunten weerstandscapaciteit en risico's

Weerstandscapaciteit

Voor de weerstandscapaciteit wordt een streefwaarde van de algemene reserve van 20% van de uitkering uit het gemeentefonds gehanteerd.

Ons financieel beleid is gericht op een realistische en scherpe begroting: transparant met meer risico mits goed beargumenteerd en benoemd. Dit uitgangspunt is in de geactualiseerde risico-inventarisatie meegenomen.

Verzekeringen

Er zijn diverse verzekeringen afgesloten voor risico's door claims van derden en schadegevallen. We werken schadepreventief, o.a. door voldoende onderhoud te plegen, het correct naleven van bestaande procedures en het goed gemotiveerd afhandelen van bezwaarschriften. Risico's van achterstallig onderhoud zijn ondervangen door het opstellen van beheerplannen voor wegen, groen, verlichting, riolering, kunstwerken en speeltoestellen.

Voorzieningen

Er zijn voorzieningen getroffen voor risico's en verplichtingen waarvan bekend is dat die zich voordoen en die we kunnen kwantificeren. Er zijn voorzieningen getroffen voor verplichtingen (pensioen, wachtgeld, grondexploitatie), onderhoud (gebouwen, openbare verlichting en kunstwerken) en voor de afvalstoffen en riolering.

Grondexploitaties

Elk plan binnen de grondexploitatie heeft zijn eigen exploitatie, met eigen baten en lasten. Voor geraamde tekorten zijn voorzieningen getroffen. Overige risico's worden opgevangen binnen de reserve grondexploitatie. De hoogte van deze reserve is berekend aan de hand van risicoanalyses van de planexploitaties.

Jaarlijks actualiseren we de plannen in het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie en de hierin opgenomen risico-inventarisatie. Uit het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie blijkt dat de stand van de reserve grondexploitatie toereikend is om de risico's te dekken.

3.2.2. Risico-inventarisatie

De risico-inventarisatie geeft een aantal geïdentificeerde risico's, die voldoen aan de volgende criteria:

- risico's met grote financiële gevolgen;
- waarvoor de kans redelijk groot is dat deze zich ook daadwerkelijk manifesteren; en
- waarvoor de oorzaken niet door de gemeente kunnen worden beïnvloed of waarvoor de gemeente nog niet in staat is geweest om passende beheersingsmaatregelen te treffen;
- risico's die niet zijn afgedekt door verzekeringen of voorzieningen.

De risico-inventarisatie is gestoeld op subjectieve aannames. De inschatting van de kansen en omvang is tijdsgebonden, waarbij het inzicht afhankelijk is van onzekere toekomstige factoren.

In overleg met de auditcommissie is besloten om in de tabel van de risico-inventarisatie de kans erop niet meer mee te nemen.

De bandbreedte geeft het bedrag aan dat we per jaar aan risico lopen. De factor geeft het aantal jaren dat dit risico zich voordoet aan.

(bedragen x 1.000)	Risico		
	Bandbreedte	Factor	Bedrag
Uitkeringen gemeentefonds	150	2	300
Renteontwikkeling	200	2	400
Jeugd	100	2	200
WMO	94	2	188
Participatiewet	350	2	700
Accommodatiebeleid	100	1	100
Stadsgewest	500	1	500
Rijksinfra N65 en PHS			3.000
Strategische, operationele en schade-risico's			250
			5.638

Postgewijze toelichting

Uitkeringen gemeentefonds

De uitkeringen uit het gemeentefonds vormen belangrijke posten binnen de gemeentelijke exploitatie. De raming van de gemeentefondsuitkering is de laatste jaren omgeven met grote onzekerheden en vertoont daardoor grote schommelingen. Als we kijken naar de afgelopen jaren zijn het veelal positieve afwijkingen tussen de begroting en de uiteindelijke vaststelling.

De ontwikkelingen op langere termijn blijven moeilijk in te schatten. Het accres en de ontwikkelingen uitkeringsbasis geven elke keer grote aanpassingen. De herijkingen uit het gemeentefonds zijn grotendeels doorgevoerd. Dit risico wordt daardoor kleiner.

Een betrouwbare meerjarenraming blijft lastig te geven. De grote schommelingen in de rijksuitgaven en de ontwikkeling van de uitkeringsbasis spelen een grote rol.

De verdeling van het gemeentefonds blijft onderwerp van gesprek tussen de VNG en de Raad voor de financiële verhoudingen.

Omdat de effecten zich over meerdere jaren kan voordoen en het ons tijd kost om hierop te anticiperen is een beperkt risico van € 300.000 opgenomen.

Renteontwikkelingen

De rentes zijn onverminderd laag gebleven. Omdat de nieuwe leningen tegen een lagere rente worden aangetrokken dan de gemiddelde rente van onze totale leningenportefeuille lopen we niet veel risico voor de leningen die we oversluiten.

Dat risico is er wel voor de toename van onze leningen. Rondom de renteontwikkeling gaan wij nog steeds uit van een licht stijgende langlopende rente. Wanneer deze stijging groter is dan voorspeld, leidt dit tot extra financieringslasten. Naast de bestaande leningenportefeuille loopt de schuldpositie de komende jaren verder op door met name het project Rijksinfra. Wij schatten het risico op 400.000. Dit is gebaseerd op 1% rentestijging op te sluiten leningen van € 20 miljoen, gedurende 2 jaar.

Jeugd

Met de transities zijn de risico's voor de gemeenten groter. Het grootste algemene risico ligt in de vraag of de rijksmiddelen die zijn overgeheveld naar de gemeenten voor de Jeugd afdoende zijn om de nieuwe taken te kunnen vervullen. We zetten binnen Wegwijs+ extra in op preventie en kwaliteit in de dienstverlening ter voorkoming van stijgende kosten op langere termijn. Het beleid is gericht op tijdige signalering en de juiste hulp. Daarmee proberen we "zware", en dus dure, cliënten te voorkomen. Wij hebben de budgetten, die vanwege de decentralisaties zijn overgekomen van het Rijk, als taakstellend voor de regeling ingezet. Vooruitlopend op de decentralisatie zijn we gestart met de Kanteling, herindicatie en inrichting van het CJG loket. Hierdoor is ruimte gemaakt om de transities in te bedden. Voor de jeugd werken we in regionaal verband samen met een solidariteitsbeginsel. Op basis van de ervaringscijfers 2015 en onze inzet op preventie is het risico naar beneden bijgesteld.

Het totale risicobedrag is op € 200.000 gesteld. Hierbij is rekening gehouden met de ruimte en de activiteiten binnen de lokale inbedding.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

De Wmo is een omvangrijke regeling die een grote impact heeft op de samenleving, het gemeentelijk apparaat en de financiën (open-einde-regeling). Dit geldt zeker voor Vught, dat met zijn demografische opbouw relatief veel inwoners heeft die in aanmerking komen voor maatschappelijke ondersteuning. Een financieel risico is er vooral bij de individuele Wmo-voorzieningen als er meer mensen dan begroot een beroep doen op deze voorzieningen of als er sprake is van meerdere dure woningaanpassingen in enig jaar. Wij hebben in het kader van het realistischer begroten de budgetten strakker getrokken. In combinatie met het langer thuis wonen van mensen met een hulpvraag houdt dit tegelijkertijd een hoger risico in bij open einde regelingen.

Wij schatten het risico voor de Wmo op € 188.000 (2 grote woningaanpassingen van € 22.000 en 20 extra cliënten hulp bij het huishouden (van € 2.500) gedurende 2 jaar).

Participatiewet

De gemeente is verantwoordelijk voor het verstrekken, beheren en verhalen van bijstand aan personen die niet zelfstandig in hun levensonderhoud kunnen voorzien en het bevorderen van (her)intrede op de arbeidsmarkt van bijstandsgerechtigden.

De gemeente ontvangt subsidie van het Rijk voor de uitvoering van deze taken. Op basis van de macro-economische omstandigheden blijft een toename in het aantal bijstandsgerechtigden een risico.

Belangrijk onderdeel van de bekostiging is de ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden. Landelijk gezien kan er een andere tendens optreden dan zichtbaar wordt in Vught. Dit kan resulteren in een verdere reductie van het macro budget indien het aantal werklozen landelijk meer afneemt dan in onze gemeente.

Een andere ontwikkeling is de instroom van de nieuwe doelgroepen: statushouders, schoolverlaters VSO en Praktijkonderwijs door het afschaffen van de Wajong regeling. Afgesproken is dat niemand tussen wal en schip valt en daarom dit onderdeel in de risicoparagraaf.

De ervaringsperiode met de nieuwe doelgroepen is nog relatief kort. Ook nemen we mee dat de vangnetregeling na 2016 stopt.

Het risico schatten wij in op € 700.000 (25 extra bijstandsgerechtigden ad € 14.000, 2 jaar lang).

Accommodatiebeleid

Binnen het accommodatiebeleid zijn meerdere risico's te onderkennen. Enerzijds de te realiseren opbrengst uit de verkoop van accommodaties. Anderzijds de exploitatie van de accommodaties voor sociaal-cultureel werk.

De opbrengsten uit verkoop van vastgoed dat niet benodigd is voor de uitvoering van onze publieke taken zetten we in voor de financiering van ons accommodatiebeleid en de Rijksinfra. Er is een QuickScan gemaakt van ons vastgoed potentieel. De onzekerheden en risico's zitten in bijvoorbeeld de hoogte van de verkoopopbrengst en het tijdstip van verkoop van vrijkomende accommodaties.

Voor het jongerencentrum Elzenburg en DePetrus zijn we bij aanvang van dit begrotingsjaar zover dat exploitatielasten in onze meerjarenbegroting zijn verwerkt. De afspraken met de Belastingdienst over beide accommodaties zijn in beeld.

Een deel van de besluitvorming (het daadwerkelijk sluiten van een aantal accommodaties) is nog niet geëffectueerd en dit is aangepast in onze meerjarenbegroting.

Op basis van de huidige situatie rondom het accommodatiebeleid is het risico geschat op € 100.000 (1 jaar).

Stadsgewest

De ontwikkelingen rondom het Stadsgewest zijn nog niet afgerond. Het betreft dan de definitieve bovenafdichting, het doelvermogen nazorg, het rendement op het doelvermogen, de eindafwerking en ten slotte de gegarandeerde jaarlijkse aanlevering van brandbaar huishoudelijk afval.

De ontwikkelingen blijven we nauwlettend volgen, met name de overdracht van de stortplaats. Hier spelen de volgende risico's:

- Bij overdracht aan de Provincie moet een vermogen zijn overgedragen waaruit de nazorg eeuwigdurend wordt bekostigen. De Provincie heeft dit doelvermogen in 2008 berekend op € 17,6 miljoen. Het bestuur van het Stadsgewest gaat uit van maximaal € 14 miljoen.
- Het grootste risico naar de toekomst toe is dat de provincie voor datum overdracht de rekenrente (nu 5%) verlaagt. Informatie leert dat een verlaging van de rekenrente met 1 procent betekent dat het af te dragen doelvermogen met 48% stijgt. Uitgaande van € 14 miljoen en een aandeel van de gemeente Vught van 7,43% betekent dit een risico van \pm € 0.5 miljoen per procent daling van de rekenrente.

Het risico wordt geschat op € 500.000.

Op grond van het leveringscontract met Attero BV, dat in februari 2017 afloopt, dienen de stadsgewestgemeenten een bepaalde hoeveelheid restafval aan te bieden. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de leveringscontracten is gelegd bij de gemeenten van het gewest. Inmiddels is uitspraak gedaan in een arbitragezaak over de aanlevering tot en met 2014. De arbitrage in het voordeel van de Brabantse gewesten en gemeenten beslist. Het gevolg van de uitspraak is dat Attero Zuid geen naheffing aan de Brabantse gewesten en/of gemeenten in rekening mag brengen. Voor de periode vanaf 2015 is dit nog een risico dat wij als gering beschouwen.

Rijksinfra

De omvang van de aangegane verplichtingen in relatie tot de Rijksinfra vraagt om een tijdelijke verhoging van het minimaal benodigde weerstandsvermogen. Aangezien de projecten N65 en PHS zich noch in de startfase bevinden is een raming van 10% voor onvoorziene tegenvallers realistisch. Afgezet tegen de aangegane verplichtingen betekent dit \pm € 3 miljoen.

Strategische, operationele en schade-risico's

Een aantal risico's, zoals de vennootschapsbelasting en de fiscale afstemming over de accommodaties, zijn inmiddels in de exploitatie verwerkt.

Als gevolg van deze kennis is het bedrag voor strategische, operationele en schade-risico's naar beneden bijgesteld. Voor deze overige gebieden ramen we een verzamelbedrag van € 250.000.

Grondexploitaties

Het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie actualiseren we jaarlijks. Tegelijk is daarbij de risico-inventarisatie bijgesteld.

Voor verwachte tekorten op in exploitatie genomen plannen en verschillen tussen boek- en marktwaarden van nog niet in exploitatie genomen plannen zijn voorzieningen getroffen.

De overige algemene risico's moeten worden afgedekt door de reserve grondexploitatie. Met behulp van een risico-inventarisatie zijn de algemene risico's geschat en in onderstaande tabel afgezet tegen de verwachte ontwikkeling van de reserve grondexploitatie.

Reserve grondexploitatie <i>bedragen x 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
Saldo reserve eind van het jaar	3.585	3.594	4.944	4.944	10.476
Geïnterpreteerde risico's	2.465	2.465	2.330	2.330	2.330
Dekkingsgraad	145%	146%	212%	212%	450%

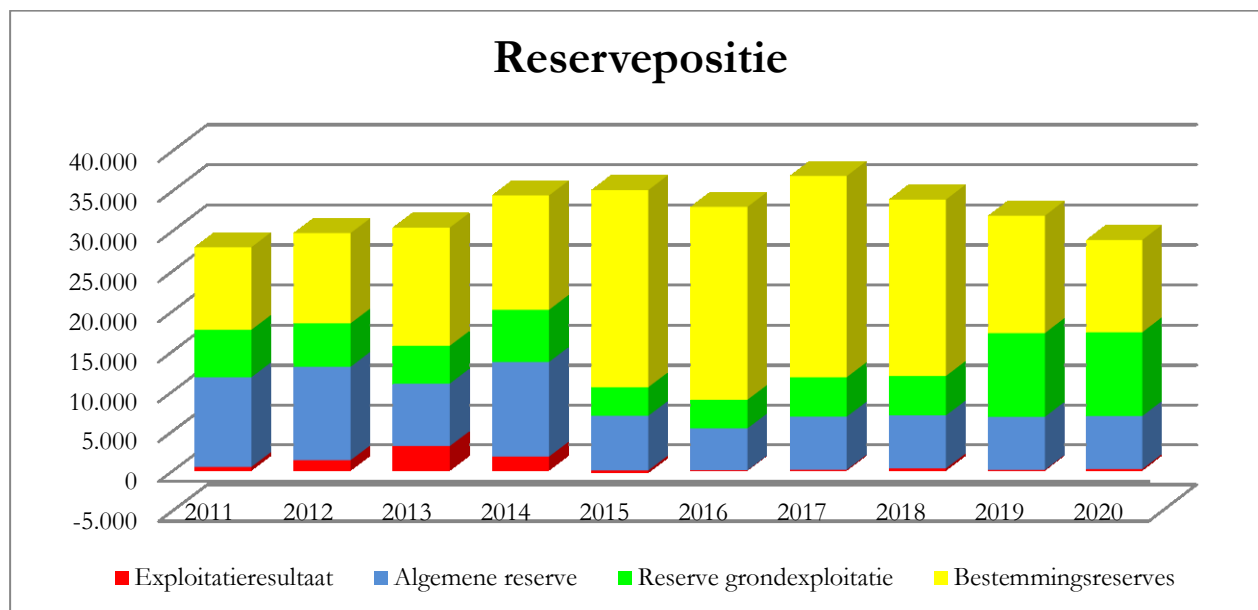
Volgens planning zijn de in exploitatie genomen plannen eind 2019 afgewikkeld.

Uit de tabel blijkt dat de reserve toereikend is voor het opvangen van de risico's van de momenteel in exploitatie genomen plannen.

De financiële positie rondom de grondexploitatie kan daarom als gezond worden aangemerkt.

3.2.3. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat volgens de regels uit de reservepositie, de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en de stille reserves.

Eigen vermogen	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Exploitatieresultaat	448	1.283	3.072	1.744	-283	26	85	252	64	165
Algemene reserve	11.243	11.719	7.830	11.857	6.866	5.260	6.667	6.667	6.667	6.667
Reserve grondexploitatie	5.931	5.424	4.719	6.510	3.582	3.591	4.941	4.941	10.473	10.473
Bestemmingsreserves	10.300	11.258	14.739	14.265	24.600	24.074	25.117	22.005	14.643	11.515
	27.921	29.683	30.361	34.376	34.765	32.951	36.810	33.865	31.846	28.820

In 2015 heeft er een overheveling plaatsgevonden van de algemene reserve en de reserve grondexploitatie naar de bestemmingsreserve Rijksinfra. Onder invloed van de uitgaven voor de rijksinfra lopen de bestemmingsreserves sterk terug. (Na 2020 wordt er nog € 8,5 miljoen van de bestemmingsreserve Rijksinfra uitgegeven)

Uit de inventarisatie van de vastgoedportefeuille blijkt dat deze stille reserves bevatten die indien nodig te gelden kunnen worden gemaakt. Gedeeltelijk zijn de opbrengsten vooruitlopend op de verkoop al bestemd voor het accommodatiebeleid, de te betalen bijdrage aan De Petrus en de Rijksinfra.

Weerstandsvermogen

In het kader van het weerstandsvermogen vormt vooral de algemene reserve de buffer voor het opvangen van de (toekomstige) risico's. De verwachte ontwikkeling van de algemene reserve ziet er als volgt uit:

Algemene reserve	(bedragen x 1.000)
Saldo 31-12-2015	6.866
Bestemming jaarresultaat 2015	-283
Mutaties 2016	
Bijdrage tijdelijke medewerker geluidssanering	-6
Subsidie De Petrus	-1.100
Stelselwijziging BBV Vakantiegeld IKB	-500
Rekeningsaldo 2016: Resultaatbestemmingen	309
Mutaties na 2016	
Verkoop Bibliotheek	1.100
Vrijval bestemmingsreserve Jeugd en gezin	99
Vrijval bestemmingsreserve Wmo	207
Verwachte begrotingssaldi 2017-2020	PM
Nog besteedbaar	6.693

De algemene reserve en bestemmingsreserves zijn geen geld. Voor het betalen van investeringen of het doen van exploitatie uitgaven moet er geld op de bankrekening staan of worden geleend. Ook als deze uitgaven worden gedekt uit reserves. Aanwending van de reserves heeft dan ook negatieve gevolgen voor de rentelasten.

Wel is het mogelijk om investeringen ten laste van de reserves af te schrijven zodat de toekomstige exploitatie niet met afschrijvingslasten wordt belast. Ook (incidentele) exploitatielasten kunnen met een bijdrage uit de reserves worden gedekt waardoor ze per saldo niet ten laste van het jaarresultaat komen. De algemene reserve kan dus dienen om incidentele tegenvallers te dekken. In dit kader wordt een minimum niveau aangehouden voor de algemene reserve voor de dekking van onverwachte tegenvallers. Hoe hoog dit niveau moet zijn is onderdeel van bestuurlijke afweging.

Voor 2017 hanteren we de Ratio-exploitatie voor deze afweging:

Bij de *ratio exploitatie* wordt de benodigde weerstandscapaciteit gerelateerd aan de (te) ontvangen uitkeringen uit het gemeentefonds.

De omvang van de exploitatie is mede bepalend voor de risico's die we lopen. Om dit in beeld te brengen hanteren we als norm voor de benodigde weerstandscapaciteit 20% van de te ontvangen uitkeringen uit het gemeentefonds.

Voor deze ratio willen we minimaal een voldoende scoren op basis van onderstaande tabel.

Ratio	Betekenis
> 1,2	ruim voldoende
1 – 1,2	voldoende
< 1,0	onvoldoende

Beschikbare weerstandsvermogen

Het beschikbare weerstandsvermogen bestaande uit het niet bestemde saldo van de algemene reserve is berekend op € 6,693 miljoen. (Dit is ± € 257 per inwoner).

Uitkomst risicoratio op basis van de exploitatie

In de begroting 2018 is een bedrag van € 32,7 miljoen aan uitkeringen uit het gemeentefonds opgenomen. 20% hiervan is € 6,547 miljoen.

De ratio exploitatie-omvang komt daarmee uit op 1,02 en wordt als voldoende aangemerkt.

Normering van de ratio vormt een goed hulpmiddel om de inzet van de algemene middelen te begrenzen. De toereikendheid van de algemene reserve vormt voor de langere termijn een aandachtspunt.

Als gevolg van de verwachte winstnemingen in 2017 en 2019 gaat de reserve grondexploitatie flink stijgen. Hiervan kan dan een gedeelte naar de algemene reserve terugvloeien.

3.2.4. Kengetallen

Gebleken is dat gemeenteraden het lastig vinden om de financiële positie van hun gemeente te interpreteren en daarop te sturen. Om hen daarbij te ondersteunen is er, bij de vernieuwing van de begrotings- en verantwoordingsvoorschriften voor gemeenten, een aantal kengetallen ontwikkeld.

Deze zijn met ingang van de begroting 2016 en jaarrekening 2015 verplicht gesteld.

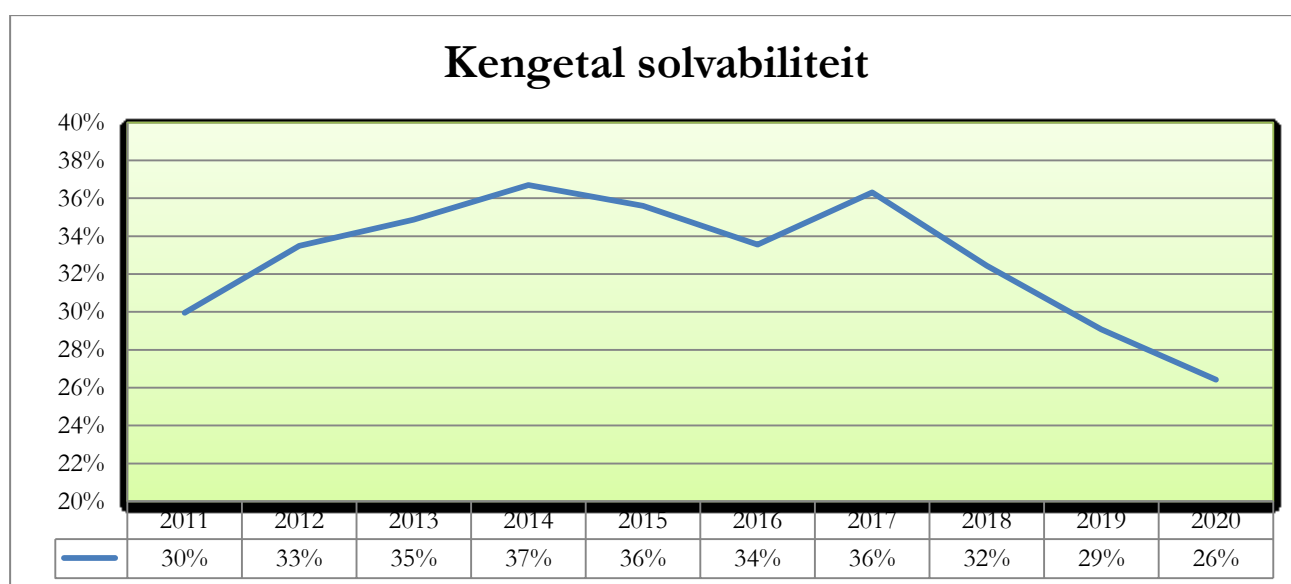
De kengetallen stellen de gemeenteraad in staat om de normen vast te stellen voor de sturing van de financiële positie via de meerjarenbegroting. De normen in hun onderlinge samenhang bepalen hoe risicovol het financieel beleid is dat gevoerd wordt. Een afweging die is voorbehouden aan de raad.

Met de kengetallen wordt de raad in staat gesteld het beleid te sturen en te monitoren ten aanzien van:

- De reservepositie
- De schuldbestand
- De wendbaarheid en de resterende belastingcapaciteit
- Het risicobeleid

Deze aandachtsgebieden vormen met de reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting en de planning en control cyclus de pijlers voor de sturing van onze financiële positie.

3.2.4.1. Solvabiliteit

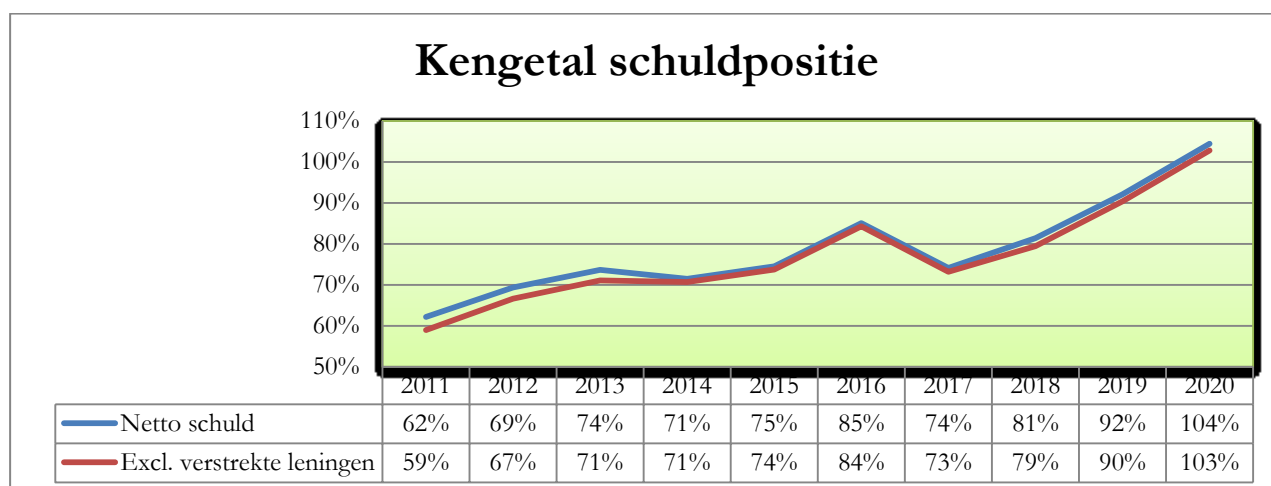
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit van de gemeente is afbetaald en in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal.

Algemene normwaarden bruto schuld	Ratio Solvabiliteit
Weinig tot geen schuld	> 80 %
Normaal	30% - 80%
Voorzichtigheid geboden	20% - 30%
Bezit zeer zwaar belast met schuld	0% - 20%

Als normaal wordt een ratio tussen de 30 en 80% beschouwd. Voorzichtigheid is geboden bij een ratio tussen de 20 en 30%.

De solvabiliteitsratio voor 2017 bedraagt 36% en zit aan de onderkant van wat als normaal kan worden beschouwd. Vanaf 2019 daalt de ratio naar een waarde waarbij voorzichtigheid is geboden. De daling zet na 2020 nog verder door onder invloed van de investeringen in de Rijksinfra. Op langere termijn is daarom voorzichtigheid geboden.

3.2.4.2. Schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

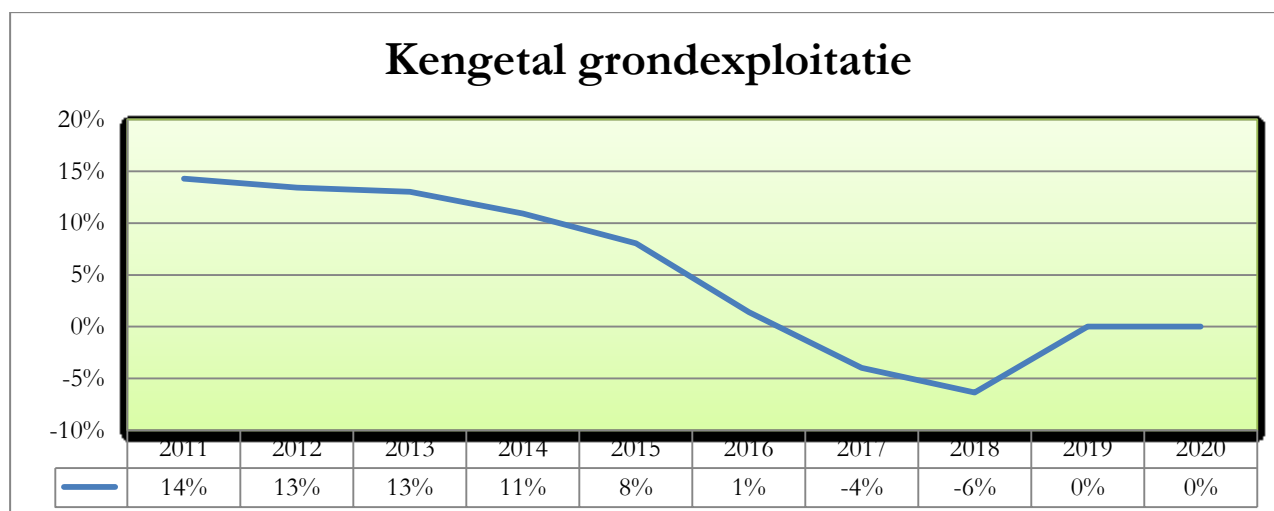
Hoeveel geleend kan worden is een politieke afweging. Als algemene norm geven we de volgende richtgetallen.

Algemene normwaarden schuldquote	Schuldquote
Normaal	0% - 100%
Voorzichtigheid geboden	> 100%
Zeer hoge schuld	> 130%

Omdat bij verstrekte leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt ook de netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen bepaald. Deze wijkt voor onze gemeente nauwelijks af van de netto schuldquote omdat we beperkt geld hebben doorgeleend.

Begin 2016 bedraagt de langlopende schuld \pm € 45 miljoen. Tot en met 2020 stijgt deze naar \pm 62 miljoen. De netto schuldquote voor 2016 is 85% en kan als normaal worden aangemerkt. Door het hoge investeringsniveau, met name als gevolg van het project Rijksinfra, stijgt de schuldpositie daarna naar een niveau waarbij voorzichtigheid is geboden (104%).

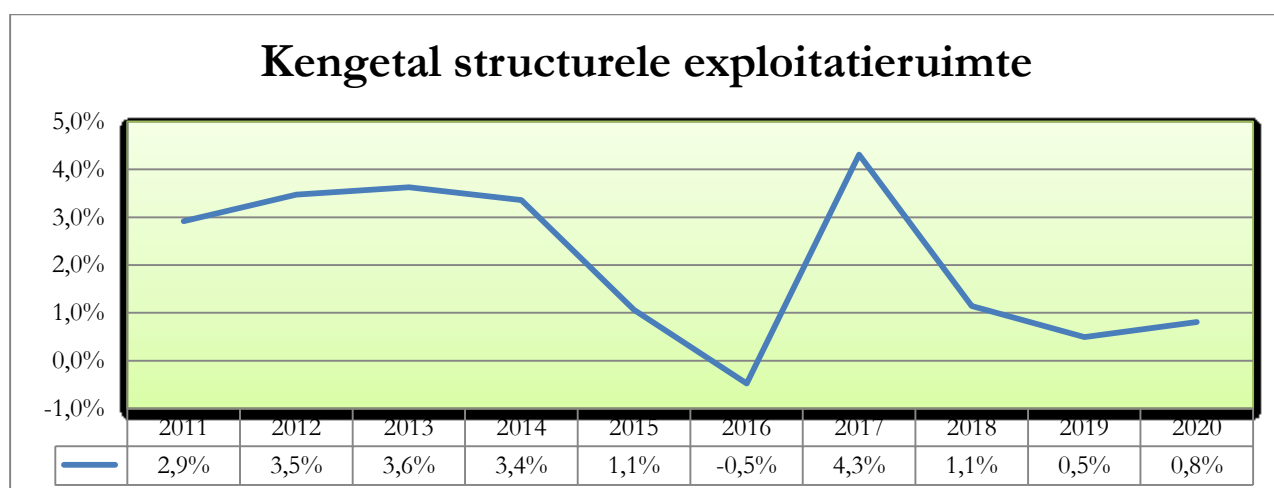
3.2.4.3. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

De boekwaarden van verliesgevende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen. De verwachting is dat de huidige plannen rond eind 2018 zijn afgewikkeld. De invloed van de huidige plannen op de exploitatie is daarom gering.

3.2.4.4. Structurele exploitatieruimte

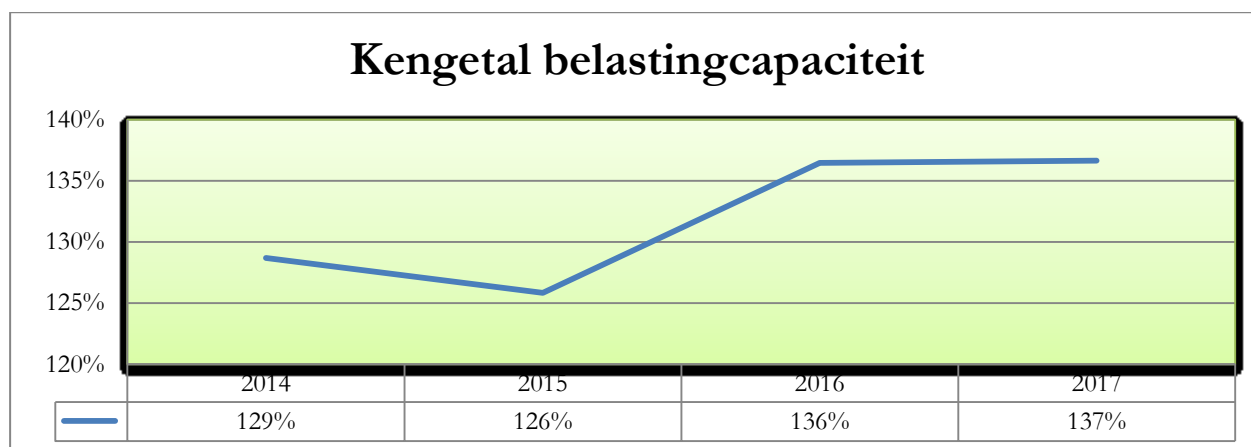
Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

Bij incidentele lasten en baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten.

Op basis van het kengetal blijkt dat er nauwelijks structurele ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen. Dit past binnen ons beleid om strak te begroten. Er is nog wel ruimte om wanneer dat nodig is het eigen beleid aan te passen en via ombuigingen ruimte vrij te maken.

3.2.4.5. Belastingcapaciteit.

De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsrechten voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden voortaan ook in de jaarlijkse meicirculaire bekend gemaakt.

Het kengetal belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar te vergelijken met het landelijke gemiddelde in het jaar daarvoor. De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2016 bedragen € 723. Het gemiddelde voor 2015 was € 716.

De gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in Vught bedragen volgens Coelo € 977 voor 2016. Het kengetal 2016 komt daarmee op 136%, dus 36% boven het gemiddelde van 2015 van € 716.

De gemiddelde woonlasten 2017 volgens een eerste voorlopige berekening komen uit op € 988. Het kengetal komt daarmee op € 137%, dus 37% boven het gemiddelde van 2016 van € 723.

Conclusie: de lokale lasten liggen in Vught op een relatief hoog niveau.

Voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing hanteren we 100% kostendeckendheid. De ruimte binnen de belastingcapaciteit beperkt zich tot de OZB.

Algemene conclusie financiële positie

Onze financiële positie is momenteel gezond. Door de grote bijdragen (PHS en N65) die van Vught verwacht worden in het project Rijksinfra is het onvermijdelijk dat we hierop gaan interen.

De financiële risico's worden groter maar nog steeds is sprake van een structureel sluitende meerjarenbegroting binnen een aanvaardbaar risicoprofiel.

Als we onze kengetallen afzetten tegen de normen zoals die gehanteerd worden in het kader van de “Houdbaarheidstest gemeentefinanciën” ontwikkelen de schuldpositie en de solvabiliteit zich naar een niveau waarbij voorzichtigheid is geboden.

Ondertussen hebben we een eerste inventarisatie gemaakt van de opbrengstpotentie van vastgoed dat verkocht kan worden. Hieruit blijkt dat de stille reserves groter zijn dan de netto opbrengsten waarmee tot op heden rekening werd gehouden. Dit biedt ruimte om de financiële positie op termijn weer te versterken en mogelijke tegenvallers in de toekomst op te vangen. Ook de reserve grondexploitatie ontwikkelt zich positief.

3.3. Financiering

3.3.1. EMU-saldo (EMU = Economisch en Monetaire Unie)

EMU-saldo	(bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
Begroting in meerjarenperspectief		-8.473	-3.936	-6.236

Gemeenten moeten in hun begroting een berekening opnemen van het zogenoemde EMU-saldo, en wel voor drie jaren: een raming voor het begrotingsjaar zelf (2017), een prognose voor het vorig begrotingsjaar (2016) en een raming voor het jaar volgend op het begrotingsjaar (2018). Het rijk is met de decentrale overheden overeengekomen dat gedurende deze kabinetsperiode bij overschrijding van de -0,5 procent BBP geen sancties zullen worden toegepast.

De EMU-systematiek werkt op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat gemeenten moeten hanteren. Investerings- en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het EMU-saldo voor Vught voor 2017 komt uit op -3,9 miljoen euro. Het betekent dat in EMU-termen de uitgaven 3,9 miljoen euro groter zijn dan de inkomsten.

Door investeringen en uitgaven ten laste van de reserves stijgt onze schuldpositie de komende jaren. Ons aandeel in het EMU-saldo is daardoor relatief gezien groot.

3.3.2. Financiering en de wet Fido

De richtlijnen en doelstellingen met betrekking tot de financieringsactiviteiten zijn vastgelegd in het treasurystatuut. Het wettelijke kader hiervoor vormt de Wet Fido (Wet Financiering Decentrale Overheden).

Treasury omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Doelstellingen treasurybeleid (mede uitgevoerd door NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)):

De treasuryfunctie van de gemeente dient tot:

- het zorgdragen van een tijdige beschikbaarheid van middelen door het verkrijgen en handhaven van toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- het beschermen van gemeentelijke vermogens- en renteresultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;

- het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido respectievelijk de gemeentelijke kaders vastgelegd in het treasurystatuut.

Rentevisie

Zowel de wereldeconomie als de Europese economie blijven zich de komende jaren naar verwachting gematigd ontwikkelen. De groei is voornamelijk te danken aan de consumptie en de investeringen in vaste activa. Door de sterke euro zal de uitvoer in de eurozone wel blijven groeien en door een herstel van de werkgelegenheid neemt de private consumptie ook toe.

De ECB zal een ruim monetair beleid blijven voeren, waardoor de korte rente laag blijft. De lange rentetarieven zullen door het gematigd economisch herstel wat gaan oplopen.

Om een optimaal renteresultaat te behalen streven we door liquiditeitenbeheersing naar zo min mogelijk overtollige middelen. In 2017 en verder zullen voornamelijk tekorten ontstaan. De tekorten zullen zoveel mogelijk kort gefinancierd worden. Hierdoor maken we optimaal gebruik van de lage rentestanden. Zodra wettelijke grenzen overschreden dreigen te worden of zodra verwacht wordt dat de rente een structurele stijgende lijn zal vertonen, zal een langlopende lening aangetrokken worden.

Liquiditeitenplanning

Om geen ongewenste risico's te lopen en om een optimaal renteresultaat te behalen worden alle treasury activiteiten gebaseerd op een liquiditeitenplanning. De financieringsbehoefte baseren we op de liquiditeitsplanning 2017 t/m 2019. Dit resulteert in het aantrekken van middelen voor (her-) financiering in 2017 € 4,4 miljoen, in 2018 € 10 miljoen en in 2019 € 10,4 miljoen.

Totaal overzicht liquiditeitsplanning			
(Alle bedragen x € 1.000)			
	2017	2018	2019
Beginsaldo	-4.000	-3.099	-3.701
Ingaande kasstroom			
Investeringen	1.965	823	89
Aflossingen leningen u/g	40	67	137
Grondverkoop grex	5.570	2.970	1.184
Aan te trekken langlopende leningen	4.394	10.067	10.393
Exploitatie inkomsten	59.667	56.578	56.286
totaal inkomsten	71.635	70.505	68.090
	2017	2018	2019
Uitgaande kasstroom			
Investeringen	13.617	10.568	5.627
Uitgaven grex	651	1.369	178
Uitgaven tlv voorzieningem	1.212	699	482
Aflossingen langlopende leningen	3.893	3.762	3.265
Exploitatie uitgaven	51.361	54.709	59.072
totaal uitgaven	70.734	71.108	68.625
Eindsaldo (begroot)	-3.099	-3.701	-4.236

Het negatieve saldo van de liquiditeitsplanning wordt kortlopend gefinancierd.

Rentetoerekening

De rentelasten worden door middel van een rente omslagpercentage toegerekend aan de verschillende taakvelden.

Schema rentetoerekening Begrotingsjaar 2017	2017
a. Externe rentelasten (korte en lange financiering)	1.422
b. Externe rentebaten	-11
Saldo rentelasten en rentebaten	1.411
c1. Doorberekende rente grondexploitatie	-19
c2. Rente projectfinanciering	0
c3. Rentebaat doorverstrekte leningen	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.392
d1. Rente over eigen vermogen	0
d2. Rente over voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.392
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1.439
f. Renteresultaat taakveld treasury	46

Risicobeheer

In de wet Fido is een begrenzing opgenomen van kortlopende middelen die gemeente mogen opnemen, de zogenaamde kasgeldlimiet. De minister heeft de limiet vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Voor de gemeente Vught wordt de kasgeldlimiet geraamd op:

(Bedragen x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Begrote lasten	59.190	66.171	64.498	59.752
Kasgeldlimiet	5.031	5.625	5.482	5.079

De renterisico-norm begrenst de rentegevoeligheid van de vaste schuldpositie van de gemeente. Het renterisico wordt bepaald door de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. Het percentage is door de minister vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Maximaal mag dus 20% van het begrotingstotaal in enig jaar aan rentegevoeligheid onderhevig zijn. De gemeente Vught heeft 14 lineaire leningen en 1 annuïteitenlening uitstaan tegen vaste renten (voor 1 lening wordt in 2017 de laatste aflossingstermijn betaald). Het totaal geleende bedrag bedraagt op 1 januari 2017 € 46 miljoen. Doordat er in gelijke delen wordt afgelost lopen we een beperkt renterisico.

	Berekening renterisiconorm (x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
10	Begrote lasten	59.190	66.171	64.498	59.752
11	Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
12	Renterisiconorm	11.838	13.234	12.900	11.950
	Berekening rente risico (x € 1.000)				
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0

1b	renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
2	renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0	0	0	0
3a	Nieuw aangetrokken vaste schuld	4.394	10.067	10.393	5.406
3b	Nieuw uitgezette vaste geldleningen	0	0	0	0
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	4.394	10.067	10.393	5.406
5	Betaalde aflossingen	3.893	3.982	3.988	4.061
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	3.983	3.982	3.988	4.061
7	Renterisico op de vaste schuld (2+6)	3.983	3.982	3.988	4.061
8	Renterisiconorm	11.838	13.234	12.900	11.950
9a	Ruimte onder renterisiconorm (8-7)	7.855	9.252	8.911	7.889
9b	Overschrijding renterisiconorm (7-8)	0	0	0	0

Uit bovenstaande berekening blijkt dat ons renterisico ruimschoots onder de renterisiconorm blijft .

Schatkistbankieren

Alle decentrale overheden zijn verplicht hun overtollige middelen (middelen die niet onmiddellijk nodig zijn voor de publieke taak) in de schatkist aan te houden.

Om het dagelijks kasverkeer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag is een gemiddeld saldo per kwartaal. Voor de komende jaren wordt dit voor onze gemeente geraamd op:

Berekening drempelbedrag schatkistbankieren (* € 1.000)	2016	2017	2018	2019
Begrote lasten	59.190	66.171	64.498	59.752
Drempelbedrag	444	496	484	448

Bij de liquiditeitsbeheersing streven we naar zo min mogelijk overtollige middelen.

3.4. Lokale heffingen

Inleiding

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de totale inkomsten binnen de gemeentelijke begroting. De paragraaf lokale heffingen, conform artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording voor gemeenten en provincies (BBV), biedt een overzicht van het beleid voor de lokale lasten. Deze paragraaf lokale heffingen bestaat uit:

- 3.4.1. Geraamde opbrengsten;
- 3.4.2. Beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- 3.4.3. Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
- 3.4.4. De lokale lastendruk;
- 3.4.5. Kwijtscheldingsbeleid.

De lokale heffingen zijn onder te verdelen in twee categorieën, namelijk belastingen en rechten. Belastingen zijn heffingen waar geen aanwijsbare tegenprestatie van de overheid tegenover staat. De lokale belastingen, o.a. de OZB en toeristenbelasting, zijn bijdragen in de algemene kosten van de gemeente en hebben een budgettaire functie. Heffingen zijn rechten, tarieven en leges. De gemeente krijgt (maximaal) de kosten vergoed die ze zelf maakt. De totale opbrengst van deze heffingen mag niet meer zijn dan de totale kosten. De gemeenteraad bepaalt, door het vaststellen van de belastingverordeningen, welke belastingen de gemeente heft en welke heffingsmaatstaven en tarieven we hanteren.

De belangrijkste belastingen en heffingen in de gemeente Vught zijn:

- onroerende zaakbelasting (OZB);
- afvalstoffenheffing en reinigingsrechten;
- rioolheffing;
- toeristenbelasting;
- leges;
- reclameheffing.

Daarnaast heffen we rechten zoals o.a. marktgelden en lijkbezorgingsrechten.

Actuele ontwikkelingen

In maart 2016 is het wijzigingsbesluit BBV vastgesteld. Met 1 van de wijzigingen wordt meer transparantie beoogd ten aanzien legestarieven, kostendekking en kostenonderbouwing. In deze paragraaf lokale heffingen zijn de uitgangspunten zoals genoemd in het wijzigingsbesluit BBV op hoofdlijnen opgenomen.

3.4.1. Geraamde opbrengsten

Totaaloverzicht opbrengsten belastingen, heffingen en retributies.

Bedragen x € 1.000	2015 realisatie	2016 begroot *	2017	2018	2019	2020
Onroerende zaakbelasting	7.163	7.509	7.782	8.076	8.274	8.455
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	2.104	2.651	2.709	2.735	2.751	2.768
Rioolheffing	3.334	3.499	3.580	3.635	3.678	3.721
Toeristenbelasting	202	195	237	237	237	237
Leges omgevingsvergunning	660	707	735	749	764	780
Secretarieleges	505	571	588	596	603	611
Overige	109	100	101	102	102	102
Totaal	14.077	15.232	15.732	16.130	16.409	16.675

*inclusief wijziging

3.4.2. Beleid t.a.v. lokale heffingen

Wij zetten in ons bestuursakkoord “Kracht door continuïteit” in op lagere gemeentelijke lasten onder aan de streep (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing bij elkaar opgeteld). Wij hanteren het uitgangspunt om de OZB niet boven de inflatie te laten stijgen. De enige uitzondering hierop kan zijn de investering voor de verdiepte ligging van het spoor en N65.

Voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, leges en lijkbezorgingsrechten wordt maximaal 100% kostendekking toegepast. De kosten bestaan uit de directe kosten en een opslag voor de overhead. De opslag voor overhead wordt meegenomen bij de tariefbepaling van de diverse heffingen. Hiervoor wordt binnen de Programmabegroting een consistente gedragslijn gehanteerd.

Overhead wordt toegerekend volgens de volgende formule:

$$((\text{directe personele kosten taakveld}(\text{inclusief eventuele inhuur}))/(\text{totale personeelslasten alle taakvelden excl. Overhead})) \times \text{overhead} = \text{opslag}$$

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn de gebruikers belastingplichtig en is het tarief o.a. afhankelijk van inhoudelijke beleidskeuzes en het gewenste voorzieningenniveau.

De legesopbrengsten over het totaal van de verordening zijn, conform artikel 229b van de Gemeentewet, op basis van voorcalculatie niet hoger dan de lasten. Het totaal van de legesopbrengsten is wettelijk beperkt tot maximaal 100% kostendekkend. Kruissubsidiëring tussen de titels is niet verboden maar ook niet wenselijk omdat het dienstverlening betreft van verschillende aard. In principe wordt momenteel geen kruissubsidiëring tussen titels toegepast.

De indexering van de leges is gekoppeld aan de stijging van de personele lasten.

Jaar	realisatie 2015	2016	2017	2018	2019	2020
Indexatie OZB inflatie		1,00 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %
Indexatie leges		2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %

3.4.3. Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Onroerende Zaak Belastingen

De heffingsgrondslag voor de onroerende zaakbelastingen is de waarde zoals die in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken jaarlijks wordt vastgesteld. Er zijn twee onroerende zaakbelastingen namelijk de gebruikersbelasting voor niet-woningen en de eigenarenbelasting voor woningen en niet-woningen.

Voor de OZB-opbrengst verhogen we het bestaande areaal per 1 januari van het voorgaand jaar met het inflatiepercentage. Daar wordt bij opgeteld de OZB opbrengst voor nieuw toegevoegd areaal (nieuwbouw en uitbreiding). Deze OZB opbrengst voor nieuw areaal wordt berekend op basis van de geschatte economische waarde per 1 januari van het voorgaande jaar en tegen het tarief van voorgaand jaar vermeerderd met de vastgestelde indexatie.

De verwachting is dat de OZB-waarden naar waardepeildatum 1-1-2016 een lichte stijging danwel stabilisatie laten zien. De marktontwikkeling heeft geen effect op de uiteindelijk te realiseren OZB-opbrengsten omdat waardeinstijging danwel waardedaling wordt verdisconteerd in de tarieven.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting maakt onderdeel uit van de algemene dekkingsmiddelen. Er zijn 7 belastingplichtigen van professioneel geëxploiteerde accommodaties. Op dit moment is 1 accommodatie niet in gebruik. Het aantal overnachtingen laat vanaf het jaar 2014 weer een toename zien. Als gevolg van uitbreiding van bestaande accommodaties wordt een stijging van de opbrengst toeristenbelasting verwacht. In 2017 worden de tarieven voor de toeristenbelasting voor het eerst na 4 jaar verhoogd. De verhoging is conform de motie van de gemeenteraad beperkt tot indexering. De tarieven zijn met de volgende percentages geïndexeerd.

Jaar	2014	2015	2016	2017
Index	1,75%	1,50%	1,00%	1,00%

Voor 2017 leidt dit (inclusief afronding) tot een tarief van € 1,85 voor hotels en € 1,60 voor overige accommodaties.

Toeristenbelasting	2011	2012	2013	2014	2015
aantal overnachtingen hotels	70.055	69.801	71.029	77.074	77.107
aantal overnachtingen overige	48.598	45.112	36.952	37.385	41.925
totaal	118.653	114.913	107.981	114.459	119.032

Afvalstoffenheffing 2017

Afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing voor het verhalen van de kosten van de afvalinzameling en –verwerking. De afvalinzameling is in 2016 aanbesteed, op grond van de resultaten van de brede afvaldiscussie. Vanaf 2017 wordt gestart met de herziene huis aan huis inzameling. Het uitgangspunt is en blijft maximaal 100% kostendekkende tarieven. De kosten van de milieustraat worden gedeeltelijk gedekt door tarieven aan de poort. We hanteren de principes “de vervuiler betaalt” en “afval is grondstof”. We bieden het door de burgers gewenste serviceniveau tegen zo laag mogelijke kosten. Het tarief bestaat uit een vastrecht en een variabel deel, op basis van volume en het aantal ledigingen. Eventuele overschotten of tekorten worden verwerkt in de voorziening afvalstoffenheffing.

In het daarop volgende jaar verrekenen we deze met de burger in de tarieven afvalstoffenheffing.

Berekening kostendekkendheid	Bedragen x € 1.000
Afvalstoffenheffing	
Kosten taakveld(en) incl. (omslag) rente	€ 2.589
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	€ -588
Netto kosten taakveld	€ 2.001
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag) rente	€ 265
BTW	€ 444
Totale kosten	€ 2.710
Opbrengst heffingen	€ -2.709
Dekkingspercentage	100%

Rioolheffing 2017

Rioolheffing is een bestemmingsheffing om kosten voor een doelmatig werkende riolering en overige maatregelen ten aanzien van hemelwater en grondwater te verhalen. Artikel 228a Gemeentewet maakt een onderscheid tussen de waterketen (afvoer afvalwater) en het watersysteem (hemelwater en grondwater). Uitgangspunt voor de rioolheffing is 100% kostendekking. De rioolheffing is een gebruikersbelasting en we onderscheiden 2 tarieven een basistarief voor het waterverbruik tot 300m³ en een tarief per m³ drinkwater voor het gebruik boven de 299m³. Daarnaast kennen we nog een heffing voor de lozing van bronneringswater op het riool. Het jaar 2017 is het laatste jaar van dit vigerende GRP. Als gevolg van rentepercentages op de kapitaalmarkt en de gewijzigde wetgeving is de aan riolering toe te rekenen rentelast met ingang van 2017 lager dan opgenomen in het GRP, ongeveer € 200.000. Het voorstel is om de tarieven voor 2017 niet te verhogen met de tarieven uit het GRP maar de tariefstijging te beperken tot 3% voor het basistarief en het tarief voor grootverbruik en bronnering niet te verhogen. Ongeveer 75% van de opbrengsten uit rioolheffing worden gegenereerd door het basistarief. Door het tarief voor grootverbruik en bronnering niet verder te verhogen komen de tarieven meer in balans volgens het principe “de vervuiler betaalt”. Met deze tariefstijging blijft de inhoud van de voorziening gelijk aan het niveau van 2016.

Berekening kostendekkendheid	Bedragen x € 1.000
Rioolheffing	
Kosten taakveld(en) incl. (omslag) rente	€ 2.880
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	€ -30
Netto kosten taakveld	€ 2.850
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag) rente	€ 656
BTW	€ 126
Totale kosten	€ 3.632
Opbrengst heffingen	€ -3.580
Dekkingspercentage	99%

	2016	2017
Percentage	6%	3%
Tarief < 299 m ³	€ 240,00	€ 247,20

Leges

Bij de leges wordt onderscheid gemaakt tussen de leges algemene dienstverlening, dienstverlening fysieke leefomgeving(omgevingsvergunning) en overige dienstverlening. De legesverordening is opgebouwd uit deze 3 titels.

Kruissubsidiëring binnen de diverse titels van de Legesverordening wordt op beperkte schaal toegepast, o.a. bij het tarief voor bouw gerelateerde omgevingsvergunningen. Kruissubsidiëring wordt o.a. toegepast om legesopbrengsten te maximaliseren en financiële prikkels positief dan wel negatief in te zetten. De kostendekking blijft op titelniveau onder de 100%.

Berekening kostendekkendheid	Titel 1, algemene dienstverlening	Titel 2, algemene dienstverlening	Titel 3, algemene dienstverlening	Totaal
	Bedragen x € 1.000			
Kosten taakveld(en) incl. (omslag) rente	€ 660	€ 475	€ 49	€ 1.184
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	€ -2	€ -	€ -	€ -2
Netto kosten taakveld	€ 658	€ 475	€ 49	€ 1.182
Toe te rekenen kosten:				
Overhead incl. (omslag) rente	€ 331	€ 348	€ 45	€ 725
BTW	€ 13	€ 20		€ 33
Totale kosten	€ 1.002	€ 844	€ 94	€ 1.940
Opbrengst heffingen	€ -589	€ -735	€ -22	€ -1.346
Dekkingspercentage	59%	87%	23%	69%

Begraafplaatsen / grafrechten

De gemeente Vught exploiteert één algemene begraafplaats. Er wordt gestreefd naar een kostendekkende exploitatie van deze begraafplaats. Om te komen tot kostendekkende tarieven zijn de grafrechten de afgelopen drie jaar verhoogd. De kostendekking zoals opgenomen in de tabel is gebaseerd op een 100% kostendekkende exploitatie inclusief overhead. De geraamde opbrengsten zijn gebaseerd op 6 begravingen op jaarbasis en 14 verlengingen.

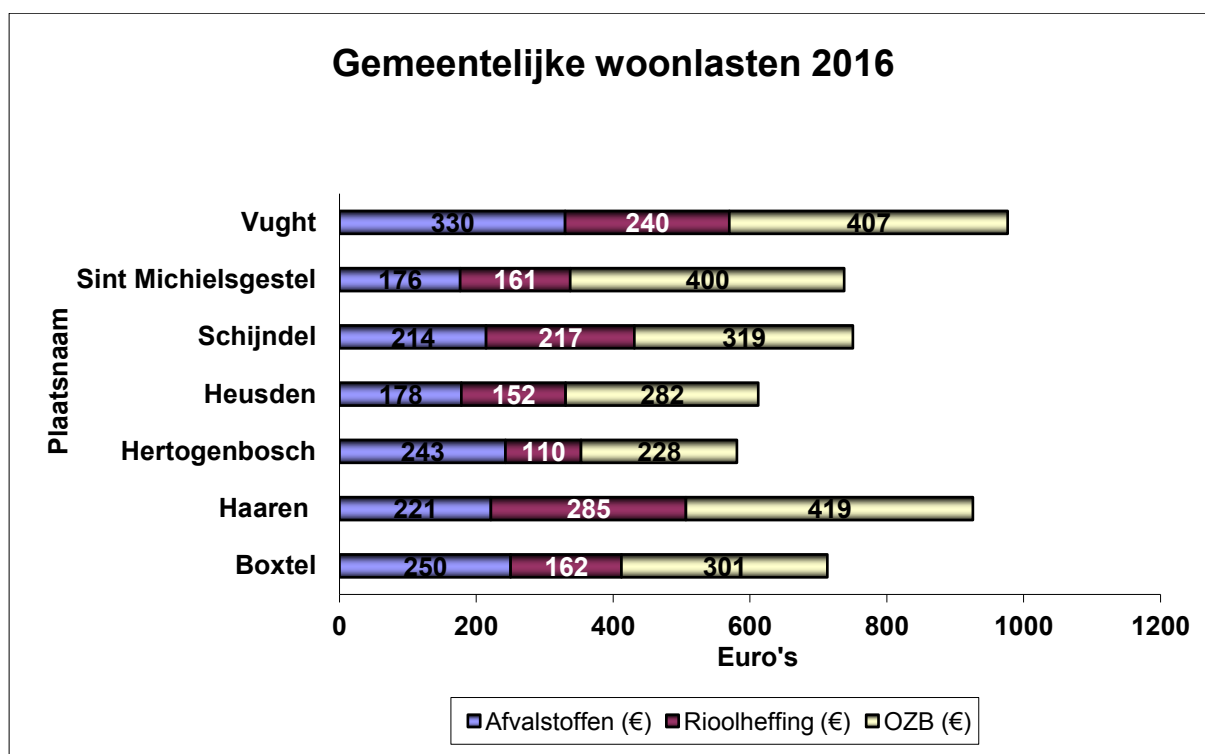
Berekening kostendekkendheid	Bedragen x € 1.000
Begraafplaatsen	
Kosten taakveld(en) incl. (omslag) rente	€ 15
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	€ -
Netto kosten taakveld	€ 15
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag) rente	€ 7
BTW	€ 1
Totale kosten	€ 23
Opbrengst heffingen	€ -23
Dekkingspercentage	99%

Reclameheffing

In 2013 is voor het centrum van Vught een reclameheffing ingevoerd. De opbrengsten van deze reclameheffing worden afgedragen aan het centrummanagement. Het centrummanagement gebruikt deze middelen voor investeringen en activiteiten die positief bijdragen aan de leefbaarheid en aantrekkingskracht van het centrum. Jaarlijks wordt het tarief bepaald door de gewenste/benodigde ondernemersbijdrage zoals opgenomen in de begroting van de Stichting Centrummanagement Vught rekening houdend met de perceptiekosten en verwachte leegstand te delen door de verwachte WOZ-waarden gebruikers niet-woningen in het desbetreffende gebied.

3.4.4. De lokale lastendruk

Wij hebben in het bestuursakkoord “Kracht door continuïteit” opgenomen om de gemeentelijke lasten(OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) onder de streep te verlagen. In het meerjarenperspectief is de verhoging van tarieven beperkt tot een trendmatige verhoging. De lokale lastendruk is gebaseerd op OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. In vergelijking met andere gemeenten is de lokale lastendruk in Vught bovengemiddeld. De lokale lastendruk hangt samen met het voorzieningenniveau dat een gemeente biedt. De tarieven voor afvalstoffenheffing en riolering zijn maximaal kostendekkend en daarmee gerelateerd aan het ambitieniveau ten aanzien van kwaliteit en dienstverlening. De lokale lasten in Vught voor 2016 in vergelijking met omliggende gemeenten zijn in de grafiek weergegeven. Vught scoort hier hoog voor zowel de OZB als de afvalstoffenheffing. De hoogte van de afvalstoffenheffing hangt direct samen met het hogere serviceniveau dat Vught biedt in vergelijking met omliggende gemeenten

Bron: Coelo 20/06/2016

3.4.5. Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is vastgelegd in een verordening. Kwijtschelding kan worden verkregen voor OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Mensen met een inkomen tot 100% van de bijstandsnorm komen hiervoor in aanmerking. Voor de doelgroep 100% tot 110% is er een bijdrageregeling in het leven geroepen. Een regeling in het kader van het armoedebelief die buiten het gemeentelijk belasting/invorderingsterrein valt. Voor de afvalstoffenheffing is het aantal ledigingen waarvoor kwijtschelding wordt verleend beperkt (de vervuiler betaalt).

	realisatie	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Jaar	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal toekenningen	229	224	224	224	224	224
Derving x € 1.000*	100	105	107	108	108	108

3.5. Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente Vught heeft een buitengebied wat in de verre omgeving bekendheid heeft door haar landgoederen en de recreatieplas de IJzeren Man. In het binnengebied zijn veel gemeentelijke en andere voorzieningen te vinden die van belang zijn voor de manier waarop bewoners en bezoekers de omgeving beleven. In die omgeving wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd waarbij de beleving voor een groot deel wordt bepaald door de kwaliteit van de kapitaalgoederen. Een goed beheer ervan is van groot belang.

3.5.1. Beheer en onderhoud openbare ruimte

Uitgangspunt blijft het efficiënt inzetten van middelen om het maximale resultaat te bereiken. Dit doen we door de beschikbare onderhoudsgelden zoveel als mogelijk integraal in te zetten in het MOR. In 2017 kunnen we alle beschikbare middelen vanuit het MOR inzetten.

Vanuit de zorg voor een structureel goed, veilig en efficiënt leef-, werk-, en woonmilieu voor de burger geeft de gemeente Vught jaarlijks aanzienlijke bedragen uit aan het onderhouden van kapitaalgoederen. De gemeenteraad stelt voor de kwaliteit, kwantiteit en het beschikbare geld de kaders.

Voor de diverse beheerdisciplines maken we gebruik van de beleids- en beheerplannen:

- Wegen
- Openbare verlichting
- Riolering (incl. water)
- Groen en bomen
- Speelvoorzieningen
- Verkeers- en Vervoersplan (incl. parkeren)
- Civieltechnische kunstwerken

Uit deze plannen genereren we het **Meerjarenuitvoeringsprogramma Openbare Ruimte (MOR)**.

Hiervoor zijn € 250.000 aan te activeren uren beschikbaar

Interne uren (Bedragen x € 1000)	2017	2018	2019	2020
Te activeren uren MOR	250	250	250	250

Per beheerdiscipline zullen we nader ingaan op de financiën, het beleidskader, de prestaties en kwaliteit.

Wegen

Beleidskader

Het groot onderhoud van wegen vindt plaats volgens de systematiek van het rationele wegbeheer van het CROW. Hierdoor wordt op een rationele manier kennis verkregen over waar, wanneer, welke maatregelen moeten worden getroffen om volgens de vooraf gestelde norm het afgesproken onderhoudsniveau te bereiken. De systematiek geeft daarbij aan welke middelen hiervoor noodzakelijk zijn.

Prestaties en kwaliteit

Aan het beheer ligt de beleidskeuze vast die door de gemeenteraad op 24 april 2003 is gemaakt, waarbij de prioritering binnen de kwaliteitscriteria zijn vastgelegd. Daarin is de doelstelling van het beheer vastgelegd om het Vughtse wegennet te laten voldoen aan wat als 'normaal' mag worden beschouwd. Het jaarlijks onderhoud is gekoppeld aan een tweejaarlijkse globale inspectie van het wegenbestand, wat begin 2015 plaatsvond. De kwaliteitscijfers 2016 zijn gebaseerd op een doorrekening die eind 2015 is uitgevoerd. Hierin zijn de wegen waaraan in 2015 grootonderhoud is uitgevoerd opgenomen.

De wegen waaraan in 2016 grootonderhoud wordt uitgevoerd worden in de volgende inspectieronde (begin 2017) opgenomen. Op basis hiervan worden de cijfers geactualiseerd en de doelstelling bepaald.

Kwaliteit asfaltverharding	Vught 2016	Evenwichtig wegennet	Kwaliteit elementenverharding	Vught 2016	Evenwichtig wegennet
Zeer slecht	17%	0%	Zeer slecht	4%	0%
Slecht	5%	8%	Slecht	0%	5%
Matig	4%	12%	Matig	8%	8%
Redelijk	30%	60%	Redelijk	39%	77%
Goed	44%	20%	Goed	49%	10%

Financiën

Voor het onderhoud van de wegen zijn jaargebonden budgetten beschikbaar. Voor de investeringen zijn jaarlijks investeringskredieten beschikbaar

Wegen	(Bedragen x € 1000)	2017	2018	2019	2020
Onderhoud wegen		95	208	233	218
Investeringen wegen		728	623	606	630

Openbare verlichting

Beleidskader en ontwikkelingen

Het beleidsplan openbare verlichting is in 2010 geactualiseerd. De beleidsvoornemens voor de openbare verlichting binnen en buiten de bebouwde kom zijn hierin vastgelegd. Hiermee geeft het beleidsplan duidelijke kaders waar de openbare verlichting aan moet voldoen om bij duisternis het openbare leven zo goed mogelijk te laten functioneren.

Prestaties en kwaliteit

De renovatietermijn om de openbare verlichting naar het gewenste niveau te brengen, is teruggebracht van 12 naar 17 jaar. In 2021 wordt dan het gewenste niveau bereikt.

Percentage gewenste kwaliteit	2013	2014	2015	2016	2017
Geraamd	64%	69%	73%	78%	83%
Werkelijk	64%	69%	73%	78%	83%

Financiën

Voor het cyclisch onderhoud storten we jaarlijks een bedrag in de voorziening onderhoud openbare verlichting. Daarnaast zijn er investeringskrediet beschikbaar voor de openbare verlichting.

Openbare verlichting (Bedragen x € 1000)	2017	2018	2019	2020
Investering openbare verlichting	178	180	182	184
Voorziening onderhoud openbare verlichting				
Beginsaldo voorziening	23	38	44	46
Storting	22	22	22	22
Onttrekking	6	16	20	16
Eindsaldo voorziening	38	44	46	52

Riolering/Water

Beleidskader en ontwikkelingen

In het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2012-2017 hebben we de zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater van de Wet milieubeheer en de Waterwet vertaald in visie en beleid voor de Vughtse riolering en wateren.

Prestaties en kwaliteit.

- Volledige scheiding van afvalwater en hemelwater op lange termijn. We streven ernaar we om alle foutieve aansluitingen in circa 12 jaar te minimaliseren (2012 – 2023), daarvoor hebben we een subsidieregeling.
- We vervangen en repareren rioolgemaal en riolering die in slechte staat verkeerd. We vervangen ruim 3 % per jaar, zodat de gemiddelde kwaliteit toeneemt. Deze moet in 2024 voldoende zijn. We doen de werkzaamheden zoveel mogelijk gebiedsgericht, met verbetering voor weginrichting en groen.
- We zorgen ervoor dat bij een standaardbui die eenmaal per twee jaar optreedt geen water op straat voorkomt. We voorkomen schade door hevige regenval door bij vervanging van riolering te beoordelen of extra grote riolering nodig is.
- We meten de grondwaterstanden en analyseren de gegevens, met het oog op de plannen met de Rijksinfrastructuur.

Water:

- We vervangen de hemelwaterriolering zodanig dat de waterkwaliteit verbetert. We nemen extra verbindingen en berging in vijvers mee in projecten. We vervangen de beschoeiing ongeveer elke 15 jaar en baggeren regelmatig, elke 7 tot 10 jaar.

Financiën

Voor de riolering zijn jaarlijks investeringskredieten beschikbaar voor riolering, pompen en gemalen. Voor de wateren zijn voor beschoeiingen jaarlijks investeringskredieten beschikbaar en voor baggeren een jaar gebonden budget.

Riolering en water(Bedragen x € 1000)	2017	2018	2019	2020
Riolering				
Investering riolering	3.321	2.251	2.274	2.297
Investering pompen en gemalen	161	162	164	16
Water				
Investering beschoeiingen	100	101	102	103
Onderhoudsbudget baggeren	101	114	103	121

Groen / bomen

Beleidskader en ontwikkelingen

Nota Groen 'Groen verbindt' 2016 en de waardevolle bomenlijst 2016 vormen een adequaat sturingsmechanisme voor het product openbaar groen. Om het groenonderhoud in de openbare ruimte zo efficiënt mogelijk uit te voeren, vindt het onderhoud en beheer van het groen plaats op basis van deze Nota Groen, waardevolle bomenlijst, het beheersysteem en vastgestelde beeldkwaliteitsnormen.

Prestaties en kwaliteit

In 2015 is een groot deel van het groenonderhoud voor zes jaar Europees aanbesteed met een tussentijdse evaluatie na 3 jaar. Bij de aanbesteding is bedongen dat de wijken en het centrum op A-

kwaliteit worden onderhouden voor de prijs van B kwaliteit. De reguliere onderhoudswerkzaamheden aan de beplantingen voeren we deels in eigen beheer uit.

Gebied	Kwaliteitsniveau
Centra	A – kwaliteit
Wijken	A /B - kwaliteit
Buitengebied en overgang buitengebied	C - kwaliteit

Financiën

Voor investeringen in het groenareaal zijn de onderstaande kredieten beschikbaar.

Groen (Bedragen x € 1000)	2017	2018	2019	2020
Investering groen	210	212	214	217

Speelvoorzieningen

Beleidskader en ontwikkelingen

Eigenaren en beheerders van speelvoorzieningen zijn verplicht alle speelvoorzieningen die openbaar toegankelijk zijn aantoonbaar te laten voldoen aan het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS). De wet verplicht daarom de eigenaar en/of de beheerder een logboek bij te houden van elk speeltoestel.

Prestaties en kwaliteit

In het beheerplan speelvoorzieningen 2014-2018 is weergegeven welke speelvoorzieningen gedurende deze periode worden vervangen. De huidige gemiddelde kwaliteit van de speelvoorzieningen is hieronder weergegeven.

	Uitstekend	Goed	Voldoende	Onvoldoende	Slecht
Gemiddelde kwaliteit speelvoorzieningen			X		

Financiën

Voor de investeringen in speelvoorzieningen zijn de onderstaande kredieten beschikbaar.

Spelen (Bedragen x € 1000)	2017	2018	2019	2020
Investering speelvoorzieningen	41	41	42	42

Verkeer- en vervoerplan (incl. parkeren)

Beleidskader en ontwikkelingen Verkeer

In het VVP 2014 – 2018 is het beleid vastgelegd. Kernbegrippen in het plan zijn bereikbaarheid, veiligheid en leefkwaliteit. Aanpassingen voor de afwikkeling van het verkeer tussen Vught-Noord en het centrum en ten gevolge van intensivering van het railverkeer zijn noodzakelijk. In het plan zijn de modaliteiten op elkaar afgestemd en zijn duidelijke keuzes betreffende de verschillende modaliteiten in relatie tot gebieden/ trajecten binnen de gemeentegrenzen gemaakt.

Prestaties en kwaliteit

In het VVP is bepaald dat de gemeente aansluit bij het landelijke beleid en de daarin gestelde doelstellingen qua verkeersveiligheid. De landelijke doelstelling geldt voor 2020 en gaat uit van 45% minder doden en 34% minder ziekenhuisgewonden ten opzichte van het driejaarlijks gemiddelde over de jaren 2001, 2002 en 2003.

Beleidskader en ontwikkelingen Parkeren

In 2013 is het nieuwe parkeerbeleid 2013-2022 vastgesteld. Goed parkeerbeleid is van essentieel belang voor onder andere het functioneren van het centrum, de kwaliteit van de woonomgeving, het economisch functioneren van werkgebieden en het stimuleren van het gebruik van fiets en openbaar vervoer. Het parkeerbeleid kan bijdragen aan het versterken van de stedelijke vitaliteit en zorgen voor een optimale benutting van de infrastructuur. In de 'parkeernota' zijn de parkeernormen opgenomen.

Prestaties en kwaliteit

De nota Parkeerbeleid stelt dat minimaal 95% van de parkeerders in de parkeerschijfzone op een juiste wijze parkeert (korter dan de maximum toegestane parkeerduur) bij een maximale handhavingsinzet van gemiddeld 2 uur per parkeerplaats per jaar.

Verder geldt bij besluitvorming als toetsingskader dat uitbreiding van de maximaal toegestane parkeerschijfduur wordt overwogen als 10% langer parkeert dan 70min (op basis van de huidige situatie).

In 2015 zijn toetsingskaders geanalyseerd. Als gevolg van deze analyse zijn de parkeertijden in het centrum aangepast van 08.00-18.00uur naar 09.00-16.00uur met een parkeerduur van 2.0uur (was 1.5uur)

Financiën

Voor investeringen in verkeer en parkeren zijn de onderstaande kredieten beschikbaar.

Verkeer en parkeren (Bedragen x € 1000)	2017	2018	2019	2020
Investering verkeer (incl. parkeren)	20	206	208	210

Civiltechnische kunstwerken

Beleidskader en ontwikkelingen

Het is de verantwoording van de gemeente om de kwaliteit van alle civiltechnische kunstwerken te waarborgen. In 2013 is een beheerplan opgesteld voor het onderhoud van alle bruggen in Vught en Cromvoirt. I is het achterstallig onderhoud uitgevoerd. Voor de periode vanaf 2016 wordt al het onderhoud uitgevoerd conform het beheerplan.

Financiën

Voor het groot onderhoud van de civiltechnische kunstwerken wordt jaarlijks het onderstaande bedrag gestort in de voorziening brugonderhoud.

Civiltechnische kunstwerken (Bedragen x € 1000)	2017	2018	2019	2020
<u>Voorziening onderhoud bruggen</u>				
Beginsaldo voorziening	170	246	52	113
Storting	99	99	99	99
Onttrekking	23	293	37	149
Eindsaldo voorziening	246	52	113	63

3.5.2. Onderhoud Gebouwen

Het betreft hier de gebouwen met een publieke taak. Deze gebouwen worden binnen een drietal niveau's onderhouden en afgestemd in het kader van het accommodatiebeleid. Afhankelijk van de visie /toekomstperspectief van de panden worden de volgende onderhoudsniveau's uitgevoerd:

Onderhoudsniveau	Bestemd voor gebouwen die vallen onder de noemer/categorie:
Optimaal (=1)	"lange termijn behouden" of rijksmonumenten
Basis (=2)	Afstoten of Ontwikkelen én waarvan de bedoeling is dat zij in de toekomst hun functie behouden.
Minimaal (=3)	Afstoten of Ontwikkelen én waarvan de bedoeling is dat zij gesloopt worden of ingrijpend verbouwd / gerenoveerd.

Monitoring onderhoud

Hierbij maken we gebruik van conditiescores om de onderhoudstoestand van gebouwen inzichtelijk te maken. Deze conditiescore bepalen we door gebruik te maken van NEN2767-1/2. Hiermee wordt de conditie van bouw- en installatiedelen op een objectieve en eenduidige wijze vastgelegd.

Op deze manier waarborgen we de kwaliteit en zijn de verschillende onderhoudstoestanden met elkaar te vergelijken.

Op basis van NEN2767 worden meerjarenonderhoudsplannen opgesteld en gebruikt voor het uitvoeren van planmatig onderhoud in 2017.

De verschillende conditiescores zijn als volgt gedefinieerd:

Conditie	Omschrijving	Toelichting
1	Uitstekende conditie	Incidenteel geringe gebreken
2	Goede conditie	Incidenteel beginnende veroudering plaatselijk zichtbare veroudering
3	Redelijke conditie	Plaatselijk zichtbare veroudering. Functievervuiling van bouw- en installatiedelen niet in gevaar
4	Matige conditie	Functievervuiling van bouw- en installatiedelen incidenteel in gevaar
5	Slechte conditie	De veroudering is onomkeerbaar
6	Zeer slechte conditie	Technisch rijp voor sloop

De conditiescores gebruiken we voor de volgende categorie gebouwen:

- Primair, speciaal en voortgezet onderwijs (*voor zover de verantwoordelijkheid strekt*)
- Gemeentelijke gebouwen
- Sociaal-culturele gebouwen en sportaccommodaties

Voor de overige objecten (3.5.2.3) wordt geen conditiescore bepaald. Het onderhoud wordt uitgevoerd volgens het principe "veilig-en-droog". Deze objecten hebben derhalve ook geen publieke taak.

3.5.2.1. Primair, speciaal en voortgezet onderwijs

Hieronder valt clustervoorziening “Het Kwartier” in Vught Noord.

Het onderhoudsniveau wordt optimaal gehouden om de huidige conditiescore op 1 te houden.

Onderhoud Het Kwartier		
	Onderhoudsniveau	Conditie score (huidig/gewenst)
Het Kwartier (Vught-Noord)	Optimaal	1 / 1

3.5.2.2. Gemeentelijke gebouwen

Onder de gemeentelijke gebouwen vallen het gemeentekantoor, het raadhuis en de locatie aan de Kettingweg (BOR/Brandweer) ten behoeve van eigen huisvesting.

Het onderhoudsniveau van deze gebouwen wordt optimaal gehouden om de gewenste conditiescore te behouden/behalen.

Onderhoud Gemeentelijke gebouwen		
	Onderhoudsniveau	Conditie score (huidig/gewenst)
Gemeentekantoor (Secr. van Rooijstraat 1)	Optimaal (=1)	2 / 2
Raadhuis (Leeuwensteinplein 5)*	Optimaal (=1)	3 / 3
Koetshuis (fietsenstalling)*	Optimaal (=1)	3 / 3
BOR/Brandweer (Kettingweg 7)	Optimaal (=1)	3 / 2
Milieustraat (Ketting 1)	Optimaal (=1)	3 / 3

* rijksmonument

3.5.2.3. Sociaal-culturele gebouwen en sportaccommodaties

Vanuit het accommodatiebeleid in Vught stoten we gebouwen af en sommige hebben niet langer een sociaal-culturele functie. Voor andere gebouwen wijzigt hun functie en/of het gebruik.

Bij de gemeentelijke accommodaties maken we onderscheid in:

1. Binnensportaccommodaties
2. Buitensportaccommodaties
3. Sociaal-culturele gebouwen

3.5.2.3.1. Binnensportaccommodaties

Onder de binnensportaccommodaties vallen de sportzalen, gymzalen en de sporthal a/d Martinilaan. De gymzaal in Cromvoirt is medio 2016 overgedragen aan het schoolbestuur, waarmee ook het onderhoud bij het schoolbestuur is komen te liggen.

Het onderhoud van de gymzaal Hertog van Brabant wordt uitgevoerd door de naastgelegen school.

Het onderhoudsniveau van deze gebouwen varieert van minimaal tot optimaal om daarmee de gewenste conditiescore te behouden.

Onderhoud Binnensportaccommodaties		
	Onderhoudsniveau	Conditie score (huidig/gewenst)
Gymzaal Vught Noord	Optimaal (=1)	2 / 2
Sporthal Martini	Optimaal (=1)	3 / 3
Gymzaal Hertog van Brabant	Basis (=2)	3 / 3
Gymzaal Irenelaan	Minimaal (=3)	4 / 4
Sportzaal Lidwina	Minimaal (=3)	3 / 3
Gymzaal De Kwebben	Minimaal (=3)	3 / 3
Gymzaal Molenven	Minimaal (=3)	4 / 4

3.5.2.3.2. Buitensportaccommodaties (incl. volkstuinen)

Onder de buitensportaccommodaties valt het sportpark Bergenshuizen. Op de kleedruimten van Real Lunet en De Zwaluw na, zijn alle opstallen naar de verenigingen gegaan.

De sportvelden (atletiekbaan + grasvelden) op Sportpark Bergenshuizen en Prins Hendrik vallen ook onder deze buitensportaccommodaties.

Om voor de kleedruimten de gewenste conditiescore van 2 te bereiken, zal het onderhoudsniveau optimaal worden uitgevoerd.

Onderhoud Buitensportaccommodaties		
	Onderhoudsniveau	Conditie score (huidig/gewenst)
<i>Sportpark Bergenshuizen</i>		
Kleedruimten Real Lunet	Optimaal (=1)	3 / 2
Kleedruimten R.K.V.V. De Zwaluw	Optimaal (=1)	3 / 2
Sportvelden	Optimaal (=1)	2 / 2
<i>Prins Hendrik</i>		
Atletiekbaan + veld	Optimaal (=1)	2 / 2
Volkstuinencomplex Piacenza – Gement – Bergenshuizen	Basis (=2)	3 / 3

3.5.2.3.3. Sociaal-culturele gebouwen

Onder de soc. culturele gebouwen vallen de gebouwen waar activiteiten voor sociaal-culturele activiteiten (incl. jongeren) plaatsvinden of een maatschappelijke bijdrage leveren.

Op basis van de uit te voeren onderhoudsniveaus worden de condities in stand gehouden/behaald.

Onderhoud Sociaal-culturele gebouwen		
	Onderhoudsniveau	Conditie score (huidig/gewenst)
Lambertustoren*	Optimaal (=1)	3 / 3
JC Elzenburg	Optimaal (=1)	1 / 1
Theresialaan 32	Optimaal (=1)	3 / 2
SCC Lunetten	Basis (=2)	3 / 3
Oude Brandweerpost Cromvoirt	Basis (=2)	3 / 3
SCC De Kwebben	Minimaal (=3)	3 / 3
Scouting (Bergenshuizenseweg)	Basis (=2)	3 / 3
Duivenvereniging (Maarten Trompstr. 11B)	Basis (=2)	3 / 3
Mariaplein 11	Minimaal (=3)	3 / 3
SCC Rozenoord	Minimaal (=3)	3 / 3
Vincentiushuis (Ketting 20)	Optimaal (=1)	3 / 3
De Gouden Zonne	Basis (=2)	4 / 3

*rijksmonument

3.5.3.2. Overige gebouwen

Onder de overige gebouwen vallen de objecten die geen publieke functie hebben.

Dit zijn de volkstuinen, garageboxen, washokken t.p.v. de woonwagens, woningen, oude poort (t.p.v. Loyolalaan) en voormalig basisscholen welke in eigendom zijn van de gemeente. (vm. BS Molenven en Mariëllaschool)

Het onderhoudsniveau van deze gebouwen wordt op een minimaal niveau uitgevoerd. Dit wordt uitgevoerd volgens het principe van “veilig-en-droog”

Onderhoud Overige gebouwen	
Garageboxen (o.a. a/d St.-Elisabethstraat, Zonnebos, Prinsenlaan)	Minimaal (=3)
Washok woonwagens (Driesendam, Olmenlaan)	Minimaal (=3)
Vliertthok (Vliertstraat 4)	Minimaal (=3)
Martinilaan 4 (woning)	Minimaal (=3)
Pepereind 25 (pachtwoning)	Minimaal (=3)
Loyolalaan 84 (oude poort Kazerne)	Minimaal (=3)
vm BS Molenven (Victorialaan 15)*	Minimaal (=3)
Mariëllaschool (Laagstraat 19)	Minimaal (=3)

*gedeeltelijk rijksmonument

3.6. Bedrijfsvoering

3.6.1. Algemeen

In de basis is de huidige organisatiestructuur van 2013. In 2015 is deze aangepast door de directie aan te vullen met een adjunct-directeur, belast met de bedrijfsvoering.

Inmiddels is er een aantal knelpunten die aanleiding geven om de huidige organisatiestructuur per 1 januari 2017 aan te passen. Zo zijn daar het goed inbedden van het (relatief nieuwe) onderdeel Wegwijs+ in de staande structuur, de span of control van de manager Ontwikkeling, 'ICT' op afstand' en de samenstelling van het onderdeel Financiën.

Verder moet een organisatiestructuur ook de 'beledend' visie en strategie van de organisatie weergeven en ondersteunen. Bij het maken van een nieuwe structuur wordt daarom rekening gehouden met de volgende onderwerpen: dienstverlening, klantgericht werken, regisseren, kwetsbaarheid functies, verantwoordelijkheden laag in de organisatie, korte communicatie- en coördinatielijnen tussen alle disciplines en een praktische en werkbaar verdeling van ontwikkeling- en uitvoerende werkzaamheden.

3.6.2. Planning & Control

Het voorliggende begrotingsjaar 2017 is het laatste volledige jaar van deze bestuursperiode. In het College Uitvoeringsprogramma en de Kadernota 2017-2020 zijn onze Topprioriteiten (met name Veiligheid, rijksinfrastructuur, verkeersveiligheid, accommodatiebeleid, onderwijshuisvesting en vrijetijdseconomie) en Topaandachtsgebieden (met name de Transitie sociaal domein, de dienstverlening van de gemeentelijke organisatie en het financieel beleid) benoemd.

De plannen op deze gebieden zijn binnen de programma's uitgewerkt. Daar zijn ook de activiteiten benoemd die we oppakken om de plannen te realiseren. Een heldere basis en daarmee duidelijkheid voor bestuur en organisatie waar onze prioriteiten voor 2017 liggen.

De prioriteiten en ons ambitieniveau vragen om een afstemming tussen de activiteiten en de beschikbare capaciteit. Het continue zoeken naar de juiste balans tussen de bestuurlijke wensen en de mogelijkheden in de bedrijfsvoering om dit te realiseren, blijft belangrijk.

De belangrijkste aandachtsgebieden voor Vught zijn het Sociaal Domein en de Rijksinfrastructuur. Conform eerdere afspraken zijn hiervoor aparte paragrafen gemaakt. Vanwege het grote belang voor Vught en omdat dit geen paragrafen zijn zoals verplicht gesteld in de verslagleggingsregels (BBV) zijn deze paragrafen vooraan in deze programmabegroting gepresenteerd.

Op het niveau van de bedrijfsvoering is eerder ingezet op de doorontwikkeling van de informatievoorziening (o.a. dashboards) welke we continueren. De verdere digitalisering van de P&C cyclus heeft vertraging opgelopen. Een succesvolle implementatie hiervan vereist de juiste ondersteuning, welke capaciteit we moeten creëren. Naar buiten toe moet dit leiden tot betere advisering, ondersteuning van de besluitvorming en een kwaliteitsimpuls op onze dienstverlening.

De vernieuwing van de verslagleggingsregels BBV (besluit Begroting en Verantwoording Gemeenten) heeft mede tot doel om de gemeenteraad beter in control te laten zijn. In paragraaf 1.3.2.2. vindt u een samenvatting van de wijzigingen die we met ingang van 2017 doorvoeren.

3.6.3. Informatisering & Automatisering

Dienstverlening is voor de gemeente Vught erg belangrijk. Het belang van digitale dienstverlening neemt toe en blijft voorlopig nog toenemen. De burger krijgt de keuze om zaken met de gemeente digitaal af te handelen. In 2017 wordt ingezet op meer en betere digitale afhandeling.

De afgelopen jaren is ingezet om de informatiehuishouding te verbeteren, randvoorwaarde voor het digitale kanaal. Voor de burger komt er meer keuze om zaken met de gemeente digitaal af te handelen. Om de digitale dienstverlening goed te laten verlopen wordt ingezet om de interne processen verder te optimaliseren en digitaliseren.

De betere dienstverlening vraagt om meer flexibiliteit, ook van de ambtenaren. Het beschikken over de juiste informatie beperkt zich niet tot het gemeentekantoor. Dit alles moet gebeuren zonder dat de veiligheid van de (persoons)gegevens in het geding komt. Ook de garantie dat de systemen 24/7 in de lucht zijn, zodat de burger zelf kan bepalen wanneer hij of zij zaken met de gemeente regelt is met het huidige systeem niet te realiseren. Daarnaast worden de eisen rondom beveiliging en gebruik van gegevens steeds strenger. Diverse aansluitingen op landelijke voorzieningen, zoals de BAG, BGT en WOZ zijn verplicht. Al deze ontwikkelingen vragen om behoorlijke investeringen. Om dat te realiseren gaat de gemeente Vught zich focussen op het beheer van deze gegevens. Andere meer technische aspecten ziet de gemeente niet als haar kerntaak. De gemeente Vught heeft besloten om ICT omgeving niet langer zelf te blijven beheren, maar de “digitale” werkplek als een dienst af te nemen. Hierdoor wordt de gemeente Vught flexibeler en kan het beter inspelen op landelijke ontwikkelingen en op politieke en bestuurlijke wensen op het gebied van digitale dienstverlening. Daarnaast ontstaat er meer grip op de ICT kosten, omdat veel sneller kan worden bij- en/of afgeschaald. Als gevolg van uitbesteding wijzigt de kostenstructuur. In plaats van afschrijvingslasten en interne uren wordt er nu jaarlijks een bedrag per werkplek afgerekend met de dienstverlener.

3.6.4. Personeel en Organisatie

Organisatieontwikkeling

Bij de organisatiewijziging van 2013 was één van de doelstellingen het nauwer samenwerken met partners in de regio, met outsourcen als optie. Inmiddels zijn deze uitgangspunten verlaten en staat zelfstandigheid van onze gemeente voorop. Dit betekent voor onze organisatie dat het peil van de specifieke kennis en kunde van de eigen organisatie hoog gehouden moet worden. Samenwerken kan natuurlijk mits dat gebeurt op gelijkwaardige basis en het de zelfstandigheid van onze gemeente niet aantast.

Dit heeft natuurlijk effect op het te voeren HR-beleid; het is uitermate belangrijk om het personeelsbestand, zowel kwalitatief als kwantitatief, op orde te hebben. Tegelijkertijd hebben we te maken met autonome ontwikkelingen zoals de ‘ontgroening en vergrijzing’ van het personeelsbestand en de veranderende verwachtingen van de maatschappij ten aanzien van de dienstverlening.

Goed inzicht hebben in de demografische ontwikkelingen en in de kwaliteit en kwantiteit van ons personeelsbestand is de eerste stap die inmiddels gezet is. Daarvoor hebben we in de 2016 een uitgebreide personeelsscan (“vlootschouw”) gehouden. Na analyse van de gegevens wordt er HR beleid ontwikkeld om zo preventief als curatief op geschetste ontwikkelingen in te spelen:

- strategisch opleidingsbeleid: vaardigheidstrainingen
- het nieuwe werken, digitalisering arbeid, functies
- HR gesprekken: nieuwe eisen en verwachtingen
- assessments, capaciteitenonderzoeken, loopbaancoaching
- instroom: werven jonge medewerkers met “2.0 vaardigheden”
- doorstroom: kansen voor medewerkers met potentie, ‘het goede voorbeeld’.
- uitstroom: stimuleren externe mobiliteit, voorkomen ‘vastroesten’, creëren nieuwe kansen
- doorontwikkeling van de kerncompetenties,
- vitaliteitsbeleid voor een optimale inzet van het personeel,
- mogelijkheden voor een zogenaamd ‘generatiepact’.

De instrumenten die gebruikt gaan worden zijn: opleidingen, trainingen, loopbaanonderzoeken/assessments en in de begeleiding van 'van werk naar werktrajecten' (loopbaanbegeleiding), jobcoaching.

Ziekteverzuim

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2014	2015	2016	2017
Ziekteverzuimpercentage Vught	5,10%	4,6%	4,90%	4,9%

Het streefpercentage ziekteverzuim handhaven wij op 4,9%. Het landelijk, gemeentelijk verzuimpercentage 5,3%. Het ingezette verzuimbeleid wordt voortgezet waarbij de aanpak in samenwerking van de arbodienst verder geprofessionaliseerd wordt. Het onderwerp 'verzuim' blijft actueel op de agenda van het AMT.

Personeelsbudget

Bedragen x 1.000	2016	2017	2018	2019	2020
Personeel					
Primitieve personeelsbegroting uit 2016 (geïndexeerd)	11.053	11.271	11.433	11.541	11.698*
cao 2016	85	85	85	85	85*
Opslagen cf kadernota		88	165	298	382*
Sociaal Domein uit de kadernota		621	621	621	621
Beleidsmedewerker sociaal domein		75	75	75	75
Specialist automatisering		-72	-72	-72	-72
bode		21	21	21	21
gladheidsbestrijding		15	15	15	15
0,5 fte admin en uitvoering Kwartier		30	30	30	30
Regulier personeel ambtelijke organisatie	11.138	12.134	12.373	12.614	12.855
Inhuur					
Tijdelijk personeel	144	150	155	155	155
Toevoeging vanwege project Rijksinfra	250	250	250	250	250
Inhuur tlv andere budgetten	225	199	201	203	205
Inhuur tlv projecten en grexen	pm	pm	pm	pm	pm
Subtotaal budget personeel	11.757	12.733	12.979	13.221	13.464
Overige salariskosten					
Raads- en commissieleden	275	278	278	278	278
Burgemeester en wethouders	441	444	444	444	444
Overigen (Rijksmonumenten, trouwambtenaren)	31	31	31	31	31
Subtotaal overig	747	753	753	753	753
Totaal budget	12.504	13.486	13.732	13.974	14.217

Toelichting

Het personeelsbudget is gebaseerd op de doorrekening van de te verwachten salariskosten waarbij een inschatting gemaakt wordt voor een kostentoeename als gevolg van cao en premiestijgingen*. In de primitieve begroting van 2016 zijn de indexeringen uit de kadernota 2016 verwerkt. De cao die in 2016 is vastgesteld (en structureel doorwerkt) was hoger en ook de indexeringen uit de kadernota 2017 zijn 0,5% hoger (cumulatief) dan die uit 2016, waardoor de begroting van 2017 hoger wordt. Deze inschatting van cao en premiestijging wordt gedurende het jaar aangepast naar het werkelijke niveau.

Naast bovenstaande kunnen wijzigingen in de formatie reden zijn om het personeelsbudget aan te passen. Bovenstaande tabel is met name een vertaling van de uitgangspunten die in de kadernota zijn opgenomen.

Nog niet in de kadernota verwerkt, is de uitbreiding van de beleidsmedewerker voor het sociaal domein. Bij het nader uitwerken van de benodigde capaciteit voor het structureel vormgeven van dit onderdeel bleek dat er een tekort is voor beleidsontwikkeling. Deze kan worden gedekt uit de middelen binnen het sociaal domein en is daarmee budgettair neutraal.

Ditzelfde geldt voor de vrijval van de specialist automatisering. Door het niet langer zelf beheren van de ICT omgeving, maar deze als dienst af te nemen dalen de personeelskosten, maar stijgen de diensten aan derden. Dit budget is daarom budgettair neutraal overgeheveld.

Het budget voor tijdelijk personeel is exclusief de inkomsten van het UWV bij zwangerschapsverlof. De vergoeding die wij hiervoor ontvangen voegen we gedurende het jaar toe aan het budget tijdelijk personeel. Daarnaast zetten we het vacaturevoordeel eventueel in als dekking voor de inhuur van tijdelijk personeel.

Voor het project Rijksinfra is jaarlijks € 250.000 toegevoegd aan het personeelsbudget. Deze kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve Rijksinfra en zijn daarom geen belasting voor de exploitatie.

Voor de inhuur van beheerders van accommodaties en milieustraat, de taxateurs-Woz en extra tijdelijk personeel o.a. ten laste van participatiebudget, hebben we buiten het reguliere personeelsbudget bedragen geraamd en verantwoord op de programma's. In bovenstaande tabel zijn deze opgenomen onder de post "Inhuur tlv andere budgetten". Door de sluiting van een accommodatie zijn er minder beheerders nodig, waardoor het inhuur budget afneemt.

Het komt voor dat we voor investeringsprojecten of grondexploitatie expertise moeten inhuren. Deze komen ten laste van het betreffende project of grex (en worden geactiveerd). In de begroting zijn hiervoor nog geen bedragen geraamd. Op basis van de ambities in de begroting maken de afdelingen de capaciteitsplanning. Hierin staat waar externe ondersteuning nodig is. In de buraps en jaarrekening wordt dit nader toegelicht.

Wachtgeldvoorziening

Voor niet jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen dient een voorziening te worden aanhouden. De onttrekkingen kunnen onderhevig zijn aan onvoorziene wijzigingen. De verplichtingen kunnen sterk fluctueren als gevolg van werkaanvaarding en/of nieuwe uitkeringsverplichtingen ten gevolge van beëindiging van dienstverbanden. In de primitieve begroting is een storting opgenomen van € 100.000 voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van de ambtenaren.

3.6.5. Onderzoeken rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid

Om de gemeente doelmatiger en doeltreffender te laten werken en om de verantwoording over het bestuur te versterken, kunnen in opdracht van het college van B&W onderzoeken worden uitgevoerd.

In de vastgestelde financiële verordening (artikel 212 van de Gemeentewet) zijn wel de uitgangspunten voor het financiële beleid, het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie opnieuw bepaald. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Voorafgaand aan het begrotingsjaar 2017 actualiseren we deze in verband met de wijzigingen in verslagleggingsregels.

Gedurende het jaar vindt continue onderzoek plaats naar de rechtmatigheid. De concerncontroller, de interne controle medewerkers en de accountant toetsen de juiste toepassing van de werkprocessen. Een juiste inrichting van de administratieve organisatie rondom de werkprocessen geeft een goede waarborg voor rechtmatig handelen.

3.6.6. Interne controle

De interne controle heeft de afgelopen perioden stappen gezet in de onafhankelijkheid van het controleteam en kwaliteitsbeheersing (oa onafhankelijke review en uniformering documenten). De kwaliteit van de interne controle ondersteunt onze bedrijfsvoering en processen. Daarmee vormt het mede de basis voor de goedkeurende accountantsverklaring op het gebied van getrouwheid en rechtmatigheid.

Op basis van de interne controles wordt een eindrapportage opgesteld met bevindingen en acties. In het accountantsrapport komen een aantal van deze bevindingen terug aangevuld met andere adviezen van onze accountant.

Op basis van de aangescherpte standaarden en wetgeving, de interpretatie hiervan door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de decentralisatie van taken door het Rijk zijn de interne controlewerkzaamheden fors toegenomen. Dit geldt ook voor de werkzaamheden van de accountant. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de Tweede Kamer laten weten dat er een wetwijziging komt die het college van burgemeester en wethouders (B&W) verplicht een rechtmatigheidsverantwoording over de jaarrekening te geven. Dat zal, als alles goed gaat, vanaf het verantwoordingsjaar 2018 zijn. De rechtmatigheidsverklaring wordt nu nog door de externe accountant afgegeven.

Doel is een kwaliteitsverhoging, een discussie over de rechtmatigheid tussen college en raad (en minder met de accountant) en de politieke aanspreekbaarheid van de colleges.

Bovengenoemde ontwikkelingen vragen om extra inzet en een visie op de wijze waarop we onze interne controle inrichten. In 2017 vindt de (verdere) implementatie plaats van de op te stellen visie op onze interne controle.

Een afweging tussen nut en kosten, omvang van de organisatie en risico's nemen we hierin mee.

3.7. Grondexploitatie

3.7.1. Beleidskaders en doelstellingen grondbeleid

Grondbeleid is een middel om ruimtelijk beleid te kunnen voeren en is onder andere gericht op het fysiek mogelijk maken van de maatschappelijk gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen. Hierbij wordt de financiële positie van (het grondbedrijf van) de gemeente Vught zo optimaal mogelijk bewaakt en waar mogelijk verbeterd.

Het grondbeleid is ondersteunend aan de doelstellingen uit onder andere de woonvisie, structuurvisies, bestemmingsplannen en het bestuursakkoord. In de Kadernota grondbeleid en daarmee aanverwante (beleid)stukken staan de kaders waarbinnen we het grondbeleid uitvoeren. Bij voorstellen voor locatieontwikkelingen kijken we in hoeverre een en ander zich verhoudt tot de doelstellingen en de kaders.

De wettelijke financiële kaders voor het grondbeleid zijn vastgelegd in het “Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten” (BBV), en in de door de commissie BBV uitgebrachte “Notitie grondexploitaties” betreffende actief grondbeleid en de notitie “Faciliterend grondbeleid”. Deze notities zijn nieuw en bevatten nieuwe regelgeving voor begroting en verantwoording van de kosten en opbrengsten.

Het onderscheid tussen actief en faciliterend grondbeleid is belangrijk voor de bepaling of de activiteiten belast worden in het kader van vennootschapsbelasting of niet.

Actief grondbeleid betekent dat de gemeente grond koopt, die bouw- en woonrijp maakt en weer verkoopt of in erfpacht uitgeeft aan ontwikkelaars, aannemers en particulieren.

Bij faciliterend grondbeleid maakt de gemeente het voor particulieren mogelijk voor eigen risico en rekening bouwgrond te vervaardigen en kunnen de kosten die de gemeente maakt voor openbare ruimte en nutsvoorzieningen op betrokkenen worden verhaald. Deze activiteiten worden als zelfstandige overheidstaak niet in de Vpb beschouwing betrokken.

Alleen indien het faciliterend grondbeleid binnen dezelfde organisatorische eenheid van het (actieve) grondbedrijf wordt uitgevoerd en hiermee onlosmakelijk is verbonden, zullen de hiermee gemoeide kosten en opbrengsten in de fiscale winstbepaling van het grondbedrijf worden betrokken.

Momenteel is er geen duidelijke organisatorische scheidslijn getrokken tussen de activiteiten in het kader van actief en faciliterend grondbeleid en het aan- en verkoopbeleid van gemeente-eigendommen die na verkoop mogelijk als ontwikkellocatie door derden in aanmerking komen. In 2017 wordt bezien hoe e.e.a. organisatorisch het beste ingebed moet worden.

Momenteel zijn er een drietal locaties in exploitatie die tot actief grondbeleid kunnen worden gerekend.

Dit betreft de locaties: de Koepel, Stadhouderspark en Taalstraat Torenstraat. Alle drie de locaties behoren tot de “Bouwgronden in exploitatie” (BIE). Door de raad zijn hiervoor exploitatieopzetten vastgesteld. Hierdoor kunnen de kosten en opbrengsten worden geactiveerd en bijgeschreven op de balans. Volgens het uitvoeringsprogramma zullen deze locaties in de periode 2017 t/m 2019 worden afgewikkeld.

De fiscale openingsbalans wordt gebaseerd op de huidige waardering. Bij realisatie conform huidige exploitatieopzet zal er daarom geen winst worden gerealiseerd in het kader van de Vpb en is er geen Vpb verschuldigd.

In het uitvoeringsprogramma werden voorheen ook een aantal eigendommen en percelen opgenomen die niet meer benodigd zijn voor de uitvoering van onze maatschappelijke taken. Deze werden onder de voorraden gewaardeerd als “Niet in exploitatie genomen gronden”.

Het betreft hier de eigendommen aan de Irenelaan, Martinilaan, Centrumplan Oost en Elzenburg. Deze gronden mogen volgens de nieuwe voorschriften niet meer tot de voorraden worden gerekend en moeten onder de materiële vaste activa worden gewaardeerd. Het is niet langer toegestaan om de beheer- en planvoorbereidingskosten te activeren om deze kosten in een later stadium te dekken uit de verkoopopbrengsten.

We gaan deze eigendommen onbewerkt verkopen en voor de locaties die daarvoor in aanmerking komen derden faciliteren om daarop bouwplannen te ontwikkelen.

Met ingang van 2017 maken de activiteiten met betrekking tot deze eigendommen daarom geen deel meer uit van de grondexploitatie maar worden verantwoord onder beleidsveld “Overige gemeentelijke eigendommen” in programma 9.

3.7.2. Activiteiten

Meerjarenplan Woningbouw/Actualisatie grondexploitatie

In 2017 werken we de doelstelling uit zoals opgenomen in de door de raad in juni vastgestelde Woonvisie/ Meerjarenplan woningbouw 2016-2019. In dit Meerjarenplan Woningbouw is, in samenhang met het in maart door de raad vastgestelde Uitvoeringsprogramma grondbedrijf, een integrale afweging gemaakt over toe te voegen dan wel te wijzigen locaties aan de hand van:

- de financiële consequenties;
- het totale programma;
- status van de betreffende plannen;
- de juridische verplichtingen van de betreffende plannen;
- planning;
- grondeigendom.

Bouwgronden in exploitatie (BIE's)

Momenteel zijn de volgende plannen in exploitatie:

- Stadhouderspark
- De Koepel
- Taalstraat Torenstraat

Stadhouderspark

De raad heeft in juni een amendement aangenomen om op de strook Klaassen maximaal 30 woningen te realiseren in de sector middeldure koop in combinatie met woningen voor senioren. Voornemen is om de woonkavels te verkopen en te laten ontwikkelen door BPD. Voor de seniorenwoningen is een klankbordgroep opgericht om deze naar ‘lokale’ behoefte te ontwikkelen.

De bouw van de 23 appartementen de Colligny is op dit moment onzeker omdat BPD de financiële haalbaarheid van het plan nog niet rond heeft. Gestart wordt met de bouw van de 25 woningen Parkbos fase 3. Ook wordt gestart met de bouw van de 12 appartementen in het midden van Parkbos (genaamd De Stadhouders). Afhankelijk van de verkoop hiervan, begint BPD ook met de ontwikkeling van het verderop gelegen appartementengebouw F in Parkbos (14 appartementen).

De Koepel:

Het streven voor 2017 is de verkoop van vijf kavels.

Taalstraat Torenstraat:

De woonrijpwerkzaamheden en het inrichten van het binnenterrein zal eind 2016 worden afgerond.

3.7.3. Resultaatverwachting

Programmatistische resultaatverwachting

Het resultaat van het grondbeleid wordt niet alleen bepaald door de kaders van het grondbeleid.

Ook de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening en wonen dragen bij aan het resultaat van het grondbeleid. Voor wat betreft de gemeentelijke doelstelling bekijken we dus in hoeverre voorstellen over locatieontwikkelingen zich verhouden tot de doelstellingen in de woonvisie, structuurvisies, bestemmingsplannen en het bestuursakkoord.

Financiële resultaatverwachting

De economische situatie is van invloed op het resultaat van de grondexploitatie. Daarom is ook dit jaar bij de actualisatie van het Uitvoeringsprogramma grondbedrijf rekening gehouden met de huidige situatie op de onroerendgoedmarkt en de verwachting voor de toekomst.

Het plan Taalstraat Torenstraat wordt volgens planning in 2016 afgesloten.

De in exploitatie genomen plannen Stadhouderspark en De Koepel worden volgens de exploitatieopzetten in 2019 definitief afgewikkeld. Beide exploitatieopzetten sluiten met een batig saldo. Ten aanzien van de winstneming gelden specifieke verslagleggingsvoorschriften. Hiermee rekening houdend ziet de meerjarenraming voor de er als volgt uit.

BIE	(bedragen x € 1.000)	2017	2018	2019	2019	Totaal
Te realiseren opbrengsten		5.570	2.970	1.184	0	9.724
Af:						
Afdracht fonds bovenwijkse voorzieningen		143	70	29	0	241
Kosten		489	1.229	51	0	1.768
Saldo opbrengst		4.939	1.671	1.105	0	7.715
Activering (dekking eerder geactiveerde kosten)		3.589	1.671	-4.427	0	833
Vrijval Winst		1.350	0	5.532	0	6.882

I. De Koepel

De verwachte winst wordt pas met de laatste verkopen gerealiseerd. Volgens de exploitatieopzet worden de geactiveerde kosten (boekwaarde) pas in de loop van 2018 volledig gedekt door de verkoopopbrengsten.

In de exploitatieopzet van de locatie De Koepel is onder andere rekening gehouden met:

- economische groei;
- bouwproductie;
- bouwkostenontwikkeling;
- de ontwikkeling op de woningmarkt.

Bij de risico inventarisatie voor de locatie De Koepel hebben we rekening gehouden met het later genereren van opbrengsten dan geraamd in de exploitatieopzet.

Doordat al een behoorlijke aantal leveringen zijn geëffectueerd en dus de boekwaarde al fors is teruggelopen, wordt dit risico echter steeds kleiner.

- II. Stadhouderspark
De verwachte tussentijdse winstneming in 2017 is gerelateerd aan de opbrengst van het perceel Klaassen (Stadhouderspark). De resterende winst wordt bij het afsluiten van het plan als gerealiseerd beschouwd.

3.7.4. Risico's en reserves

Het ontwikkelen en realiseren van locaties brengt financiële risico's met zich mee. De omvang hiervan brengen we daarom goed in kaart om te kunnen bepalen of de voorzieningen en de risicoreserve toereikend zijn.

Voor de lopende BIE's bepalen we de risico's door uit te gaan van het scenario "continueren". Hierbij kijken we per post wat het risico op afwijken is.

Voor bepaalde voorzienbare risico's treffen we voorzieningen. Voor de BIE's geldt dat er per project een voorziening getroffen moet worden tot het voorgerecalculeerde tekort volgens de exploitatieopzet. In dit kader hebben we voor Taalstraat Torenstraat een voorzieningen getroffen. Deze wordt in 2016 afgewikkeld.

Voor de dekking van de resterende onvoorziene risico's houden we de reserve grondexploitatie aan.

Reserve grondexploitatie bedragen x 1.000	2015	2016	2017	2018	2019
Saldo reserve eind van het jaar	3.585	3.594	4.944	4.944	10.476
Geïnterpreteerde risico's	2.465	2.465	2.330	2.330	2.330
Dekkingsgraad	145%	146%	212%	212%	450%

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de reserve grondexploitatie ruimschoots toereikend is om de restryisico's te dekken.

Indien de verwachte winstnemingen bij De Koepel en bij Stadhouderspark daadwerkelijk zijn gerealiseerd biedt dit ruimte om vanuit de reserve grondexploitatie middelen over te hevelen naar de algemene reserve en van daaruit te bezien hoe we deze middelen binnen het financieel beleid kunnen inzetten.

3.8. Verbonden partijen

Het takenpakket van gemeenten is groot. Deze taken worden niet altijd door de eigen ambtelijke organisatie van de gemeenten uitgevoerd, maar ook door andere organisaties. In dit kader heeft Vught een relatie met verbonden partijen.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake indien de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij. Een financieel belang is aan de orde als de gemeente financieel kan worden aangesproken wegens het functioneren van de verbonden partij of wanneer de gemeente geld kan kwijtraken bij een faillissement van een verbonden partij.

Verbonden partijen zijn in toenemende mate van belang voor het realiseren van de doelstellingen van gemeenten en provincies en dus is van belang dat de verbonden partijen financieel gezond zijn en blijven. Immers, met de verbonden partijen worden bestuurlijke en financiële banden onderhouden, met alle risico's van dien.

Hieronder wordt een tabel gepresenteerd met de verbonden partijen onderverdeeld in:

- Gemeenschappelijke regelingen
- Vennootschappen en Coöperaties
- Stichtingen en Verenigingen
- Overige verbonden partijen

Per partij wordt kort de visie en het beleid van de betreffende partij en het bestuurlijk en financiële belang van de gemeente aangegeven

Over het beleid in algemene zin kan per categorie van verbinding het volgende worden opgemerkt.

Gemeenschappelijke regelingen

Vught participeert in enkele gemeenschappelijke regelingen tussen gemeenten. Daarbij hebben de deelnemende gemeenten een gezamenlijk belang. Het gaat om regionale beleidsontwikkeling en -afstemming, en/of om uitvoerende taken die beter op regionaal niveau georganiseerd kunnen worden.

Stichtingen

Er is een tijd geweest dat de gemeente was vertegenwoordigd in besturen van veel partijen met wie zij een subsidierelatie had. Die lijn is bewust verlaten in het belang van een objectieve opstelling ten opzichte van een dergelijke partij en een ongebonden beoordeling van het maatschappelijk nut ervan. Waar de gemeente nu nog vertegenwoordigd is in stichtingsbesturen gaat het om stichtingen waarin de gemeente bewust een actieve rol wil spelen.

Hierna volgt een opgave van de verbonden partijen.

Progr. Prod.	Naam Vestigingsplaats	Visie en beleidsvoornemens	Bestuurlijk en financieel belang	Bijdrage gemeente 2016
Gemeenschappelijke regelingen				
I (600)	Stadsgewest 's-Hertogenbosch 's-Hertogenbosch	<p><u>Visie</u> Het beheren van "de vlagheide" tot de overdracht aan de provincie.</p> <p><u>Beleidsvoornemen</u> Tot de overdracht de resterende activiteiten conform de geldende regelgeving te beheren en daar waar mogelijk initiatieven te ontplooiën tot kostenbesparing.</p>	<p>De burgemeester maakt namens de gemeente Vught deel uit van het Algemeen Bestuur. De burgemeester is lid van het dagelijks bestuur met de portefeuille financiën. De burgemeester is bestuurslid Stichting Beheer Registergoederen Stadsgewest 's-Hertogenbosch en is lid van de bestuursraad nazorgfonds.</p> <p>Aansluitend aan de definitieve bovenafdeling in 2015 wordt het overdrachtsprotocol met de provincie doorlopen, waarna per eind 2018 overdracht aan de provincie kan plaatsvinden. Het stadsgewest moet hierbij een doelvermogen overmaken aan de provincie waaruit eeuwigdurend het onderhoud van de stortplaats door de provincie kan worden gewaarborgd. Het verwachte nadelig vermogen komt, bij de overdracht, ten laste van de deelnemende gemeenten. Door de gemeente Vught is hiervoor is door de gemeente Vught een voorziening getroffen van € 190.000</p> <p>Programmabegroting 2017 Geraamde bedragen (* € 1.000)</p> <p>Eigen vermogen 01-01-2017: -5.061 31-12-2017: -5.061</p> <p>Vreemd Vermogen 01-01-2017: 5.894 31-12-2017: 5.167</p> <p>Solvabiliteit begin jaar: -85,67% Solvabiliteit einde jaar: -97,95%</p>	€ 0

2 (300)	<p>Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord (incl. Meldcentrum)</p> <p>'s-Hertogenbosch</p>	<p><u>Visie</u> Een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing onder één regionaal bestuur. Door de gecoördineerde aanpak zijn hulpverleningsdiensten beter en gemakkelijker aan te sturen.</p> <p><u>Beleidsvoornemen</u> De veiligheidsregio wil samen met de hierin samenwerkende diensten bijdragen aan het scheppen van fysieke veiligheid en het uitvoeren van de aan hen opgedragen taken in het belang van de burgers, bedrijven en instellingen van Brabant-Noord</p>	<p>De burgemeester is lid van het Algemeen Bestuur van de regeling en één van de wethouders is de plaatsvervanger.</p> <p>De deelnemende gemeenten dragen voor het GMC en de GHOR, naar rato van het aantal inwoners, de kosten van de regeling, voor zover de kosten niet uit andere middelen worden gedekt.</p> <p>Voor de brandweer bestaat miv 2017 de bijdrage uit een vast bedrag per inwoner, met een ingroeiperiode van 5 jaar.</p> <p>De huidige verdeelsleutel (2009-2016) is gebaseerd op brandweerautogaven van de afzonderlijke gemeenten voor de regionalisering van de brandweer. Door de bezuinigingen en een nieuwe meer flexibele werkwijze van brandbestrijding en technische hulpverlening, sluit deze verdeelsleutel niet meer aan.</p> <p>Programmabegroting 2017 <i>Bedragen (* € 1.000)</i></p> <p>Totaal saldo van Baten en Lasten -877</p> <p>Dotaties en onttrekkingen aan reserves 877</p> <p>Concept Jaarrekening 2015 <i>Bedragen (* € 1.000)</i></p> <p>Eigen vermogen: 01-01-2015: 9.365 31-12-2015: 10.758</p> <p>Vreemd Vermogen: 01-01-2015: 20.664 31-12-2015: 20.609</p> <p>Solvabiliteit begin jaar: 31,21 % Solvabiliteit einde jaar: 33,99 %</p>	€1.172.580
5 (416)	<p>Gemeenschap-pelijke regeling Werkvoorzieningschap De Dommel (WSD)</p> <p>Boxtel</p>	<p><u>Visie</u> Iedereen die wil, kan meedoen in de samenleving, ongeacht afkomst, leeftijd of beperkingen.</p> <p><u>Beleidsvoornemen</u> Zich inzetten als "breed mensontwikkelbedrijf" van en voor gemeenten.</p>	<p>Eén wethouder heeft zitting in het Algemeen Bestuur en één wethouder in het Dagelijks bestuur</p> <p>Bijdragen in de algemene bestuurs- en indicatiekosten van de WSD groep en bijdragen in de exploitatie van WSD en Blizo op</p>	€30.517

		<p>Om de nieuwe uitvoering van de Participatiewet vorm en de nieuwe uitvoeringsrol van de WSD inhoud te geven, hebben het bestuur en deelnemende gemeenten besloten 2015 en 2016 te benutten als overgangsjaren. Medio 2016 beslissen de gemeenten over de toekomstige rol en positie van de WSD. Een reële begroting 2017 en meerjarenbegroting zullen op dat besluit gebaseerd moeten worden, en opgesteld worden na deze besluitvorming. Na verwachting zal dat ergens voor december 2016 zijn.</p>	<p>basis van aantal geplaatste werknemers uit gemeente.</p> <p>Begroting 2017 <i>Bedragen (* € 1.000)</i> Exploitatieresultaat voor onttrekking : 664 Exploitatieresultaat na onttrekking: 1.100</p>	
5 (270)	<p>Gemeenschappelijke regeling GGD Hart voor Brabant</p> <p>'s-Hertogenbosch</p>	<p><u>Visie</u> Het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van iedereen, met speciale aandacht voor risicogroepen.</p> <p><u>Beleidsvoornemen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het belang van preventie neemt toe: voorkomen is beter dan genezen. 	<p>Wethouder heeft zitting in Algemeen Bestuur.</p> <p>De gemeente is samen met de 26 andere gemeenten (in totaal 27 gemeenten) verantwoordelijk voor de instandhouding van de gemeentelijke gezondheidsdienst.</p> <p>Begroting 2017 Eigen vermogen: 01-01-2017: 9.158 31-12-2017: 9.182 Vreemd Vermogen: 01-01-2017: 10.392 31-12-2017: 10.875</p> <p>Resultaat : 24 Toevoeging reserves: 24</p> <p>Jaarrekening 2015: <i>Bedragen (* € 1.000)</i> Eigen vermogen: 01-01-2015: 9.849 31-12-2015: 12.237 Vreemd Vermogen: 01-01-2015: 9.449 31-12-2015: 10.466</p> <p>Solvabiliteit begin jaar: 51% Solvabiliteit einde jaar: 54%</p>	€ 772.276

5 (270)	Regionale ambulancevoorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord. 's-Hertogenbosch	<u>Visie</u> Voor een goede ambulancezorg is het van belang samen te werken in de vorm van een openbaar lichaam. Deze samenwerking is gericht op een niveau van ambulancezorg waarbij de patiënt centraal staat. <u>Beleidsvoornemens</u> Het leveren van kwalitatief hoogwaardig ambulancezorg, die tijdig ter plaatse is en binnen de taakstellende budgettaire kaders wordt gerealiseerd Net als in 2016 zal ook in 2017 veel aandacht worden besteed aan het verbeteren van de informatiebeveiliging. Het doel is op 1-1-2018 een gecertificeerd Informatiemanagementsysteem te hebben ingevoerd	Wethouder heeft zitting in het Algemeen Bestuur Programmabegroting 2017 <i>Bedragen (* € 1.000)</i> Eigen vermogen 01-01-2017: 9.719 31-12-2017: 9.556 Vreemd Vermogen 01-01-2017: 27.742 31-12-2017: 24.963 Solvabiliteit begin jaar: 26% Solvabiliteit einde jaar: 28%	€ 0
80 (855)	Gemeenschap- pelijke regeling Het Brabants Historisch Informatie Centrum 's-Hertogenbosch	<u>Visie</u> Het uitvoeren van de archiefwettelijk taken verwerving, opslag en beschikbaar stelling. <u>Beleidsvoornemen</u> “Meer publiek, meer divers publiek” Dit zal gerealiseerd worden door een verdere daling van het fysieke publieksbereik, en een sterke stijging van het digitale publieksbereik. Daarnaast is het noodzakelijk meer samen te werken met andere erfgoedaanbieders en de eigen organisatie verder af te slanken.	De burgemeester maakt namens de gemeente Vught deel uit van het Algemeen Bestuur. De burgemeester neemt als portefeuillehouder deel aan de portefeuillehouders vergadering. Deze is informerend naar het bestuur. Het bestuur bestaat uit 3 leden aangewezen door de minister en 3 leden gekozen vanuit de regio. Programmabegroting 2017 <i>Bedragen (* € 1.000)</i> Eigen vermogen 01-01-2017: 418 31-12-2017: 418 Vreemd Vermogen 01-01-2017: 2.609 31-12-2017: 2.464 Solvabiliteit begin jaar: 14% Solvabiliteit einde jaar: 15%	€ 89.770
9 (135)	Omgevingsdienst Brabant Noord 's-Hertogenbosch	<u>Visie</u> De ODBN zorgt voor een schone en veilige leefomgeving, nu en in de toekomst <u>Beleidsvoornemen</u> Samen met gemeenten en	Wethouder maakt namens de gemeente Vught deel uit van het Algemeen Bestuur. De deelnemende gemeenten dragen een bijdrage per inwoner af en een bijdrage voor het	€ 69.190

		provincie optimaliseren van de uitvoering van de Omgevingswet (2018), zodat Noord (oost) Brabant zich positioneert tot top regio agrifood, met de ODBN als het kennis- en expertisecentrum voor landbouw en groene wetgeving.	takenpakket op basis van uren. Begroting 2017: Resultaat : -866 Mutaties reserves: 866 Jaarrekening 2015: <i>Bedragen (* € 1.000)</i> Eigen vermogen: 01-01-2015: 7.053 31-12-2015: 8.233 Vreemd Vermogen: 01-01-2015: 16.896 31-12-2015: 20.280 Solvabiliteit begin jaar: 29,5% Solvabiliteit einde jaar: 28,9%	
Vennootschappen en Coöperaties				
II (625)	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) Den Haag	Visie BNG bank is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. <u>Beleidsvoornemens</u> -Het behoud van een substantieel marktaandeel in de Nederlandse publieke sector en het semi-publieke domein. -Het behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders	De gemeente is aandeelhouder en heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op deze aandelen. De gemeente bezit 15.795 aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel. Afhankelijk van de winstgevendheid van de BNG wordt aan de aandeelhouders jaarlijks dividend uitgekeerd. Om aan de nieuwe wettelijke kapitaalvereisten voor banken te voldoen moet het leverage ratio (het gerealiseerde eigen vermogen als percentage van het balanstotaal) minimaal 3% bedragen in 2018. Om hier aan te voldoen wordt de komende jaren slechts 25% (was voorheen 50%) van het dividend uitgekeerd. Jaarrekening 2015: <i>Bedragen (* € 1.000.000)</i> Eigen vermogen: 01-01-2015: 3.582 31-12-2015: 4.163 Vreemd Vermogen: 01-01-2015: 149.891 31-12-2015: 145.317 Achtergestelde schulden: 01-01-2015 : 32 31-12-2015 : 31 Over 2015 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 226 miljoen (2014: € 126 miljoen)	€ 0

Stichtingen en Verenigingen				
6	Stichting Agrifood Capital en Agrifood Capital BV 's-Hertogenbosch	<u>Openbaar belang en visie</u> Door samenwerking in de regio laten excelleren op het gebied van Agri en Food. <u>Doel:</u> De regio tot een competitieve regio te ontwikkelen met een excellente arbeidsmarkt, sterke bedrijvigheid, betekenisvolle innovaties en een goed woon, werk en leefklimaat.	Burgemeester maakt deel uit van de Bestuurlijke Regiegroep. De financiële gegevens voor 2017 zijn nog niet beschikbaar.	€ 75.540
4 (280)	Vereniging van Eigenaars Atletiekcomplex "Prins Hendrik" Vught	<u>Visie</u> Het voor de langere termijn beheren van het gebouw en de grond en het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de eigenaars. <u>Beleidsvoornemen:</u> het zo doelmatig mogelijk in standhouden van het gebouw op de atletiekaccommodatie	Deze VvE is in 2012 opgericht. De gemeente heeft 1/3 deel van de stemmen in de VvE. Middels het onderbrengen van het gebouw op de atletiekaccommodatie in een Vereniging van Eigenaren wordt het belang van de instandhouding gedeeld met de andere eigenaren. Er zijn nog geen begrotingen en jaarrekeningen van de Vereniging beschikbaar. Eigen vermogen: nnb Vreemd vermogen: nnb Solvabiliteit: nnb	

In bovenstaande tabel is de solvabiliteit als volgt berekend:

$$\text{Solvabiliteit} = \frac{\text{eigen vermogen}}{\text{totaal vermogen (=balanstotaal)}}$$

Solvabiliteit

De solvabiliteit is een graadmeter voor de mate waarin de verbonden partij met eigen middelen is gefinancierd en daardoor in staat is om ondernemingsrisico's op te vangen. Hoe hoger de solvabiliteit is, des te minder afhankelijk is de verbonden partij van externe vermogensverschaffers. Een gezonde solvabiliteit ligt boven de 20%.

Eigen vermogen

De algemene en bestemmingsreserves.

Het eigen vermogen wordt opgevat als de financiële buffer voor het opvangen van ondernemingsrisico's.

Vreemd vermogen

De voorzieningen, de langlopende en kortlopende schulden en de overlopende passiva.

Totaal vermogen

Het totaal van eigen en vreemd vermogen = balanstotaal.

Voor de BNG geldt een afwijkende solvabiliteitsberekening:

De BIS totaal ratio is het totale toetsingsvermogen van banken, uitgedrukt als percentage van het vreemd vermogen.

Het toetsingsvermogen bestaat uit drie categorieën:

- het zogeheten kernvermogen (bestaande uit o.a. het gewone aandelenkapitaal, agioreserves plus de ingehouden winsten);
- het aanvullende vermogen (bestaande uit o.a. herwaarderingsreserves en langlopende achtergestelde schulden);
- het overige vermogen (kortlopende achtergestelde leningen).

De BIS totaal ratio moet minimaal 8% zijn.

Voor de bepaling van de Tier-1 ratio mag in plaats van het totale toetsingsvermogen alleen het kernvermogen worden meegeteld.

Op grond van voorschriften van de Nederlandsche Bank moet de Tier-1 ratio minimaal 4% zijn.

HOOFDSTUK 4

Financiële begroting

4.1. Meerjarenraming baten en lasten

	Rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	begroting bedragen x 1.000		
	2018	2019	2020			
BATEN						
01 Burger en bestuur	509	573	591	599	607	615
02 Veiligheid	117	106	14	14	15	15
03 Jeugd en onderwijs	193	209	197	187	189	190
04 Leefbaarheid	553	103	14	15	15	15
05 Zorg, arbeid en inkomen	4.754	4.659	4.573	4.373	4.361	4.361
06 Economische zaken	38	37	37	38	38	39
07 Afval	3.192	3.340	3.358	3.360	3.394	3.404
08 Openbare ruimte	3.987	3.971	3.799	3.887	3.798	4.025
09 Bouwen en wonen	1.945	2.029	4.846	1.684	1.703	1.273
10 Grondexploitatie	5.861	2.715	3.639	6.514	5.640	0
Financiering en dekkingsmiddelen	42.332	43.259	41.077	41.736	41.913	42.084
Overhead	27.651	28.240	904	819	808	705
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	91.132	89.241	63.050	63.226	62.479	56.725
LASTEN						
01 Burger en bestuur	4.570	3.807	2.322	2.356	2.392	2.381
02 Veiligheid	2.139	1.865	1.662	1.668	1.697	1.702
03 Jeugd en onderwijs	8.305	8.219	7.967	8.157	8.236	8.264
04 Leefbaarheid	5.270	6.149	4.170	4.096	4.286	4.325
05 Zorg, arbeid en inkomen	19.951	20.577	18.230	17.951	17.866	17.663
06 Economische zaken	461	665	516	521	471	476
07 Afval	2.724	2.906	2.578	2.586	2.622	2.635
08 Openbare ruimte	9.639	10.522	6.963	10.292	14.615	10.620
09 Bouwen en wonen	3.423	2.950	3.417	2.801	2.770	2.336
10 Grondexploitatie	5.776	3.036	2.146	6.444	80	0
Overhead	27.651	28.240	8.647	8.682	8.833	8.746
Financiering en dekkingsmiddelen	835	1.318	502	545	562	532
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	0	66	70	70	70	70
Totaal lasten	90.744	90.320	59.190	66.171	64.498	59.752

	Rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	bedragen x 1.000		
				2018	2019	2020
Saldi programma's						
01 Burger en bestuur	-4.061	-3.234	-1.803	-1.830	-1.858	-1.840
02 Veiligheid	-2.022	-1.759	-1.648	-1.654	-1.682	-1.687
03 Jeugd en onderwijs	-8.112	-8.010	-7.770	-7.970	-8.048	-8.074
04 Leefbaarheid	-4.717	-6.046	-4.156	-4.082	-4.271	-4.310
05 Zorg, arbeid en inkomen	-15.197	-15.918	-13.658	-13.578	-13.505	-13.302
06 Economische zaken	-422	-628	-479	-484	-433	-438
07 Afval	468	434	780	773	772	769
08 Openbare ruimte	-5.652	-6.551	-3.165	-6.404	-10.818	-6.595
09 Bouwen en wonen	-1.478	-921	1.429	-1.117	-1.067	-1.063
10 Grondexploitatie	85	-320	1.493	70	5.560	0
Overhead	0	0	-7.671	-7.790	-7.951	-7.966
Financiering en dekkingsmiddelen	41.497	41.941	40.575	41.190	41.351	41.551
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	0	-66	-70	-70	-70	-70
Saldo Baten en lasten	389	-1.079	3.859	-2.945	-2.019	-3.027
	Rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	bedragen x 1.000		
				2018	2019	2020
Toevoegingen en onttrekkingen reserves						
01 Burger en bestuur						
02 Veiligheid						
03 Jeugd en onderwijs	-215	156	45	88	120	109
04 Leefbaarheid	52	1.581	-1.065	39	64	64
05 Zorg, arbeid en inkomen	0	0	0	0	0	0
06 Economische zaken	0	0	0	0	0	0
07 Afval	0	0	0	0	0	0
08 Openbare ruimte	-44	-411	48	3.049	7.202	2.950
09 Bouwen en wonen	-562	-363	-1.335	5	5	5
10 Grondexploitatie	-68	-67	-143	-70	-29	0
Algemene dekkingsmiddelen	183	500	0	0	0	0
Totaal verrekening reserves	-655	1.397	-2.450	3.112	7.362	3.127
Jaarresultaat incl. grondexploitatie	-266	318	1.410	167	5.344	101
Bestemming resultaat grondexploitatie	17	9	1.350	0	5.532	0
Jaarresultaat algemene dienst	-283	309	60	167	-188	101

De programmabegroting met meerjarenperspectief is uitgewerkt op basis van de uitgangspunten zoals die door de raad zijn vastgesteld bij de kadernota. Daarnaast zijn nog de ontwikkelingen meegenomen die tussen het opstellen van de kadernota en de programmabegroting hebben plaatsgevonden (periode juli tot september). De financiële consequenties van deze ontwikkelingen zijn in de programmabegroting doorgerekend voor de periode 2017 tot en met 2020. Dit heeft geresulteerd in de bovenstaande ramingen voor de programmabudgetten.

Een toelichting op de belangrijke ontwikkelingen ten opzichte van de meerjarenraming van het vorig begrotingsjaar is opgenomen onder de betreffende programma's in hoofdstuk 2.

In verband met een wijziging van de begrotings- en verslagleggingsregels zijn de kosten van overhead m.i.v. 2017 apart in de rekening van baten en lasten opgenomen en niet langer aan de taakvelden en programma's toegerekend.

4.1.1. Baten en lasten grondexploitatie

De inkomsten en uitgaven met betrekking tot de grondexploitatie wisselen sterk van jaar tot jaar. Daarnaast zijn er specifieke voorschriften voor het tijdstip waarop de resultaten als gerealiseerd mogen worden beschouwd. De jaarresultaten uit de grondexploitatie worden daarom in eerste instantie verrekend met de reserve grondexploitatie. Op basis van de jaarlijkse bijstelling van het uitvoeringsprogramma grondbedrijf en de daarin opgenomen risico-inventarisatie, wordt bepaald of middelen uit de grondexploitatie kunnen worden vrij gemaakt voor andere doeleinden.

Jaarresultaat grondexploitatie	Rekening	Begroting	Begroting				bedragen x 1.000
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Grondcomplexen saldi IEGG	-193	-9	-1.350	0	-5.532	0	
Grondexploitatie overige	176	0	0	0	0	0	
Totaal	-17	-9	-1.350	0	-5.532	0	

Deze resultaten zijn afgeleid van het Uitvoeringsprogramma grondbedrijf 2016-2019 zoals dat in maart 2016 door de raad werd vastgesteld.

Een belangrijke wijziging in de begrotingsvoorschriften is dat de niet in exploitatie genomen gronden niet meer onder de voorraden maar onder de materiële activa moeten worden opgenomen en dat de plan- en beheerkosten niet langer kunnen worden geactiveerd. Deze komen met ingang van 2017 daarom ten laste van de reguliere exploitatie en worden verantwoord op het product "Overige gemeentelijke eigendommen" onder programma 9.

4.1.2. Baten en lasten activiteiten algemene dienst

Na bestemming van het jaarresultaat uit de grondexploitatie resteert het jaarresultaat op de activiteiten van de algemene dienst. Het financieel beleid is er op gericht om dit resultaat structureel sluitend te houden.

De meerjarenraming is het van belang om vast te stellen of het saldo van de structurele uitgaven en inkomsten minimaal in evenwicht is.

De meerjarenraming gesplitst naar incidentele en structurele baten en lasten gaven ziet er als volgt uit.

	Begroting bedragen x 1.000			
	2017	2018	2019	2020
Jaarresultaat algemene dienst	60	167	-188	101
Saldo incidentele baten en lasten	-273	-255	-116	5
Jaarresultaat structurele baten en lasten	333	422	-72	96

De begroting van de structurele baten en lasten geeft nog een gunstiger beeld. De begroting is daarom zowel inclusief als exclusief de incidentele baten en lasten sluitend. Hiermee voldoen we aan de provinciale toezichtseis.

4.1.3. Overzicht van incidentele baten en lasten

Het is van belang dat de begroting transparant is en dat er zowel voor de gemeenteraad als voor de externe toezichthouders helder inzicht bestaat in de financiële positie op korte en langere termijn. Zo is in de BBV bepaald dat in de toelichting op het overzicht van baten en lasten een overzicht van incidentele baten en lasten wordt gevoegd. Met behulp van dit overzicht kan bepaald worden in hoeverre een formeel sluitende begroting ook structureel in evenwicht is. De staat wordt ook gebruikt om het kengetal voor de structurele exploitatieruimte te bepalen.

Bij het begrip incidenteel moeten we denken aan baten en lasten die zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen. Het is daarbij van belang dat het gaat om eenmalige zaken. Een begroting zal ieder jaar een bedrag voor dergelijke eenmalige zaken bevatten. Het zijn vooral de uitschieters die er echt toe doen.

Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten. Ook hiervan is een overzicht voorgeschreven. Hiervoor verwijzen we naar hoofdstuk 4.2.3.

Meerjarige tijdelijk geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een raadsbesluit en/of een toekenningsbesluit worden aangemerkt als incidentele baten en lasten ook als de geldstroom (nog) langer is dan 3 jaar.

Progr	Incidentele baten en lasten <i>bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020
	Incidentele baten				
5	Vangnetuitkering 2016 inkomensvoorzieningen	121	0	0	0
9	Verkoop bibliotheek	1.100	0	0	0
9	Verkoop vastgoed tbv rijksinfra	1.163	0	0	0
9	Verhuur lokalen de Baarzen	13	0	0	0
9	Provinciale exploitatiebijdrage Ruimte voor Ruimte	345	0	0	0
10	Grondexploitatie BIE Winstneming	1.350	0	5.532	0
10	Grondexploitatie: Bijdragen Fonds bovenwijkse voorzieningen	143	70	29	0
	Totaal incidentele baten	4.234	70	5.560	0

	Incidentele lasten				
1	Verkiezingen	20	20	40	0
2	Bijdrage veiligheidsmonitor	11	0	11	0
3	Noodlokaal de Zwengel	75	0	0	0
3	Verhuiskosten IHP Vught Zuid	0	50	0	0
4	Bijdrage aanpassing kunstgrasveld MOP	100	0	0	0
4	Ontwikkeling gemeentelijk accommodatiebeleid	25	0	0	0
4	Exploitatietekort Elzenburg	20	5	0	0
5	Maatschappelijke stages	18	0	0	0
6	Vrijtijdseconomie en erfgoed	55	55	0	0
9	Afschrijvingslasten Kleine Zeeheldenbuurt	116	0	0	0
9	Plan van aanpak Grote Zeeheldenbuurt	10	0	0	0
9	Invoering omgevingswet	60	60	0	0
OP	Organisatieontwikkeling	75	75	75	0
	Totaal incidentele lasten	584	265	126	0
	Gerealiseerd saldo incidentele baten en lasten	3.650	-195	5.434	0
	Verrekeningen met reserves				
	Baten				
4	Bijdrage groenfonds Natuur en milieueducatie t/m 2020	5	5	5	5
8	Bijdrage groenfonds Groene- en blauwe diensten	5	5	5	0
9	Bijdrage reserve Zeeheldenbuurt	116	0	0	0
9	Bijdrage fonds BWV Toezichtskosten ruimte voor ruimte	52	0	0	0
	Lasten				
9	Toevoeging aan algemene reserve opbrengst bibliotheek	-1.100	0	0	0
9	Toevoeging aan reserve Rijksinfra opbrengst vastgoed	-1.163	0	0	0
9	Toevoeging aan de reserve BWV	-345	0	0	0
10	Toevoeging reserve grondexploitatie	-1.350	0	-5.532	0
10	Toevoeging fondsbovenwijkse voorzieningen	-143	-70	-29	0
	Totaal met reserves verrekende incidentele baten en lasten	-3.923	-60	-5.550	5
	Jaarresultaat incidentele baten en lasten	-273	-255	-116	5

4.2. Meerjarenraming vermogenspositie (Balansprognose)

Voor een goed inzicht in de financiële positie moet naast inzicht in de meerjarenraming van baten en lasten ook inzicht bestaan in de ontwikkeling van de vermogensposities.

De investeringsbegroting beïnvloed in hoge mate de schuldpositie en daarmee de rente en afschrijvingslasten die ten laste van de begrotingsruimte komen. Deze lasten beïnvloeden direct de wendbaarheid van de begroting. Hoe groter het beslag dat de kapitaallasten leggen op de begrotingsruimte hoe minder ruimte er over blijft voor het bekostigen van overige zaken. Het is daarom erg belangrijk dat de schulden in een goede balans blijven met de inkomsten van de gemeente. In de hoofdstukken 3.2. en 3.3. is een toelichting opgenomen op de ontwikkeling van de schuldpositie. In dit hoofdstuk beperken we ons tot een meer technische toelichting op de verschillende vermogensbestanddelen.

Meerjarenraming gecompriëerde balans per einde van het jaar						(x € 1.000)
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Activa						
Materiele vaste activa	82.711	89.235	96.387	99.513	100.616	100.135
Financiële vaste activa	879	762	917	1.511	1.294	1.091
Voorraden	5.044	833	-2.756	-4.427	0	0
Overige vlottende activa	9.025	7.385	6.806	7.788	7.635	7.838
Totaal activa	97.659	98.215	101.355	104.384	109.545	109.063
Passiva						
Eigen vermogen						
Algemene reserve	6.866	5.260	6.667	6.667	6.667	6.667
Resultaat	-283	26	85	252	64	165
Bestemmingsreserves	24.600	24.074	25.117	22.005	14.643	11.516
Reserve grondexploitatie	3.582	3.591	4.941	4.941	10.473	10.473
Voorzieningen	6.812	6.676	6.033	5.868	6.053	5.929
Langlopende schulden	44.874	46.238	46.161	52.301	59.295	61.964
Vlottende passiva	11.209	12.350	12.350	12.350	12.350	12.350
Totaal passiva	97.659	98.215	101.355	104.384	109.545	109.063

4.2.1. De investeringen en kapitaallasten

Het volledige investeringsprogramma is opgenomen in bijlage I. Onderstaand een samenvatting. Hieruit blijkt dat voor de periode 2017 t/m 2020 er in totaal voor ruim € 31 miljoen aan nieuwe en vervangingsinvesteringen staan gepland. Hiervan heeft 12,9 miljoen betrekking op jaarschijf 2017.

Omschrijving	2017	2018	2019	2020	Totaal
<i>Bedragen x 1.000</i>					
Nieuwe investeringen	7.394	4.167	1.710	150	13.422
Vervangingsinvesteringen	5.535	4.537	3.960	3.999	18.032
Totaal	12.929	8.705	5.670	4.149	31.454

Omschrijving <i>Bedragen x 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	Totaal
Onderwijs nieuw investeringen	6.167	3.667	-100	-100	9.635
Gymzalen Martinihal en centrum	850	500	0	0	1.350
Rijksinfra	217	0	1.810	250	2.277
GRP (vervangingsinvesteringen)	3.582	2.525	2.540	2.565	11.212
MOR: Wegen verkeer verlichting en groen	1.321	1.221	1.211	1.241	4.993
Info beleidsplan	79	285	150	71	585
Overige	714	506	60	122	1.402
Totaal	12.929	8.705	5.670	4.149	31.454

Kapitaallasten

De rente en afschrijvingslasten van investeringen worden aan de programma's toegerekend vanaf het jaar volgend op de investering. De rentelasten tijdens de bouw van de grote investeringsprojecten worden ten laste van de investeringen geactiveerd.

De aan de programma's toegerekende afschrijvings- en rentelasten bedragen:

Aan programma's doorberekende kapitaallasten <i>bedragen x € 1.000</i>	Begroting <i>bedragen x 1.000</i>			
	2017	2018	2019	2020
Afschrijvingslasten	4.362	4.253	4.603	4.660
Rentelasten	1.439	1.605	1.653	1.736

De toegerekende rentelasten zijn gebaseerd op een omslagpercentage van 1,5%. Met ingang van de begroting 2017 wordt er geen rekening gehouden met bespaarde rente over het eigen vermogen.

4.2.2. De stand en het verloop van de reserves

Staat van reserves <i>(bedragen x € 1.000)</i>	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Algemene reserve	6.866	5.260	6.667	6.667	6.667	6.667
Reserve saldi jaarrekening	-283	26	85	252	64	165
Reserve grondexploitatie algemeen	3.582	3.591	4.941	4.941	10.473	10.473
<u>Overige bestemmingsreserves</u>						
Bestemmingsreserve IHP	1.620	1.469	1.429	1.345	1.231	1.127
Bestemmingsreserve gymvoorzieningen	284	284	282	276	245	214
Reserve kapitaallasten accommodatiebeleid	415	793	760	727	694	660
Reserve Verenigingscomplexen IJzeren Man	254	0	0	0	0	0
Reserve Jeugd en gezin	99	99	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Wmo	207	207	0	0	0	0
Reserve Groenfonds	145	117	102	87	72	62
Bestemmingsreserve Rijksinfrastructuur	21.188	20.665	21.785	18.740	11.543	8.594
Reserve Zeeheldenbuurt	383	383	267	267	267	267
Reserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen	4	57	493	563	591	591
Totaal	34.765	32.951	36.810	33.865	31.846	28.820

Algemene reserve

De algemene reserve dient als weerstandsvermogen voor het opvangen van onvoorziene financiële tegenvallers. Hiervoor dient een minimale buffer te worden aangehouden. (zie hiervoor hoofdstuk 3.2.3. Weerstandsvermogen)

Reserve saldi jaarrekening

Dit betreft de cumulatie van de begrote jaarresultaten van de activiteiten van de algemene dienst. Bij de vaststelling van de jaarrekening neemt de raad een besluit over de bestemming van de overschotten of de dekking van de tekorten. Normaal gesproken worden deze resultaten verrekend met de algemene reserve

Reserve Grondexploitatie

De reserve grondexploitatie dient in eerste instantie om onvoorziene risico's binnen de grondexploitatie op te kunnen vangen. De minimaal gewenste omvang van de reserve wordt bepaald met behulp van een risico-inventarisatie die jaarlijks bij de vaststelling van het uitvoeringsprogramma grondexploitatie aan de raad wordt voorgelegd. Beleidslijn is dat alle resultaten uit de grondexploitatie met de reserve worden verrekend.

Reserve Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)

De reserve IHP wordt ingezet als dekkingsmiddel voor het IHP. In de begroting is structureel budgetruimte vrij gemaakt voor het IHP. De verschillen tussen dit budget en de realisatie worden verrekend met de reserve. In de beginjaren werd niet het gehele budget benut en is het overschot aan de reserve toegevoegd. Vanaf 2015 treden er tijdelijk tekorten op die gedekt worden uit deze reserve. Op deze wijze wordt een meerjarig sluitende dekking voor het IHP project bereikt.

Reserve Gymvoorzieningen

In de vergadering van 1-10-2015 heeft de raad via amendement besloten om het restant van de voorziening buitenonderhoud scholen te bestemmen voor de financiering van een gymvoorziening.

Reserve kapitaallasten accommodatiebeleid

Uitgangspunt voor het accommodatiebeleid is dat de opbrengst van locaties die niet meer worden gebruikt, wordt ingezet ter financiering van het accommodatiebeleid.

Het betreft hier de locaties Schoonveld, Kwebben, Paleisje, Vlierthonk en de Goude Zonne. De opbrengsten onder aftrek van de boekwaarden worden gestort in een bestemmingsreserve en vallen in een periode van 25 jaar vrij ten gunste van de exploitatie.

Reserve verenigingsreserve IJzeren Man.

Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2013 is besloten € 295.000 te bestemmen voor noodzakelijk onderhoud, herstel en aanpassing van het verenigingscomplex IJzeren Man. Dit op voorwaarde dat de verenigingen het beheer overnemen en hiervoor een jaarlijkse canon betalen.

Reserve Jeugd en Gezin

Bij het vaststellen van de resultaatbestemming van het jaarrekeningresultaat 2009 heeft de raad besloten tot de instelling van een Reserve Jeugd en Gezin en hierin een bedrag van € 99.457 te storten. Binnen de meerjarenbegroting is deze reserve niet ingezet voor de uitvoering van het bestaande beleid. Bij de begroting 2017 is deze reserve afgewikkeld en toegevoegd aan de algemene reserve.

Bestemmingsreserve Wmo

In 2007 en 2008 werden de ten opzichte van de begroting gerealiseerde overschotten aan de Reserve Wmo toegevoegd. Aanwending van de reserve bleek afgelopen jaren niet nodig.

Bij de begroting 2017 is deze reserve afgewikkeld en toegevoegd aan de algemene reserve.

Reserve Groenfonds

Het groenfonds is een financiële reserve die bedoeld is om groen gerelateerde projecten te financieren. Het college kan de middelen uit dit fonds aanwenden binnen de kaders die de raad heeft aangegeven.

Reserve Rijksinfrastructuur

Voor de kosten van het project PHS en de aanpassing van de N65 is een dekkingsplan in de meerjarenbegroting opgenomen. De reserve Rijksinfra vormt hier onderdeel van.

Reserve Zeeheldenbuurt

Als onderdeel van het dekkingsplan voor het project Zeeheldenbuurt werd een bedrag van € 750.000 vrij gemaakt uit de algemene middelen. Hiervan resteert per 1-1-2016 € 383.000 waarvan in 2017 € 116.000 wordt ingezet.

Reserve Bovenwijkse voorzieningen

De reserve wordt gevoed uit opslagen op de grondprijzen in de projecten van de grondexploitatie. Uit deze reserve kunnen plan overschrijdende werken worden bekostigd. Besteding vindt pas plaats na voorafgaande goedkeuring door de raad. De nota Bovenwijkse voorzieningen vormt het beleidskader voor deze reserve. Hierin zijn de uitgangspunten vastgelegd voor de investeringen die in aanmerking komen voor een bijdrage uit deze reserve. Volgens de nota moeten de werken een infrastructureel karakter hebben.

4.2.3 Verrekeningen met reserves

In de begroting zijn de volgende verrekeningen met reserves verwerkt.

Programma / omschrijving	Reserve	2016	2017	2018	2019	2020
3: Onderwijs en educatie		156	45	88	120	109
Mutatie reserve IHP	Reserve IHP	151	40	83	115	104
Natuur en milieu-educatie t/m 2020	Reserve IHP	5	5	5	5	5
4: Leefbaarheid		1.581	-1.065	39	64	64
De Petrus: Incidentele bijdrage	Kap.lstn accommodatiebeleid	194	0	0	0	0
Vrijval ter dekking kapitaallasten	Kap.lstn accommodatiebeleid	33	33	33	33	33
De Petrus: subsidie verbouwing	Verenigingscompl. IJzeren Man	1.100	0	0	0	0
De Petrus: Verkoop bibliotheek	Algemene reserve	0	-1.100	0	0	0
Onderhoud verenigingsc. IJzeren Man	Verenigingscompl. IJzeren Man	254	0	0	0	0
Gymvoorziening Martinihal extra lasten	Gymvoorzieningen	0	2	6	31	31
8: Openbare ruimte		674	48	3.049	7.202	2.950
Convenant natuurpark de Kwebben	Groenfonds	2	0	0	0	0
Groene- en blauwe diensten t/m 2019	Groenfonds	5	5	5	5	0
Structurele dotatie reserve Rijksinfra	Rijksinfra	-486	-493	-500	-508	-516
Bijdrage uit reserve Rijksinfra	Rijksinfra	1.153	536	3.544	7.705	3.466
9: Bouwen en wonen		-713	-1.335	5	5	5
Inzet tijdelijk medewerker tbv geluidssanering	Algemene reserve	6	0	0	0	0
Bijdrage i.v.m. weidevogelconvenant	Groenfonds	5	5	5	5	5
Bijdrage LDEC	Groenfonds	12	0	0	0	0
Afschrijving Zeeheldenbuurt	Zeeheldenbuurt	0	116	0	0	0
Dotatie verkoop Schoonveld	Kapitaallasten accommodaties	-667	0	0	0	0
Overheveling overschot naar Rijksinfra	Kapitaallasten accommodaties	61	0	0	0	0
Overheveling overschot van accommodaties	Rijksinfra	-61	0	0	0	0
Opbrengst exploitatiebijdrage	Rijksinfra	-83	0	0	0	0
Verkoop villa Bleijenburg	Rijksinfra	0	-222	0	0	0
Dotatie in verband met verkoop vastgoed	Rijksinfra	0	-940	0	0	0
Provinciale exploitatiebijdrage Ruimte voor Ruimte	Bovenwijkse voorzieningen	0	-345	0	0	0
Bijdrage legeskosten Ruimte voor Ruimte	Bovenwijkse voorzieningen	14	52	0	0	0
Grondexploitatie		-76	-1.493	-70	-5.560	0
Grondcomplexen saldi BIE	Grondexploitatie	0	-1.350	0	-5.532	0
Stelselwijziging BBV Taalstraat Torenstraat	Grondexploitatie	-9	0	0	0	0
Bijdragen grondexploitaties fonds BWV	Bovenwijkse voorzieningen	-67	-143	-70	-29	0
Algemene dekkingsmiddelen		500	0	0	0	0
Bijdrage IKB personeel stelselwijziging	Algemene reserve	500	0	0	0	0
Vrijval bestemmingsreserve WMO	WMO	0	207	0	0	0
Vrijval reserve Jeugd en gezin	Jeugd en gezin	0	99	0	0	0
Toevoeging reserve WMO	Algemene reserve	0	-207	0	0	0
Toevoeging reserve Jeugd en gezin	Algemene reserve	0	-99	0	0	0
		2.122	-3.800	3.112	1.831	3.127

In beginsel wordt iedere aanwending van reserves beschouwd als incidentele baat. Onder voorwaarden is het toegestaan om middelen uit een afgezonderde bestemmingsreserve structureel in te zetten ter verlichting van de exploitatie.

4.2.3.1. Structurele verrekeningen met reserves

Een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves is voorgeschreven. Dit overzicht laat zien in welke mate de begroting structureel gedekt wordt vanuit de reserves.

Beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves <i>bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020
Structurele toevoegingen aan reserves				
Toevoeging reserve rijksinfra N-65	493	500	508	516
Totaal structurele toevoegingen reserves	493	500	508	516
Structurele onttrekkingen aan reserves				
Vrijval reserve IHP	40	83	115	104
Vrijval reserve dekking kapitaallasten accommodatiebeleid	33	33	33	33
Bijdrage reserve Gymvoorziening	2	6	31	31
Bijdrage reserve Rijksinfra	536	3.544	7.705	3.466
Bijdrage weidevogelconvenant	5	5	5	5
Totaal structurele onttrekkingen aan reserves	616	3.672	7.889	3.638
Per saldo structurele onttrekking reserves	-123	-3.172	-7.381	-3.122

Vrijval Reserve IHP

Vanaf 2006 is structureel begrotingsruimte vrij gemaakt voor het IHP. Conform het dekkingsplan voor het IHP zijn in de periode 2006 t/m 2014 bedragen gestort in de reserve IHP. Vanaf 2015 zijn de werkelijke lasten hoger dan de begrotingsruimte en wordt de reserve ingezet als dekkingsmiddel.

Vrijval reserve dekking kapitaallasten accommodatiebeleid

Volgens het dekkingsplan voor het accommodatiebeleid wordt de (netto-) verkoopopbrengst van de te verkopen accommodaties gestort in een bestemmingsreserve. Met een jaarlijkse bijdrage uit deze bestemmingsreserve kan een gedeelte van de kapitaallasten van de investeringen in de accommodaties Elzenburg en Rozenoord worden gedekt.

Bijdrage reserve gymvoorziening

De reserve gymvoorziening wordt ingezet voor gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten van de investeringen in de gymvoorzieningen.

Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserve Rijksinfra

Door een herschikking van de reserves is er een bestemmingsreserve gevormd voor de Rijksinfra PHS en N65. Deze reserve wordt nog verder aangevuld met een jaarlijkse storting ten laste van de exploitatie (structureel) en de opbrengsten uit de verkoop van vastgoed (incidenteel).

Uit de reserve valt jaarlijks (structureel) een bedrag vrij om de gemaakte kosten te dekken. Deze bijdrage kan per jaar schommelen afhankelijk van de voor dat jaar geraamde kosten volgens het dekkingsplan.

Bijdrage groenfonds

De bijdragen in het kader van de weidevogelconvenant worden gedekt uit het groenfonds.

4.2.4. De stand en het verloop van de voorzieningen

Overzicht van de voorzieningen aan het einde van het begrotingsjaar.

Omschrijving <i>Bedragen x 1.000</i>	2016	2017	2018	2019	2020
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</u>	1.791	1.828	1.865	1.902	1.938
Voorziening pensioenverpl ambtsdragers	887	863	840	817	794
Voorziening wachtgeldverplichtingen	178	178	178	178	178
Voorziening Internationale Solidariteit	13	13	13	13	13
Voorz. toekomstige pensioenverpl ambtsdragers	524	584	644	704	764
Voorz. Negatief eigen vermogen Stadsgewest	190	190	190	190	190
<u>Onderhoudsegalisatievoorzieningen</u>	3.773	3.146	3.028	3.127	3.050
Voorziening onderhoud openbare verlichting	23	38	44	46	52
Voorziening onderhoud begraafplaats	7	8	9	10	12
Voorziening woonwagenlocatie Driesedam	57	35	36	38	37
Voorziening woonwagen Driesedam 22	2	2	2	1	2
Voorziening woonwagenlocatie Olmenlaan	111	123	133	146	91
Voorziening huurwoonwagen Olmenlaan 31	0	-11	-11	-12	-12
Voorziening huurwoonwagen Olmenlaan 23	11	12	12	1	2
Voorziening onderhoud raadhuis	417	406	396	385	374
Voorziening onderhoud kettingweg	247	276	304	332	325
Voorziening onderhoud gemeentekantoor	627	662	698	733	804
Voorziening onderhoud Soc. Cult. Acc.	379	352	331	289	299
Voorziening onderhoud sportaccommodaties	556	544	468	403	397
Voorziening onderhoud acc. Sportparken	189	209	233	241	125
Voorziening onderhoud Theresialaan 32	24	24	24	24	24
Voorziening onderhoud onderwijsgebouwen	812	0	0	0	0
Voorziening onderhoud Clustervoorziening V-N	112	188	267	346	426
Voorziening exploitatie onderhoud Clustervz. V-N	30	30	30	30	30
Voorziening brugonderhoud	170	246	52	113	63
<u>Voorzieningen van derden verkregen middelen</u>	814	761	677	726	643
Voorziening afvalstoffenheffing	34	34	34	34	34
Egalisatievoorziening gemeentelijke riolering	773	721	637	687	605
Voorziening sociaal fonds	7	6	5	4	3
<u>Overige voorzieningen grondexploitatie</u>	298	298	298	298	298
Voorziening inrichting openb. Reeburgmavo	99	99	99	99	99
Voorziening woonrijpmaken weg Ouwerkerk	199	199	199	199	199
Totaal voorzieningen algemene dienst	6.677	6.033	5.867	6.052	5.929
<u>Lagere marktwaarde overige eigendommen</u>	5.594	4.601	115	115	115
Voorziening waardering Mariëllaschool	174	115	115	115	115
Voorziening Martinilaan 4	934	0	0	0	0
Voorziening Irenelaan	4.486	4.486	0	0	0
<u>Overige voorzieningen waarderingen</u>	162	162	162	162	162
Voorziening dubieuze debiteuren	162	162	162	162	162
Totaal	5.756	4.763	277	277	277
Totaal generaal	12.433	10.795	6.144	6.329	6.206

Bijlagen

Bijlage I: Investeringsprogramma nieuwe en vervangingsinvesteringen

Nieuwe Investerings

Pro-gram	Omschrijving	Netto Inves-tering	inves-tering t/m 2016	2017	2018	2019	2020	Na 2020
	<i>Bedragen x 1.000</i>							
3	OLP cluster Vught N Openbaar OW	34	34	0	0	0	0	0
3	OLP cluster Vught N Openbaar OW	17	0	17	0	0	0	0
3	OLP cluster Vught N Openbaar OW	17	0	0	17	0	0	0
3	Uibreiding De Zwengel	2.655	200	2.455	0	0	0	0
3	De Zwengel: Aankoop grond	240	0	240	0	0	0	0
3	De Zwengel Aanleg parkeervoorziening	54	0	54	0	0	0	0
3	De Zwengel voorfinanciering duurzaamheidsmaatr.	265	0	265	0	0	0	0
3	De Zwengel terugontvangst duurzaamheidsmaatr.	-265	0	0	-27	-27	-27	-186
3	Uitbreiding Vught Noord Koningslinde	150	0	150	0	0	0	0
3	IHP 2e fase: Vught Zuid bijdrage Onderhoudsvoorz.	-812	0	-812	0	0	0	0
3	IKC VZ: School	3.161	237	1.486	1.438	0	0	0
3	IKC VZ: Sport/Gymvoorzieningen	3.350	251	1.575	1.524	0	0	0
3	IKC VZ: Aanvullende kindvoorzieningen	836	63	393	380	0	0	0
3	IKC VZ Voorfinanciering duurzaamheidsmaatregelen	735	55	345	334	0	0	0
3	IKC VZ Terugontvangst duurzaamheidsmaatregelen	-735	0	0	0	-73	-73	-588
3	Gymzalen Martinihal	700	150	300	250	0	0	0
3	Gymzalen Centrum	1.000	200	550	250	0	0	0
8	Infrastructuur sportpark Bergenshuizen	250	250	0	0	0	0	0
8	Sportpark Bergenshuizen openbare ruimte	215	160	55	0	0	0	0
4	Sportpark Bergenshuizen kunstgrasvelden	900	900	0	0	0	0	0
4	Sportpark Bergenshuizen kleedunits	105	0	105	0	0	0	0
8	Rijksinfra: Wolfkamerweg	4.624	0	217	0	1.810	0	2.597
8	Rijksinfra: Bijkomende investeringen	1.000	0	0	0	0	250	750
8	Gladheidsbestr. Strooivoertuig	60	60	0	0	0	0	0
8	Gladheidsbestr. Zoutstrooier	25	25	0	0	0	0	0
8	Gladheidsbestr. Zoutmengmachine groot	25	25	0	0	0	0	0
8	Gladheidsbestr. Sneeuwscuif klein	7	7	0	0	0	0	0
	TOTAAL	18.612	2.617	7.394	4.167	1.710	150	2.574

Vervangingsinvesteringen

Pro-gram	Omschrijving	Netto Inves-tering	inves-tering t/m 2016	2017	2018	2019	2020
Bedragen x 1.000							
8	Vervanging speelvoorzieningen	207	41	41	41	42	42
8	GRP pompen, gemalen	811	159	161	162	164	165
8	GRP beschoeiing	506	99	100	101	102	103
8	Verbeteren van de riolering	13.431	3.288	3.321	2.251	2.274	2.297
8	Rioolcamera	10	0	0	10	0	0
8	Vervanging/onderh. openbare verlicht.	900	176	178	180	182	184
8	Uitvoering groenbeleidsplan (MOR)	1.062	208	210	212	215	217
8	Wegenplan	2.587	0	728	623	606	630
8	Verkeers- en Vervoers Plan 2016	1.030	202	204	206	208	210
9	Kleine Zeeheldenbuurt	120	4	116	0	0	0
kpl	Houtversnipperaar	30	30	0	0	0	0
kpl	Wackers 2 stuks	17	17	0	0	0	0
kpl	Trilplaten 2 stuks	13	0	13	0	0	0
kpl	Spargelse bladzuiger	30	30	0	0	0	0
kpl	Waterton	11	0	0	11	0	0
kpl	Sneeuwschuif groot	0	0	0	0	0	0
kpl	Tandemasser	6	0	0	6	0	0
kpl	Vervanging vrachtauto	195	0	195	0	0	0
kpl	Tractor inclusief voorlader	47	47	0	0	0	0
kpl	Bestelauto (vervanging 51-BT-JH)	55	55	0	0	0	0
kpl	Bestelauto (vervanging 69-VFK-4)	55	0	55	0	0	0
kpl	Aanhanger Rior	22	0	0	0	0	22
kpl	Bestelauto (vervanging 42-VVT-8)	58	0	0	58	0	0
kpl	Bestelauto (vervanging 7-VRP-17)	58	0	0	58	0	0
kpl	Bestelauto (vervanging BZ-PP-38)	58	0	0	58	0	0
kpl	Bestelauto (vervanging 93-VRL-9)	58	0	0	58	0	0
kpl	Bestelauto (vervanging 8-VRP-18 Zuid	58	0	0	0	0	58
7	Vervanging Shovel	65	0	65	0	0	0
kpl	Vervanging actiewagen nr.1	9	0	0	9	0	0
kpl	Vervanging actiewagen nr.2	9	0	0	9	0	0
kpl	Rijdende afzetting	10	0	10	0	0	0
kpl	Dranghekaanhanger nr.1	6	0	0	0	6	0
kpl	Dranghekaanhanger nr.2	6	0	0	0	6	0
kpl	Dranghekaanhanger nr.3	6	0	0	0	6	0
kpl	PC's info-beleidsplan	62	5	26	0	5	26
kpl	Overige invest. info-beleidsplan	1.233	705	53	285	145	45
kpl	Inventaris gemeentekantoor/raadhuis/kettingweg	160	25	60	75	0	0
kpl	Pand gemeentekantoor/raadhuis/kettingweg	187	62	0	125	0	0
		23.186	5.154	5.535	4.537	3.960	3.999

Bijlage II: Aanpassingen meerjarenbegroting

	2017	2018	2019	2020
Meerjarenbegroting 2016-2019 (incl. wijz.)	-329	-269	-375	-387
Nieuw beleid / aanpassing bestaand beleid	2017	2018	2019	2020
Omvorming peuterspeelzaalwerk	46	46	46	46
IKC Zuid sportvoorzieningen	0	0	-65	-65
Bijdrage Vught Overbrught	-2	-2	-2	-2
AgriFood Capital vanaf 2017	-65	-65	-65	-65
Uitvoeringsplan centrum	-10	-10	-10	-10
Opbrengst inkomsten reclame rotondes	16	16	16	16
Incidentele kwaliteitsverbeteringen	-14	-14	-14	-14
Organisatieontwikkeling	-100	-100	-100	-25
Toeristenbelasting	27	27	27	27
Totaal	-103	-103	-168	-93
Autonome ontwikkelingen	2017	2018	2019	2020
<u>Veranderingen sociaal domein</u>				
<u>Invulling personele capaciteit sociaal domein</u>				
Inzet budgetten Jeugd tbv personeel	97	97	97	97
Inzet budgetten WMO tbv personeel	260	260	260	260
Vermindering subsidies tbv personeel	10	10	10	10
Inzet budget lokale inbedding tbv personeel	75	75	75	75
Inzet stelpost Soc. Domein tbv personeel	254	254	254	254
Personeelslasten: Sociaal domein	-696	-696	-696	-696
Jeugdzorg: meicirculaire	-348	-386	-380	-381
Huishoudelijke verzorging: meicirculaire	-91	-91	-91	-107
WSW: meicirculaire	66	74	54	52
Re-integratietrajecten: meicirculaire	35	45	45	45
Lokale inbedding: meicirculaire	33	-44	-45	-15
<u>Overige mutaties programma's</u>				
Rekenkamerfunctie	20	20	20	0
Kadernota veiligheidsregio	-24	-24	-25	-26
Huur noodlokalen de zwengel	-75	0	0	0
Volksgezondheid: Bijdrage GGD	-47	-47	-47	-47
Gem. accommodaties: Extra bijdrage JC Elzenburg	-10	0	0	0
Ontwikkeling accommodatiebeleid	-25	0	0	0
Wmo collectief vervoer	42	42	42	42
Vangnetuitkering 2016	121	0	0	0
Hogere Rijksbijdrage 2017 (5% regeling)	83	0	0	0

Evenementen	-13	-13	-13	-13
Kosten afvalverwijdering	10	6	7	5
Voorziening afval	-10	-6	-7	-5
Minder aan riolering toe te rekenen kosten	179	124	81	38
Lagere tarieven riolering	-179	-124	-81	-38
Beheer VRI Haldersebaan	6	6	6	6
Omgevingswet	-60	-60	0	0
Uitvoeringsregeling Pacht	22	22	22	22
Onderhoud Olmenlaan	-5	-5	-5	-5
Exploitatiebijdrage ruimte voor ruimte	52	0	0	0
Personeelslasten: Cao / premies	-172	-249	-382	-464
Personeelslasten: Sportdag	-4	-4	-4	-4
Kapitaallasten: Rente	-140	-31	-167	-212
Kapitaallasten: Afschrijvingen	0	-48	-107	153
Opbrengst OZB	-5	68	91	272
Totaal	-540	-727	-986	-682
Structurele aanpassingen	2017	2018	2019	2020
Bode	13	13	13	13
Social media	5	5	5	5
Overheveling bestaand budget AgriFood Capital	11	11	11	11
Rampenbestrijding: Opleidingsbudget	9	9	9	9
Sport: Onderhoud atletiekaccommodatie PH	-9	-9	-9	-9
Wmo: PGB budget hulp bij het huishouden	75	78	81	81
Wmo: Woonvoorzieningen: grote woningaanpassingen	23	24	24	24
Wmo beleid verlaging budget	15	15	15	15
Overheveling bestaand budget AgriFood Capital	-11	-11	-11	-11
Verlaging budget subsidie afkoppelen riolering	50	50	50	50
Minder opbrengsten grootverbruik	-45	-45	-45	-45
Mutatie voorziening riolering	-5	-5	-5	-5
Gladheidsbestrijding	35	35	35	35
Beheer en onderhoud vastgoed en accommodaties	-82	-37	-33	15
Stelpost intensivering raadhuis	10	10	10	10
Formatie-uitbreiding bode	-23	-23	-24	-24
Beheer en onderhoud Kwartier	-30	-30	-30	-30
P-budget gladheidsbestrijding	-14	-14	-14	-14
Aanscherping begroting (wo inflatiecorrectie)	190	128	103	-122
Totaal	217	203	186	10

Uitkering gemeentefonds	2017	2018	2019	2020
Algemene uitkering	229	232	324	336
Overige decentralisatie en integratie uitkeringen	-24	-31	-32	-32
Meicirculaire	292	607	637	687
VHROSV en woningbouwprogramma	-84	-56	-71	-69
VHROSV cumulatieregulering	-27	-12	-10	0
Totaal	386	740	848	923
Aanpassingen BBV	2017	2018	2019	2020
Activering investeringen maatschappelijk nut	728	623	606	630
Plan en beheerkosten faciliterend vastgoedbeleid	-160	-276	-295	-300
Vervallen activering uren oude NIEG	-92	-23	-5	0
Vervallen activering plankosten oude NIEG	-11	-1	0	0
Wijziging BBV: Vervallen dekking res. Grondexpl rente NIEG	-38	0	0	0
Totaal	428	323	306	330
Totaal bijgestelde verwachting	60	167	-188	101

Bijlage III: Staat van reserves

Bijlage III: Staat van reserves	Saldo 2015	Toev 2016	Onttrek. 2016	Toev 2017	Onttrek. 2017	Toev 2018	Onttrek. 2018	Toev 2019	Onttrek. 2019	Toev 2020	Onttrek. 2020	Saldo 2020
Algemene reserve	6.866	0	1.606	1.407	0	0	0	0	0	0	0	6.667
Reserve saldo jaarrekening	-283	309	0	60	0	167	0	0	188	101	0	165
Reserve grondexploitatie algemeen	3.582	9	0	1.350	0	0	0	5.532	0	0	0	10.473
Bestemmingsreserve IHP	1.620	0	151	0	40	0	83	0	115	0	104	1.127
Bestemmingsreserve gymvoorzieningen	284	0	0	0	2	0	6	0	31	0	31	214
Reserve kapitaallasten accommodatiebeleid	415	667	288	0	33	0	33	0	33	0	33	660
Reserve Verenigingscomplexen IJzeren Man	254	0	254	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Jeugd en gezin	99	0	0	0	99	0	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve WMO	207	0	0	0	207	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Groenfonds	145	0	29	0	15	0	15	0	15	0	10	62
Bestemmingsreserve Rijksinfrastructuur	21.188	630	1.153	1.656	536	500	3.544	508	7.705	516	3.466	8.594
Reserve Zeeheldenbuurt	383	0	0	0	116	0	0	0	0	0	0	267
Reserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen	4	67	14	488	52	70	0	29	0	0	0	591
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	34.765	1.682	3.495	4.959	1.100	737	3.682	6.068	8.087	617	3.643	28.820

Bijlage IV: Staat van voorzieningen

Omschrijving	Saldo	Toev	Ontrek	Toev	Ontrek	Toev	Ontrek	Toev	Ontrek	Toev	Ontrek	Saldo
<i>Bedragen x 1.000</i>	2015	2016	2016	2017	2017	2018	2018	2019	2019	2020	2020	2020
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</u>	1.754	160	123	160	123	160	123	160	123	160	123	1.938
Voorziening pensioenverpl ambtsdragers	910	0	23	0	23	0	23	0	23	0	23	794
Voorziening wachtgeldverplichtingen	178	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	178
Voorziening Internationale Solidariteit	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
Voorz. toekomstige pensioenverpl ambtsdragers	464	60	0	60	0	60	0	60	0	60	0	764
Voorz. Negatief eigen vermogen Stadsgewest	190	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	190
<u>Onderhoudsegalisatievoorzieningen</u>	3.612	455	294	456	1.084	453	571	453	354	453	530	3.050
Voorziening onderhoud openbare verlichting	34	22	33	22	7	22	16	22	20	22	16	52
Voorziening onderhoud begraafplaats	5	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	12
Voorziening woonwagenlocatie Driesedam	53	6	2	6	28	3	2	3	1	3	4	37
Voorziening woonwag en Driesedam 22	1	1	0	1	0	1	0	1	2	1	0	2
Voorziening woonwagenlocatie Olmenlaan	101	13	3	13	0	13	3	13	1	13	68	91
Voorziening huurwoonwag en Olmenlaan 31	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	-12
Voorziening huurwoonwag en Olmenlaan 23	11	1	0	1	0	1	0	1	12	1	0	2
Voorziening onderhoud raadhuis	381	42	6	42	53	42	53	42	53	42	53	374
Voorziening onderhoud kettingweg	209	44	5	44	16	44	16	44	16	26	33	325
Voorziening onderhoud gemeentekantoor	595	40	9	40	4	40	4	40	4	58	-13	804
Voorziening onderhoud Soc. Cult. Acc.	402	22	45	22	49	22	43	22	65	22	12	299
Voorziening onderhoud sportaccommodaties	659	47	151	46	58	44	120	43	108	42	48	397
Voorziening onderhoud acc. Sportparken	182	44	36	44	24	44	20	44	35	44	159	125
Voorziening onderhoud Theresialaan 32	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24

Voorziening onderhoud onderwijsgebouwen	812	0	0	0	812	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening onderhoud Clustervoorziening V-N	38	74	0	77	0	78	0	79	0	80	0	426
Voorziening exploitatie onderhoud Clustervz. V-N	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30
Voorziening brugonderhoud	75	99	4	99	23	99	293	99	37	99	149	63
<u>Voorzieningen van derden verkregen middelen</u>	1.148	3	336	3	56	3	88	3	-46	3	86	643
Voorziening afvalstoffenheffing	70	0	36	0	0	0	0	0	0	0	0	34
Egalisatievoorziening gemeentelijke riolering	1.070	0	297	0	52	0	84	0	-50	0	82	605
Voorziening sociaal fonds	8	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3
<u>Overige voorzieningen grondexploitatie</u>	298	0	0	0		0	0	0	0	0	0	298
Voorziening inrichting openb. Reeburgmavo	99	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	99
Voorziening woonrijpmaken weg Ouwerkerk	199	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	199
Totaal voorzieningen algemene dienst	6.812	618	753	619	1.263	616	782	616	431	616	739	5.929
<u>Voorraden BIE</u>	901	0	901	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening exploitatietekort Taalstr/Torenstr	901	0	901	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<u>Lagere marktwaarde overige eigendommen</u>	5.663	0	69	0	993	0	4.486	0	0	0	0	115
Voorziening waardering Mariellaschool	243	0	69	0	59	0	0	0	0	0	0	115
Voorziening Martinilaan 4	934	0	0	0	934	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening Irenelaan	4.486	0	0	0	0	0	4.486	0	0	0	0	0
<u>Overige voorzieningen waarderingen</u>	162	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	162
Voorziening dubieuze debiteuren	162	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	162
Totaal	6.726	0	970	0	993	0	4.486	0	0	0	0	277

Totaal generaal	13.537	618	1.723	619	2.257	616	5.268	616	431	616	739	6.206
------------------------	---------------	------------	--------------	------------	--------------	------------	--------------	------------	------------	------------	------------	--------------

toev. = toevoeging

**onttr.= onttrekking

Bijlage V: Bijlage geraamde baten en lasten per taakveld IV-3

Taak- veld	Omschrijving	Baten 2017	Lasten 2017	Saldo 2017
0.1	Bestuur	0	1.457	-1.457
0.10	Mutaties reserves	-794	4.593	-3.800
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	60	-60
0.2	Burgerzaken	-591	864	-273
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-4.319	2.239	2.080
0.4	Overhead	-152	7.895	-7.744
0.5	Treasury	-70	17	53
0.61	OZB woningen	-4.671	355	4.316
0.62	OZB niet-woningen	-3.110	54	3.056
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0
0.64	Belastingen Overig	-50	0	50
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-32.658	4	32.655
0.8	Overige baten en lasten	-284	143	142
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	1.314	-1.314
1.2	Openbare orde en veiligheid	-14	368	-354
2.1	Verkeer en vervoer	-158	1.841	-1.683
2.2	Parkeren	0	0	0
2.3	Recreatieve havens	0	0	0
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	-25	844	-819
3.1	Economische ontwikkeling	0	198	-198
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-18	19	-2
3.4	Economische promotie	-256	221	35
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	-204	2.494	-2.290
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-159	643	-484
5.1	Sportbeleid en activering	0	509	-509
5.2	Sportaccommodaties	-377	1.140	-764
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	844	-844
5.4	Musea	0	50	-50
5.5	Cultureel erfgoed	0	81	-81
5.6	Media	0	529	-529

5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-85	1.749	-1.664
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-163	3.853	-3.689
6.2	Wijkteams	-8	1.271	-1.263
6.3	Inkomensregelingen	-3.774	5.558	-1.784
6.4	Begeleide participatie	0	4.510	-4.510
6.5	Arbeidsparticipatie	0	653	-653
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	272	-272
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-751	4.110	-3.359
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	3.780	-3.780
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	0	783	-783
7.2	Riolering	-3.649	2.638	1.011
7.3	Afval	-3.296	2.526	771
7.4	Milieubeheer	0	100	-100
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-13	15	-3
8.1	Ruimtelijke ordening	-1.435	1.734	-299
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-1.982	632	1.350
8.3	Wonen en bouwen	-777	884	-107
	Totaal	-63.843	63.843	0

Bijlage VI: Afkortingenlijst

ABZ	(Stichting) Anders Bezig Zijn
AFC	AgriFood Capital
AFM	Autoriteit Financiële Markten
AMT	Algemeen Management Team
Awb	Algemene wet bestuursrecht
BABW	Besluit Administratieve Bepalingen inzake het Wegverkeer
BAG	Basisregistratie adressen en gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BDU	Brede doeluitkering
BDUR	Brede doeluitkering rampenbestrijding
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIE	Bouwgronden in exploitatie
BIS tier	de verhouding tussen eigen vermogen en de niet-risicovrije kredietverlening
BLIZO	(onderdeel WSD-groep) leerwerkbedrijf vnl. voor visueel en auditief beperkte mensen
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOR	Beheer Openbare Ruimte
BRP	Basis Registratie Personen
Bs	Basisschool
BTW	BTW-compensatiefonds
BUIG	Wet Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
Burap	Bestuursrapportage
BV	Besloten Vennootschap
B&W	Het college van Burgemeester en Wethouders
BWV	Bovenwijkse voorzieningen
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
Dzd	Duizend
EHBO	Eerste Hulp Bij Ongelukken
EMU	Economische en Monetaire Unie
Fte	Formatieplaats
GFT	Groenten- Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen
GKB	Gemeentelijke kredietbank
GMC	Gemeenschappelijk Meldcentrum Brabant-Noord
GreX	Grondexploitatie-raming
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
HHT	Huishoudelijke Hulp Toelage
Hr	Human Resources
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
iDOP	integraal Dorpsontwikkelingsplan
IEGG	in exploitatie genomen gronden
IHP	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs
IKB	Individueel keuze budget

IKC	Integraal Kindcentrum
I&M	Ministerie van -: Infrastructuur en Milieu
JC	Jongerencentrum
LDEC	Lokale Duurzame Energie Coöperaties
MER	Milieu Effect Rapportage
MJPG	Meerjarenprogramma Geluidsanering
MKB	Midden en Klein Bedrijf
MOR	Meerjarenuitvoeringsprogramma Openbare Ruimte
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NV	Naamloze Vennootschap
ODBN	Omgevings Dienst Brabant Noord
OKE	Ontwikkelkansen door kwaliteit en educatie
OLP	Onderwijs Leerpakket
OM	Openbaar Ministerie
OTB	Ontwerp Tracé Besluit
OV	Openbaar vervoer / Openbare Verlichting
OW	Onderwijs
OZB	Onroerende Zaak Belasting
P&C	Planning en Control
PGB	Persoons gebonden budget
PHS	Programma Hoogfrequent Spoor
P&O	Personeel en Oragnisatie
Pro	Praktijk Onderwijs
RAV	Regionaal Ambulance Vervoer
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
RVV	Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens
SCC	Sociaal Cultureel Centrum
SHP	Stadhouderspark
SHV	Schuldhulpverlening
TB	Tracé Besluit
u/g	uitgeleende gelden
UVP	Uitvoeringsplan
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VET	Vughtse Energie Transitie
vGRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VHROSV	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing
V-N	Vught Noord
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VpB	Vennootschapsbealsting
VRI	bij onderwijs Glorieuxlaan
Vrz	Voorzieningen
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VTH	Vergunningen, Toezicht en handhaving
Vve	Voor- en vroegschoolse educatie
VVP	Verkeers- en Vervoersplan
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
WAS	Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
WION	Wet Informatie uitwisseling Ondergrondse Netten

Wkpb	Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen
WK-weg	Wolfskamerweg
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WSD	Werkvoorzieningschap de Dommel
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WVA	Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders